

Vysoké učení technické,
Fakulta strojního inženýrství,
Ústav strojírenské technologie, odbor tváření,
Technická 2, 616 69 BRNO
Tel. (05) 4114 2621, Fax (05) 4114 2626

SPECIÁLNÍ TECHNOLOGIE VÝROBY

ČÁST TVÁŘENÍ

Určeno pro **KOMBINOVANÉ STUDIUM**

Zpracoval: **Doc. Ing. Karel NOVOTNÝ, CSc.**

Září 2002

Úvod:

Základem technologických tvářecích operací jsou velké plastické deformace, při nichž se trvale mění tvar a rozměry tělesa. Děje, které při tom probíhají, mají svou mechanickou a fyzikální podstatu a mohou být provázány i změnami chemickými. Tvar a rozměry tvářeného tělesa se mění účinkem vnějších sil působících na zpracovávaný kov prostřednictvím pracovních ploch nástroje. Jde tedy o děj především mechanický, který se projevuje různými stavy napjatosti a deformacemi tvářeného materiálu, které jsou ovlivněny vnějším třením na dotykových plochách s nástrojem. Protože kovy a slitiny jsou krystalické látky, je nutno při studiu plastických deformací při tvářecích pochodech sledovat i fyzikální děje, které mají vliv na strukturální změny a tím na fyzikální a mechanické vlastnosti.

Při zpracování kovových materiálů se využívá jejich plasticity, tj. schopnosti přetvoření bez porušení. Tvářecí zahrnuje celou řadu výrobních metod, z nichž mnohé jsou vhodné jen pro sériovou příp. hromadnou výrobu. Tvářecí metody vyžadují většinou drahé výrobní nástroje, jejichž hospodárné využití závisí na počtu vyráběných kusů. Tím se tváření liší od obrábění, kde se používají relativně jednoduché nástroje a tím i levnější.

Rozdělení tváření: plošné - objemové
tlakem - rázem
za studena - za tepla

Výhody tváření: úspora materiálu
produktivita práce
zpevnění materiálu
lepší odolnost povrchu proti korozi
jen zaučená obsluha (u malých lisů) atd.

Nevýhody: zpevnění, cena nástroje

Mechanismus plastické deformace

Při tvářecích operacích využíváno plastických vlastností kovů pro výrobu různých výrobků. Změny tvaru a rozměrů jsou způsobeny vnějšími silami, které ve tvářeném tělese vyvolají takový stav napjatosti, že je překročena mez kluzu a vznikne plastická deformace. Nesmí se však překročit napětí, při kterém by se porušila soudržnost. Na plastické vlastnosti lze působit ohřevem a stavem napjatosti, takže je možno hovořit o fyzikálním stavu kovu, při němž trvalé deformace probíhají. Přemísťování částic kovů v tuhém stavu pod účinkem vnějších sil má některé znaky tečení viskózních látek. Má však na ně vliv krystalická stavba kovu, proto hovoříme o plastickém tečení kovů. Nastává při tom jen prostorové přemísťování částic materiálu, takže celkový objem se nemění - platí zákon zachování objemu.

Na rozdíl od fyzikálně chemických metalurgických pochodů není tváření teoreticky spojeno se ztrátami materiálu, pouze část materiálu se ztrácí jako technologický odpad a při tváření za tepla vznikají ztráty vlivem oxidace povrchu ve formě okujů.

Tvářecí pochody při zpracování kovů jsou spojeny se změnami jejich fyzikálních a mechanických vlastností, někdy i chemických. Znalost těchto změn je důležitá. Jedná se zejména o zpevnění některých kovů při tváření za studena, nebo o změny struktury, což se projevuje anisotropií materiálu, o procesy difusní povahy aj. Každou plastickou deformaci doprovází vždy elastická deformace.

TVAŘITELNOST.

Vliv materiálu na průběh deformace.

Zpevnění vzniká při tváření za studena. Protože plastická deformace nastává pohybem dislokací, je zpevnění známkou, že dislokace obtížně vznikají nebo jsou méně pohyblivé. Předpokládáme-li, že ve Frank-Readových zdrojích dislokace vznikají snadno, pak bude zpevnění vyvoláno odporem krystalové mřížky proti kluzu. Teorie zpevnění vychází z předpokladu, že některé dislokace znehybní a působí jako zdroje vnitřního pnutí, které brání pohybu ostatních dislokací, dojde k jejich nahromadění.

Zpevnění se navenek projevuje vzrůstem pevnosti, tvrdosti a meze kluzu, ale snížením tažnosti a vrubové houževnatosti. Mez kluzu roste přitom rychleji než mez pevnosti σ_{pt} a poměr σ_k / σ_p se blíží jedné. Také se měří některé fyzikální vlastnosti, např. elektrická vodivost.

Vlivem natáčení kluzových rovin se směr působících sil ze zrna prodlužují ve směru tváření a při větších deformacích polykrystalů zaniká původní pravidelné uspořádání mřížkových rovin a směrů jednotlivých krystalů, vzniká krystalová orientace usměrněná deformací ve směru působící síly. Při tváření za studena se nejen prodlužují zrna, ale nastává přednostní usměrnění jejich krystalografických os, vzniká tzv. **textura**.

Textura způsobuje, že vlastnosti materiálu jsou v různých směrech různé - **anisotropie** materiálu. Anisotropie materiálu způsobuje, že materiálové vlastnosti jsou závislé na krystalové orientaci (např. cípy při tváření).

Během tváření za studena se stupněm deformace roste hustota dislokací, což způsobuje značnou akumulaci deformační energie v krystalické mřížce. Deformovaný materiál je proto termodynamicky nestabilní a má snahu se vrátit do stavu s nižší volnou energií - do původního stavu. K tomuto návratu však nedojde samovolně, ale jen při vyšší teplotě. Proto za studena tvářený kov se ohřívá, aby získal stejné vlastnosti jaké měl před deformací. Při ohřevu dochází ke změnám, které nazýváme **zotavení a rekrystalizace**.

Zotavením je myšlen děj, který proběhne v materiálu ještě před rekrystalizací. Je to děj, při kterém dojde k uvolnění některých dislokací a k jejich uspořádání a ke snížení deformační energie. K zotavení dochází při nižších teplotách než je teplota rekrystalizační. Zotavením se snižuje vnitřní pnutí kovu a mění se některé fyzikálně mechanické vlastnosti směrem k původním vlastnostem před deformací. Mechanické vlastnosti ani struktura se vcelku nemění.

Rekrystalizace je změna struktury kovu bez změny modifikace. Dochází k ní po ohřátí na rekrystalizační teplotu. Je to pochod, při němž v místech nejvyšší volné energie, hlavně na hranicích zrn dochází k tvoření zárodků nových zrn bez znaků deformace a s podstatně menším množstvím mřížkových poruch. Výsledkem rekrystalizace je tedy nová struktura bez znaků deformace s vlastnostmi blízkými stavu před deformací. Nedochází ke změně typu mřížky (není změna modifikace) a nelze ji zaměňovat s překrystalizací.

Rychlost rekrystalizace závisí zejména na teplotě. Výška rekrystalizační teploty závisí na stupni deformace a na čistotě kovu.

Teploty rekystalisace pro některé kovy:

Al	150 °C	Mo	870 °C
Cu	200 °C	Ni	600 °C
Au	200 °C	Sn	pod 0 °C
Fe	450 °C	W	1150 °C
Pb	pod 0° C	Zn	20 °C

Teplota rekystalisace pro každý kov není veličinou stálou a závisí na velikosti deformace, na délce prodlevy na T_{rekr} a na velikosti výchozího zrna.

Při malém stupni deformace je zrno hrubě a s rostoucím stupněm deformace zjemňuje a dále velikost zrna se zvětšuje s rostoucí teplotou ohřevu.

Toto má velký význam pro tváření.

Stupeň deformace, při němž rekystalisací ohřev způsobí značný růst zrna, nazývá se kritický stupeň deformace. V praxi se požaduje, aby materiál po rekystalisaci měl jemné zrno a dobré mechanické vlastnosti. proto je nutno kov tvářet mimo oblast, v níž se vyskytuje kritická deformace. Velikost kritického stupně deformace se mění s teplotou rekystalisace. Při nižších teplotách je kritický stupeň deformace obvykle 8-10 % a zmenšuje se s rostoucí teplotou.

Napětí, kterým se dosáhne plastického tečení kovu bez pasivních odporů, se označuje jako přirozený přetvárný odpor. Tato hodnota se nedá vypočítat a je nutno ji zjišťovat experimentálně. Přirozený přetvárný odpor charakterizuje vlastnosti kovu a obecně závisí na

chemickém složení kovu (R_e , R_m), na stupni deformace ($\varepsilon = \frac{h_0 - h}{h_0}$, $\varphi = \ln \frac{h_0}{h}$), na

rychlosti deformace ($v_d = \frac{v}{h}$) a na teplotě kovu (°C, T).

Přirozený přetvárný odpor se zjišťuje experimentálně tlakovou zkouškou na válcových zkušebních tělískách, jejichž $L/D = 1,5$ až 2 .

Deformační odpor σ_d (skutečný deformační odpor) je sumární hodnota , která se skládá z přirozeného přetvárného odporu a pasivních technologických deformačních odporů tváření, např. tření, geometrie nástroje, rychlost, teplota, druh a rozložení napjatosti, absolutní velikost kusu a další.

Stupeň tváření se vyjadřuje poměrným prodloužením nebo poměrným stlačením:

Poměrné stlačení $\varepsilon = \frac{h_0 - h}{h_0} = \frac{\Delta h}{h_0}$, poměr. prodloužení $\varepsilon = \frac{l - l_0}{l_0}$

Vztáhne-li prodloužení nebo stlačení na nekonečně malý rozměr, pak

$$d\varphi = \frac{dh}{h}, \text{ tj. } \varphi = \int_h^{h_0} \frac{dh}{h} = \ln \frac{h_0}{h} \qquad d\varphi = \frac{dl}{l}, \text{ tj. } \varphi = \int_{l_0}^l \frac{dl}{l} = \ln \frac{l}{l_0}$$

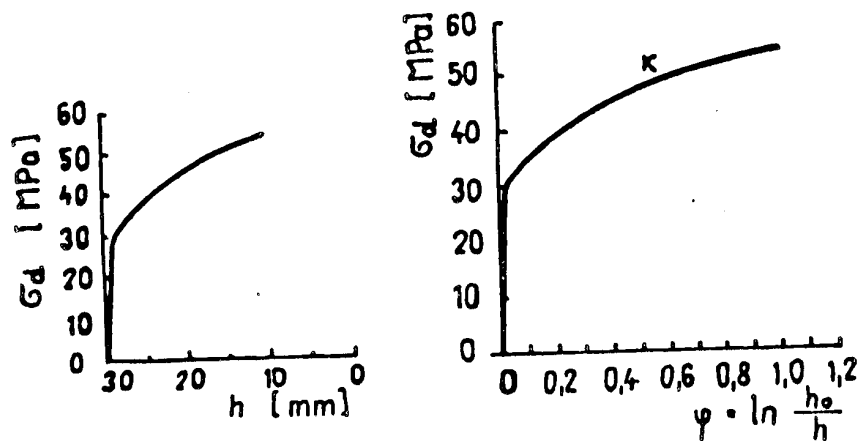
Bude-li se stlačovat hranol o rozměrech x_0, y_0, z_0 , musí být objem tělesa po deformaci stejný, kdy jsou rozměry hranolu x, y, z .

$$\text{Platí } V = x_0 \cdot y_0 \cdot z_0 = x \cdot y \cdot z \qquad \frac{x_0}{x} \cdot \frac{y_0}{y} \cdot \frac{z_0}{z} = 1$$

$$\text{Po logaritmování } \ln \frac{x_0}{x} + \ln \frac{y_0}{y} + \ln \frac{z_0}{z} = 0 \qquad \varphi_1 + \varphi_2 + \varphi_3 = 0$$

Křivky přetvárných odporů

- Diagram síla - stlačení
- Diagram přirozený přetvárný odpor - stlačení

$$\sigma_d = \frac{F}{\frac{V}{h}} = F \cdot \frac{h}{V} \text{ [MPa]}$$

$$S = \frac{V}{h}$$

Přirozený přetvárný odpor sleduje mocninový zákon

$$\sigma_d = a \cdot \varphi^n$$

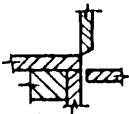
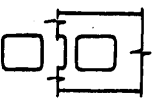
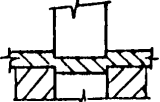
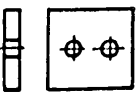
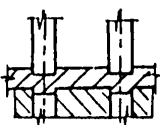
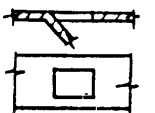
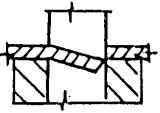
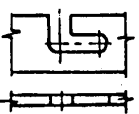
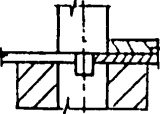
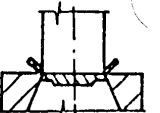
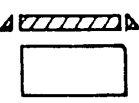
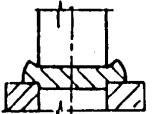
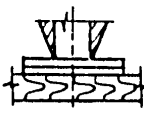
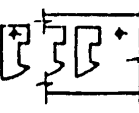
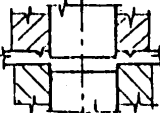
kde $\varphi = \ln \frac{h_0}{h}$

$$\ln \sigma_d = \ln a + n \cdot \ln \varphi$$

$$n = \frac{\ln \sigma_d - \ln a}{\ln \varphi}$$

Hodnota a se určí experimentálně jako přirozený přetvárný odpor pro $\varphi = 1$.

Tab. 1 Názvosloví a charakteristika stříhacích operací

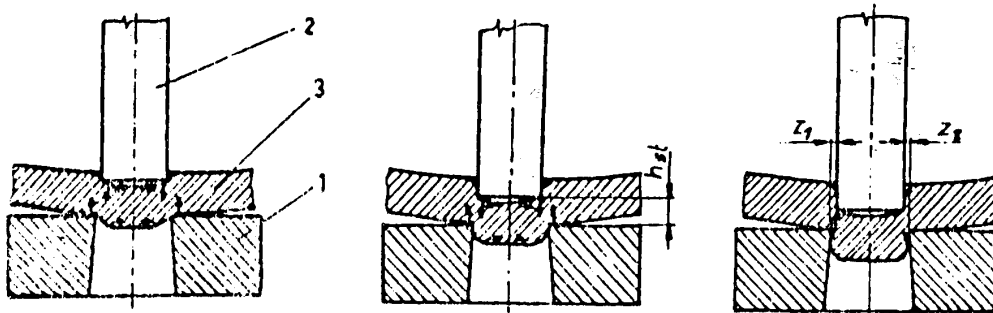
Pořad. číslo	Schema operace	Název operace	Popis operace	Schema nástroje
1.		Prosté stříhání	Rozdělování materiálu nebo polotovaru na části.	
2.		Vystříhování	Vystřížení tvaru z materiálu po uzavřeném obrysu. Vystřížená část tvoří výstřížek.	
3.		Děrování	Prostřížení otvoru v materiálu nebo polotovaru. Vystřížená část tvoří odpad.	
4.		Prostříhování	Částečné oddělení materiálu v určitém tvaru uvnitř dílce.	
5.		Prosekávání	Postupné prosekávání vnějších tvarů a otvorů v materiálu.	
6.		Ostříhování	Oddělení nerovného okraje nebo přebytečného materiálu plochých nebo dutých součástí.	
7.		Přistříhování	Dosažení přesných rozměrů součástí, hladkého a kolmého povrchu stříhu (odstraněním přídatku materiálu).	
8.		Vysekávání	Oddělování součástí z nekovových materiálů podél uzavřené křivky na podložce.	
9.		Přesné stříhání	Výroba přesných součástí a kvalitní střížnou plochou.	

2

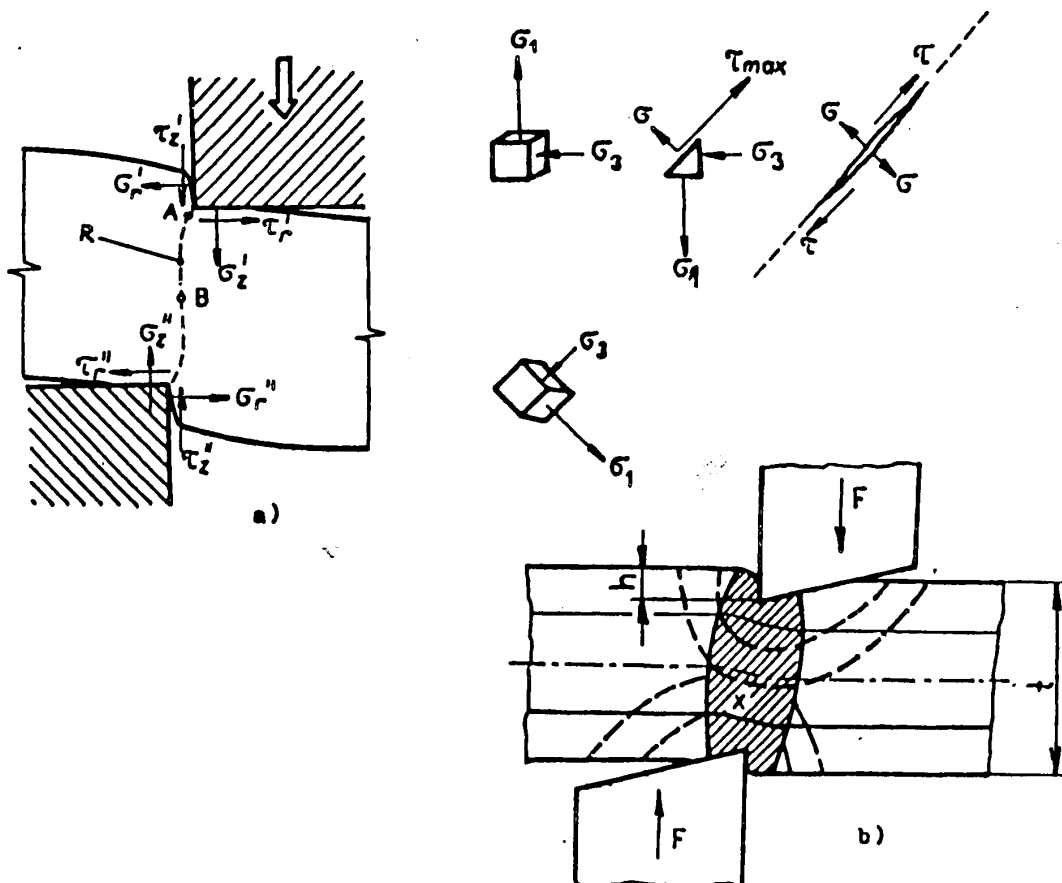
DĚLENÍ MATERIÁLU

DĚLENÍ PLECHU

- Průběh střižné operace - 1. fáze - napětí pod mezí kluzu
- 2. fáze - vznik plast. deformace
- 3. fáze - namáhání nad mez pevnosti ve stříhu

Stav napjatosti v místě stříhu

3

Hloubka vniku nože

$$k = \frac{h}{t} \quad , \quad \text{kde}$$

t ... tloušťka plechu ,

h ... hloubka vniku

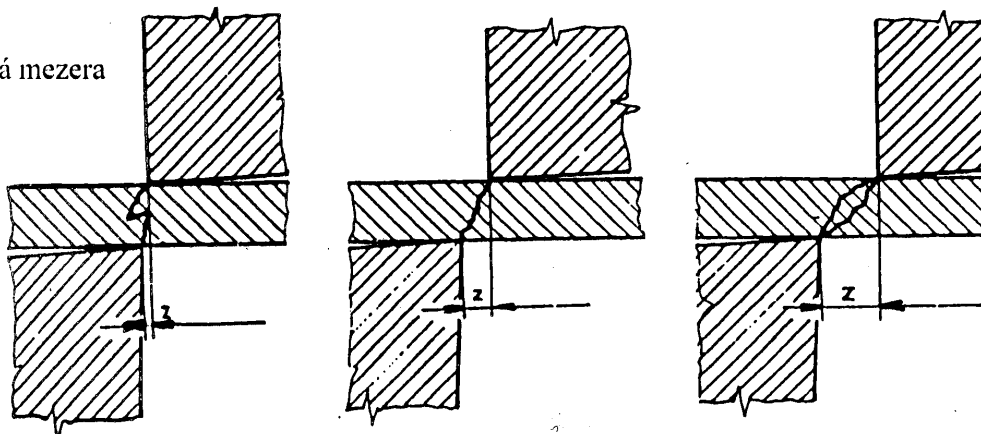
M a t e r i á l	Tloušťka plechu [mm]			
	do 1	1 - 2	2 - 4	nad 4
Ocel měkká, $R_m = 250-350 \text{ MPa}$	0,75 - 0,70	0,70 - 0,65	0,65 - 0,55	0,50 - 0,40
Ocel středně tvrdá $R_m = 350-500 \text{ MPa}$	0,65 - 0,60	0,60 - 0,55	0,55 - 0,48	0,45 - 0,35
Ocel tvrdá $R_m = 500-700 \text{ MPa}$	0,50 - 0,47	0,47 - 0,45	0,44 - 0,38	0,35 - 0,25
Hliník, měď (žíhané)	0,80 - 0,75	0,75 - 0,70	0,70 - 0,60	0,65 - 0,50

Střížný odpor

Tab. 3 Empirické vztahy pro určení pevnosti ve stříhu

Materiál	τ_s [MPa]	Materiál	τ_s [MPa]
Mosaz	$\tau_s = 117,1 + 0,287 R_m$	Zinek	$\tau_s = 100,7 + 0,75 R_m$
Ocel	$\tau_s = 111,0 + 0,56 R_m$	Hliník, cín měď, nikl	$\tau_s = 100,75 R_m$
Dural	$\tau_s = 117,3 + 0,23 R_m$		

Střížná mezera

Střížná plocha

má dvě charakteristické části – lesklá hladká část (hloubka vniku nože) a hrubší část (utržení).

Střížná mezera (vzdálenost břitů nožů) se dělá asi 2 % - 10 % tloušťky stříhaného plechu. Její velikost má vliv na kvalitu střížné plochy.

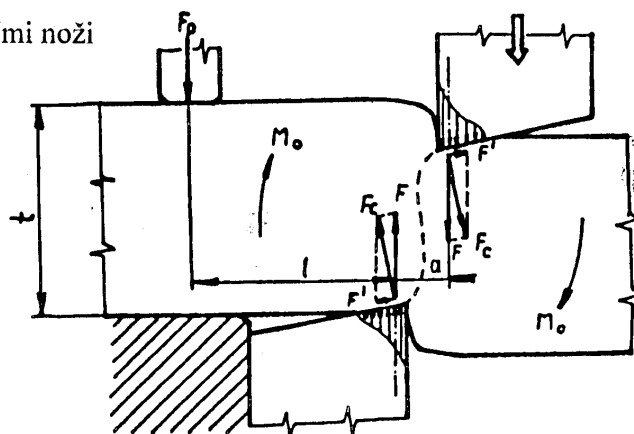
4

Přehled vybraných mechanických vlastností materiálů.

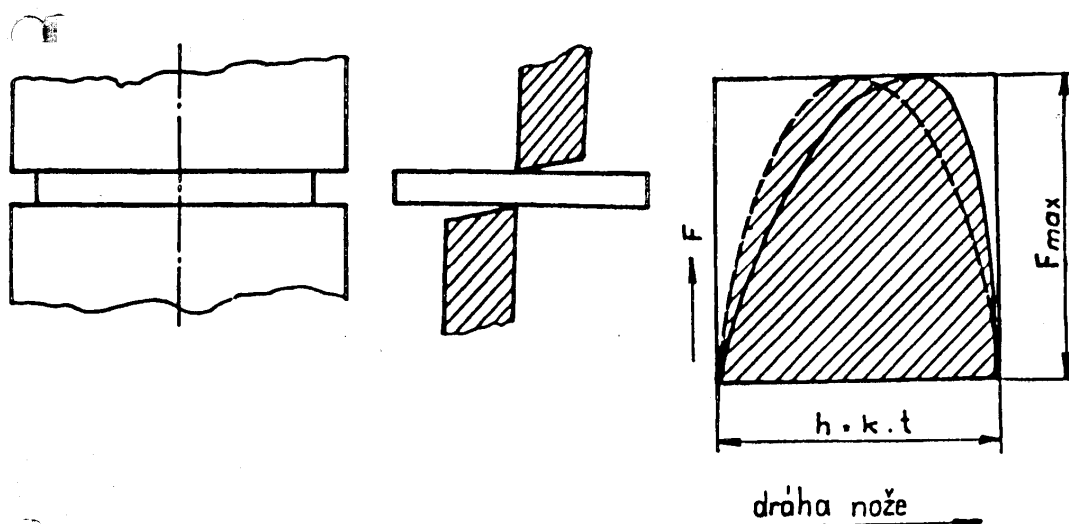
Druh materiálu	Označení	Pevnost ve stříhu [MPa]	Pevnost v tahu R_m [MPa]	Tažnost A [%]
Ocel	10 340	280 - 360	340 - 420	23 - 25
	10 370	320 - 400	370 - 450	18 - 20
	10 422	360 - 450	420 - 500	18 - 20
	11 301.21	240 - 340	280 - 400	29
	11 321.20	240 - 330	280 - 380	30
	11 331.3	240 - 340	280 - 400	23 - 26
	11 340.1	290 - 360	340 - 420	23 - 25
	11 340.22	290 - 400	340 - 460	14
	11 341.20	240 - 340	280 - 400	26
	11 500	440 - 530	500 - 600	15 - 17
	12 010.1	min. 300	min. 340	24
	12 020.20	330 - 440	380 - 500	23
	12 040.1	min. 430	min. 500	19
	12 050.1	min. 480	min. 560	16
	14 160.0	820	950	-
	14 220.30	560	max. 650	-
	17 021.3	470	550	-
	17 041.21	600	700	-
Slitiny hliníku	42 4057.1	50 - 70	max. 110	20
	42 4203.1	120 - 130	max. 240	12
	42 4203.6	270 - 290	450	12 - 14
	42 4412.1	110 - 120	max. 230	16
	42 4432.2	90 - 100	150	6
	42 4451.1	60 - 80	max. 150	20
Mosaz	42 3212.1	260	300	42
	42 3212.2	300	350	25
	42 3222.3	360	420	15
	42 3256.3	430	500	5
Bronz	42 3016.1	300	350	40
	42 3016.2	350	400	25
	42 3035.1	480	550	5
Měď	42 3001.1	180	200	30
	42 3001.3	260	300	4
	42 3003.1	180	210	30
	42 3005.1	180	400	2
Fibr - obyčejný		120	-	-
tvrdý		170	-	-
Papír - obyčejný		20 - 30	-	-
tvrdý		25 - 40	-	-
Lepenka		30 - 60	50 - 70	-
Ebonit		30 - 50	-	-
Bakelit		30 - 70	35 - 75	-
Tvrzený papír		70 - 110	80 - 130	-
Tvrzené tkaniny		80 - 150	90 - 135	-
Pertinax		70 - 80	30 - 40	-
Pryž		6 - 10	-	-

5

Stříhání na nůžkách s paralelními noži

Síly při stříhání

Střížná síla a střížná práce

Střížnou sílu je možno vypočítat ze vztahu :

$$F = S \cdot \tau_s \cdot n, \text{ kde}$$

$$S = b \cdot t \quad (b - \text{šířka stříhaného materiálu,} \\ t - \text{tloušťka})$$

τ_s - pevnost ve stříhu (viz tab. 3, 4)

n - koeficient, zahrnující otupení nožů; $n = 1,2$ až $1,55$

Práci je možno určit ze vztahu $A = \psi \cdot F \cdot h$,
kde ψ je součinitel zaplnění diagramu ($\psi = 0,20$ až $0,75$), který roste se zmenšující se tloušťkou a stoupající tažností)

F je střížná síla

h je hloubka vniku nože $h = k \cdot t$ (viz tab. 2)

Dostatečně přesné hodnoty potřebné práce dostaneme, nahradíme-li průběh síly eliptickou závislostí (v diagramu čárkovaně). Pak je střížná práce rovna polovině plochy elipsy, tedy

$$A = \frac{\pi}{4} \cdot F_{\max} \cdot h$$

Stříhání ve stříhadlech - děrování - vystřihování

Zásady optimálního nástřihu lze shrnout do těchto základních pravidel :

- kruhový obrys ani na části dílce není výhodný, rovnoběžníkové tvary jsou výhodnější;
- u rovnoběžníkových tvarů je žádoucí, aby protější strany byly doplňkové a zapadaly do sebe (obr. 14 b).

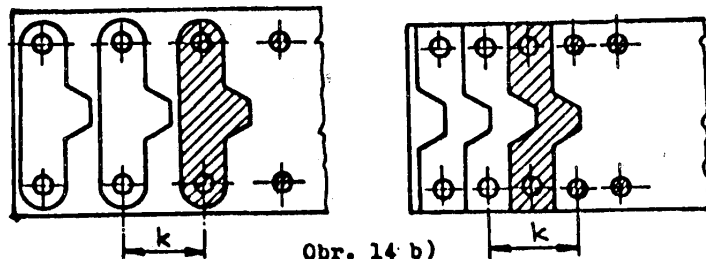
Příklady umístění tvarových výstřihků jsou na obr. 15.

V případě event. ostrého ohybu delšího ramene je nutno použít způsob A (obr. 15 b). Způsob B je výhodný pro kratší krok. Způsob C (nutné otáčení pásu) vyžaduje zvětšení bočního odpadu a poněkud zvyšuje pracnost. Nejvýhodnější jsou způsoby D a E (nejlepší využití materiálu, krátký krok). Způsob E připouští malou nerovnost vnějších hran. Nejčastěji se součástky vystřihují najednou po celém obvodu.

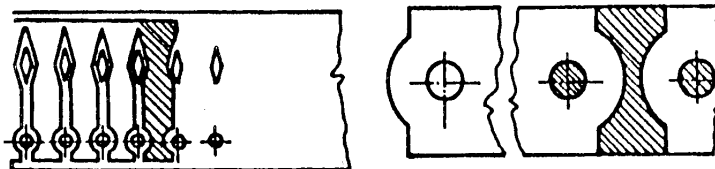
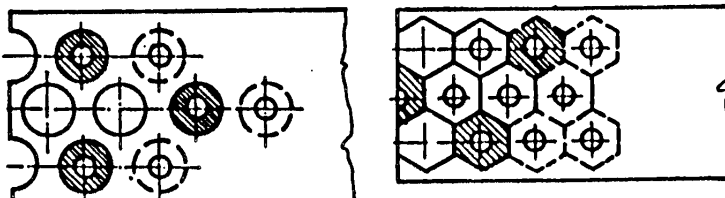
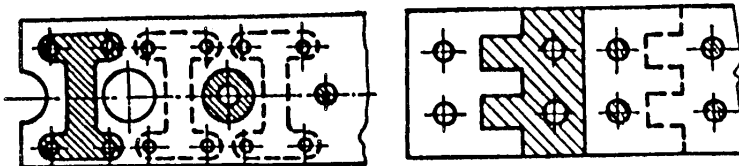
Obr. 15

Příklady rozmístění výstřihků

- a) rozmístění tvarových výstřihků
- b) způsoby využití materiálu

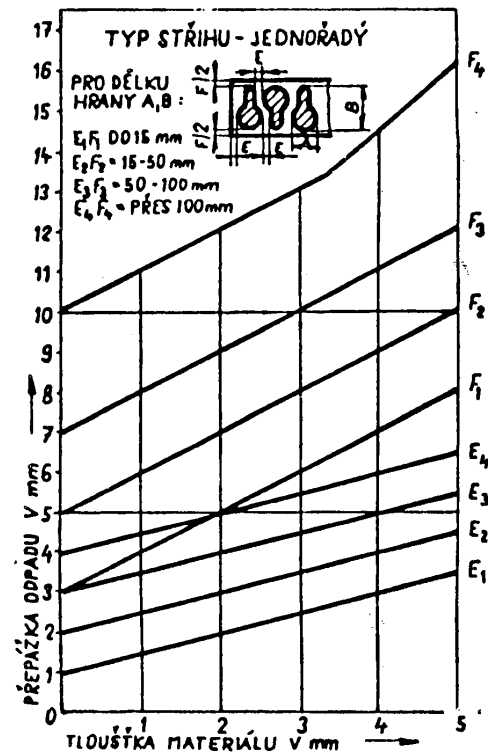
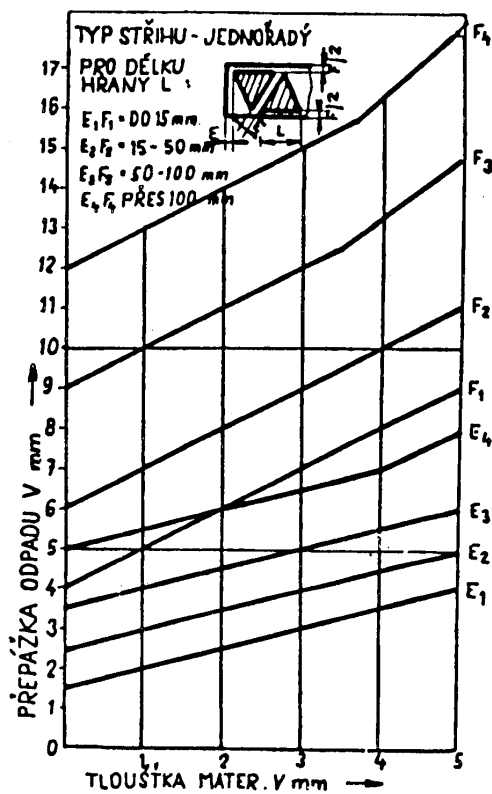
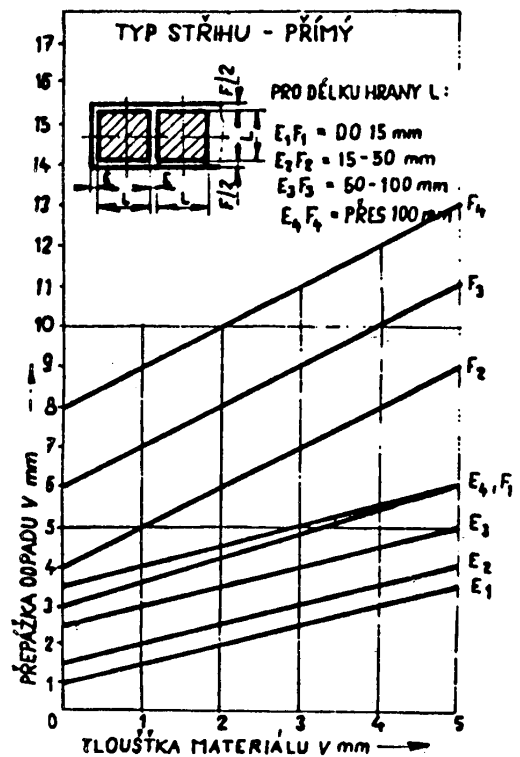
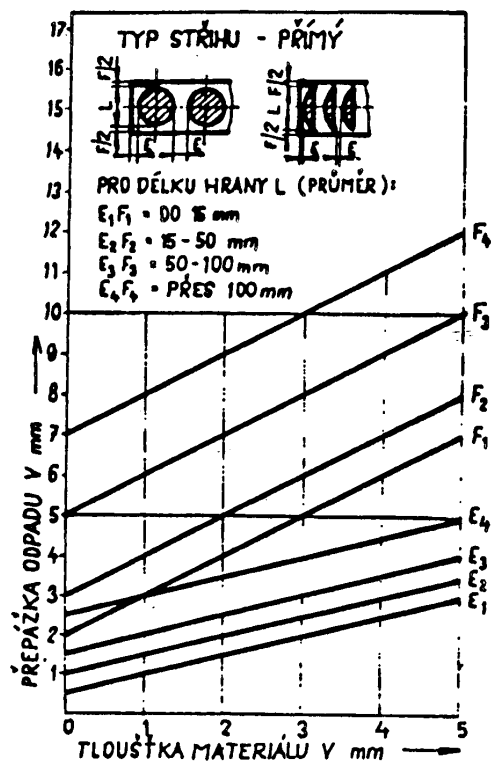
Obr. 14 b)

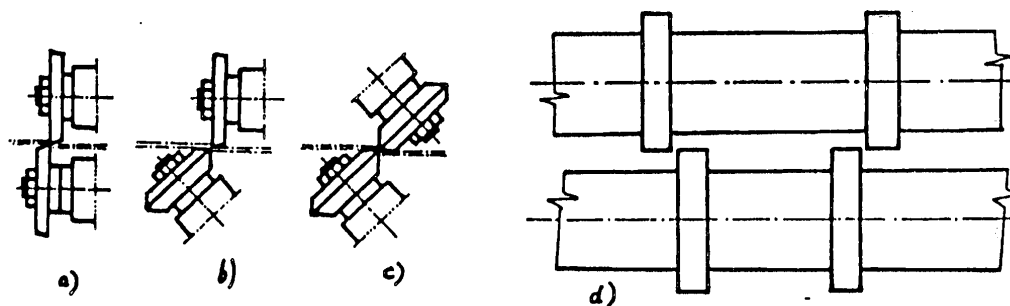
a)

		Spotřeba mat. %	Odpad %
A		100	55
B		97	53
C		70	36
D		68	34
E		57	22

b)

Obr. 17 Diagramy pro určení velikosti přepážky.

Nástřihový plán

- rozmístění výstřižků v pásu
- šířka pásu - stanovení šířky okraje
- velikost můstku
- počet kusů z pásu
- počet pásů
- počet kusů z pásu
- počet kusů z tabule
- procento využití pásu (tabule)

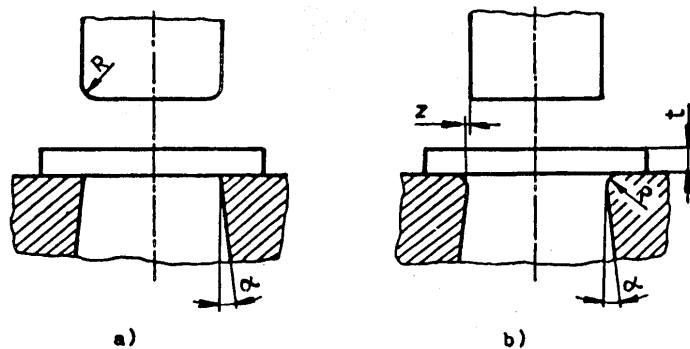
PODNIK	NÁZEV VÝROBKU	ČÍS. VÝKRESU	Č. ST.P.

NÁČRTEK

		NEVYUŽITELNÝ ODPAD		0,79				
D	4	120 x 240	4	0,92				
C	4	180 x 180	32	8,20	112-08-9	10		
B	1	2000 x 40	1	0,64				
A	4	231 x 231	32	5,45	112-08-3	5		
OZN.		PLOŠNÉ ROZMĚRY	KS	kg				
% VYUŽITÍ		33,4	SPOTŘ. HMOTNOST		16			
ZPŮSOB STRŽÁNÍ			MATERIÁL DLE ČSN		11421			
SPECIF. HMOT.		8	NÁZEV MATERIÁLU					
			OCEL. PLECH OBCHOD. FORMÁTU					

Metody stříhání zaměřené k dosažení kvalitní střížné plochy

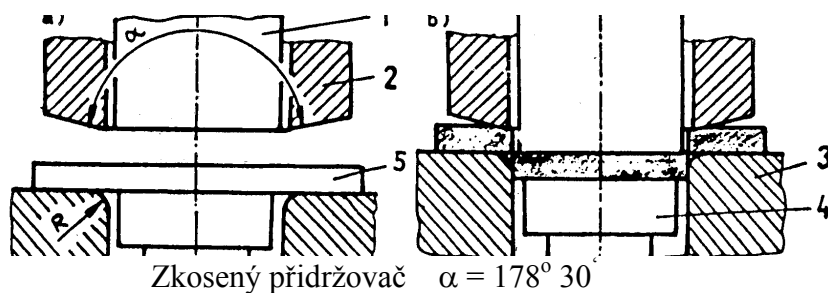
- zaoblení střížných hran nástroje
- použití zkoseného přidržovače
- přistříhování
- kalibrování
- reversní stříhání
- přesné stříhání

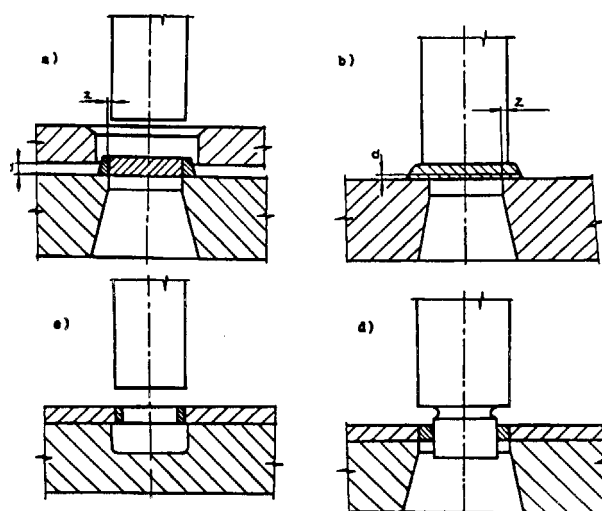
Zaoblená střížná hrana $R = 0,2 t$

a) děrování

b) vystříhování

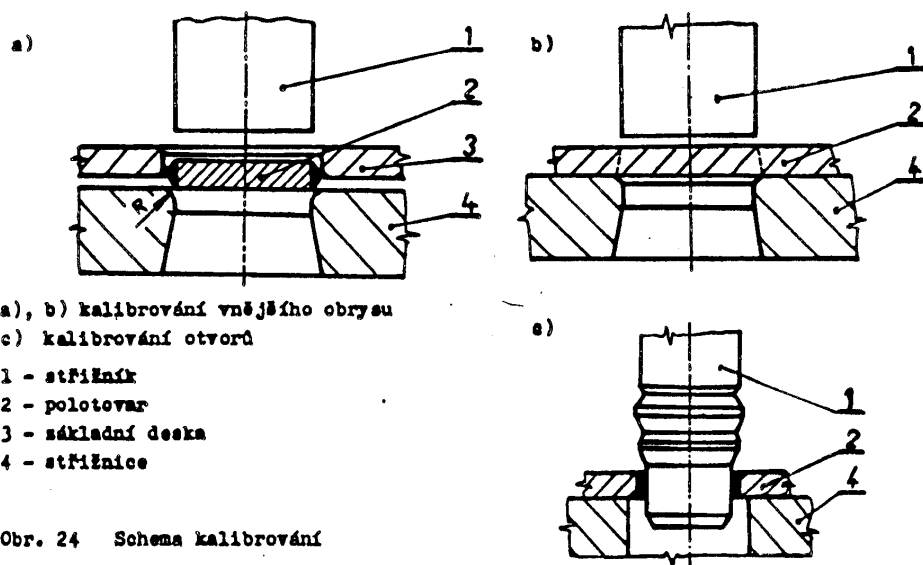

Zkosený přidržovač $\alpha = 178^{\circ} 30'$

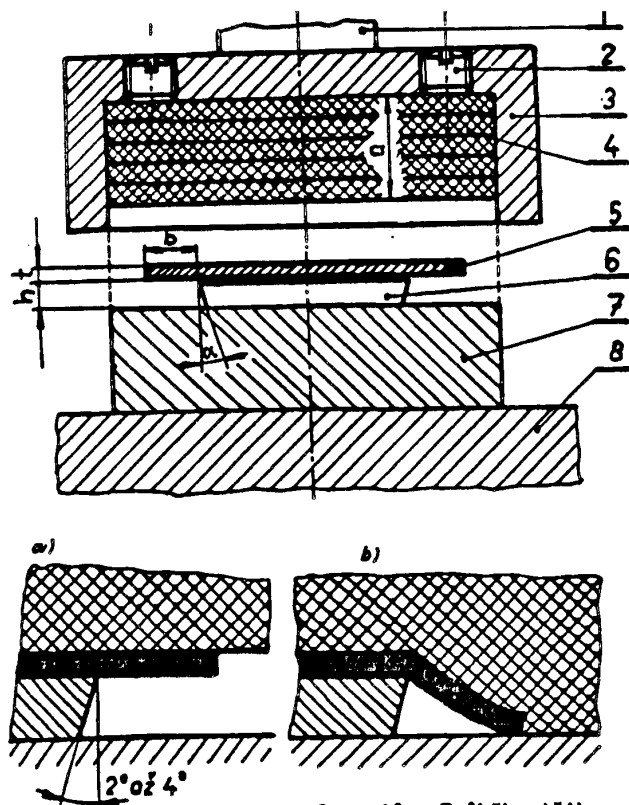

Obr. 23 Schema způsobů přistříhování

Přistříhování a), b) vnějšího obrysu
c), d) otvorů

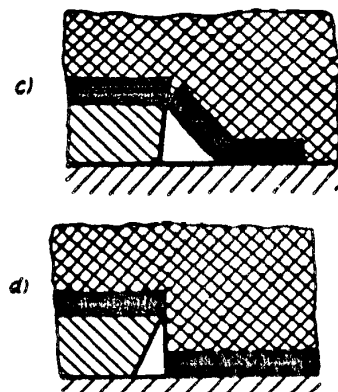

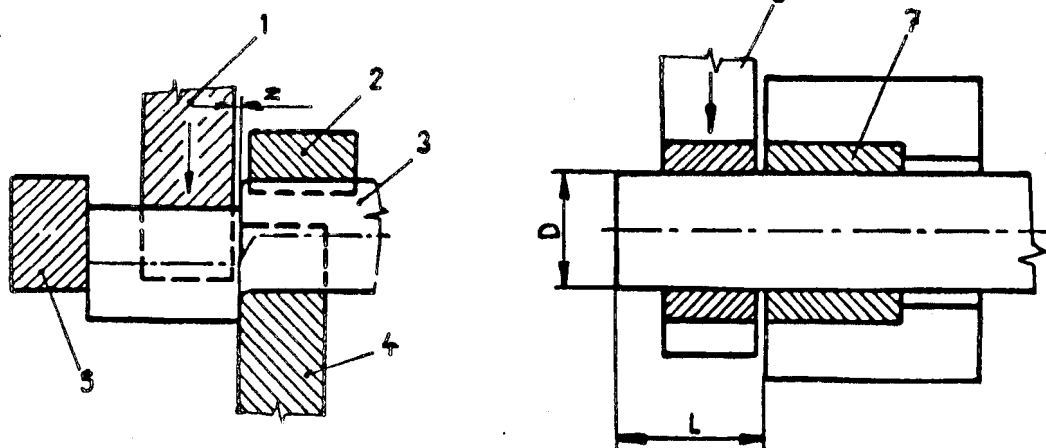
STŘÍHÁNÍ GUMOU

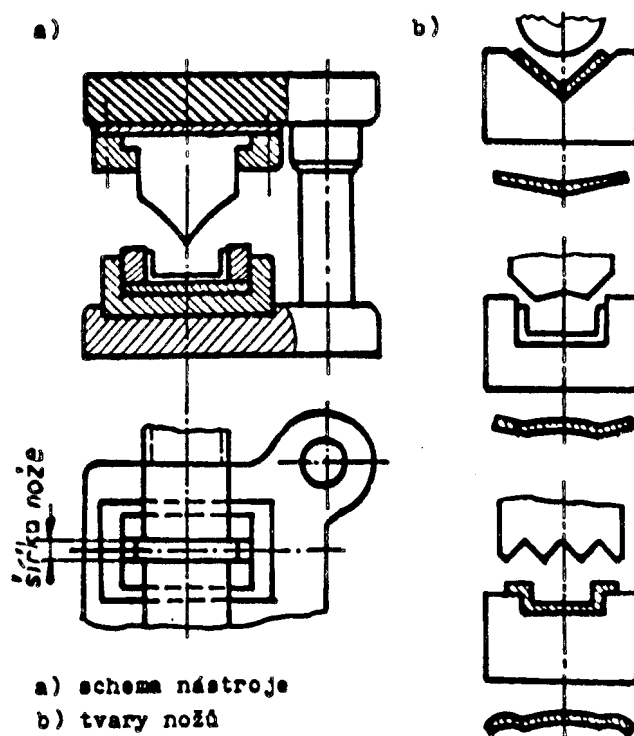
Obr. 25
Schema nástroje pro stříhání gumou.

- 1 - stopka,
2 - sítka otvorů pro vyrážení
gumového polštáře z objím-
ky
3 - ocelová objímka
4 - gumové desky
5 - stříhaný plech
6 - střížník
7 - stolní deska
8 - podložka

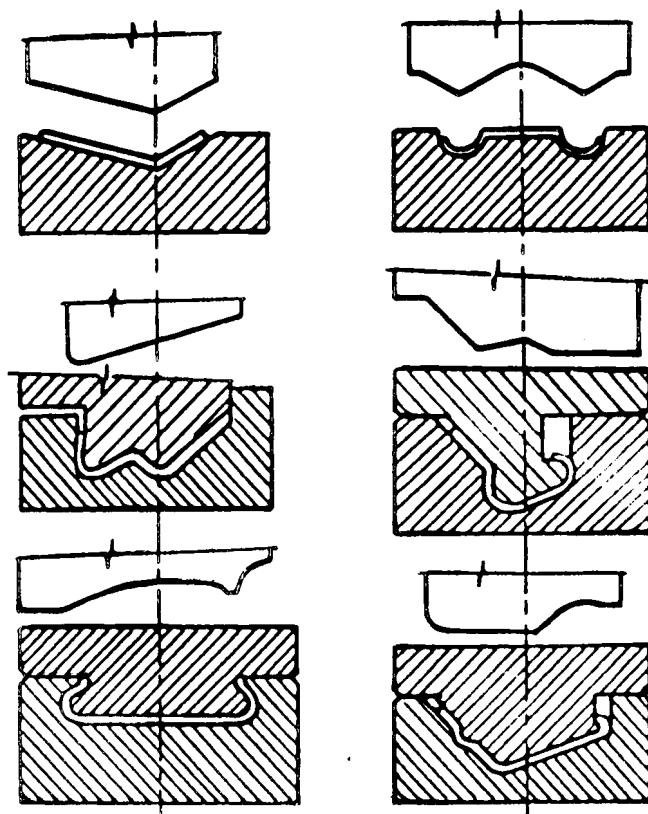

- Dělení tyčí - otevřený nůž
 - uzavřený nůž
 - vyvození druhu napjatosti v místě stříhu

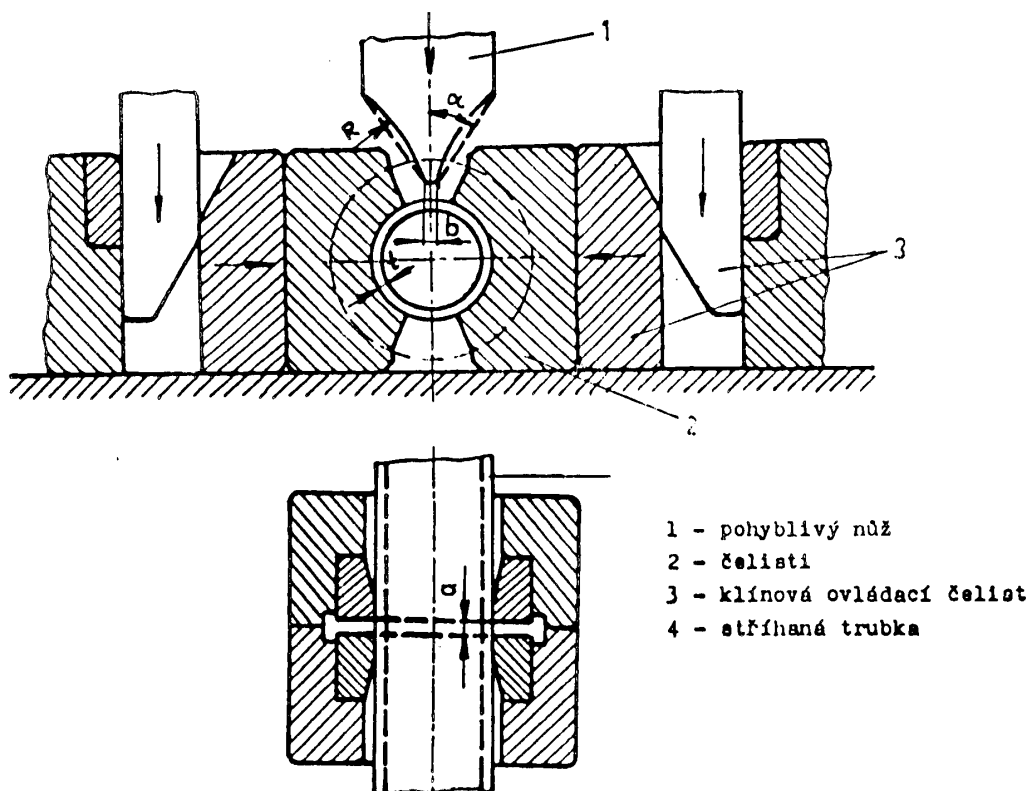

Obr. 37 Střížný nástroj pro stříhání otevřených profilů.

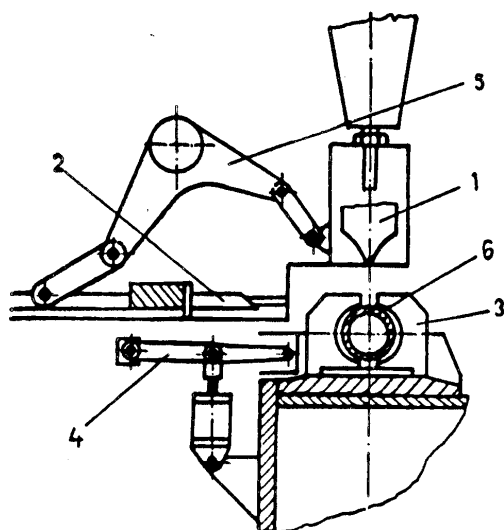

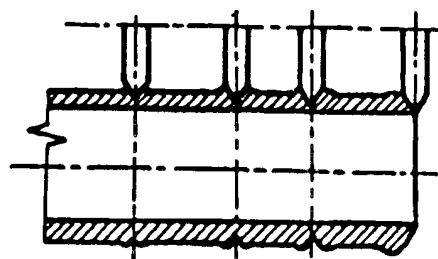
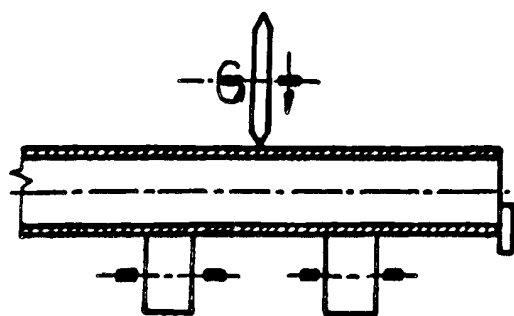
Dělení tenkostěnných trubek – odpad na šířku nože

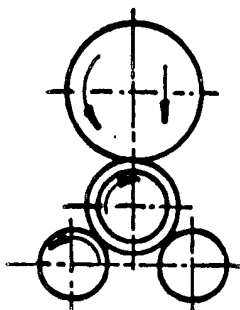
Stříhání trubek při použití bočního nože

Dělení trubek pomocí kladiček

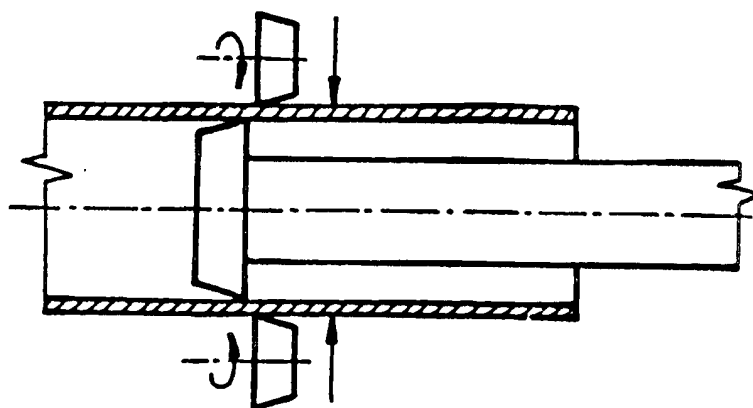

b) schema oddělování trubky

a) princip stříhání

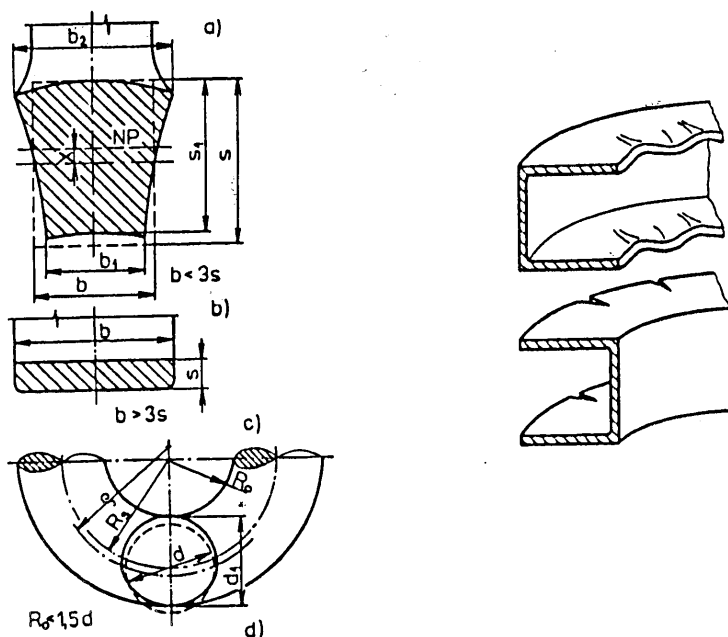
obr. 42 Stříhání trubek
kotoučovými noži

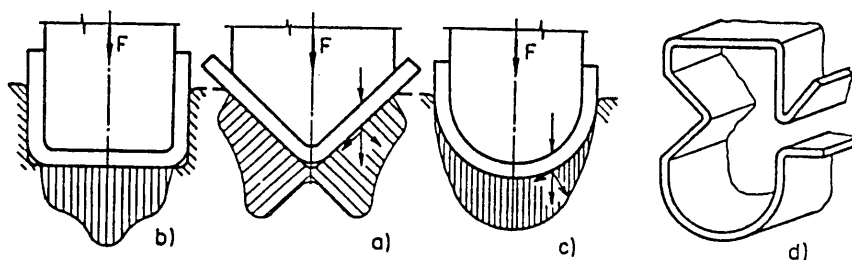
c) stříhání s otočným trnem

OHÝBÁNÍ.

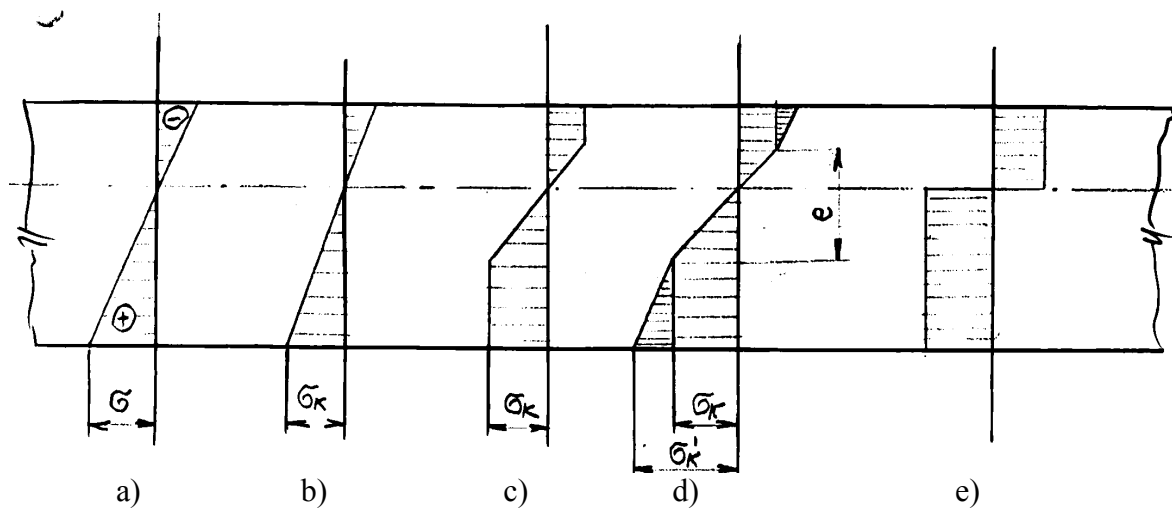
23

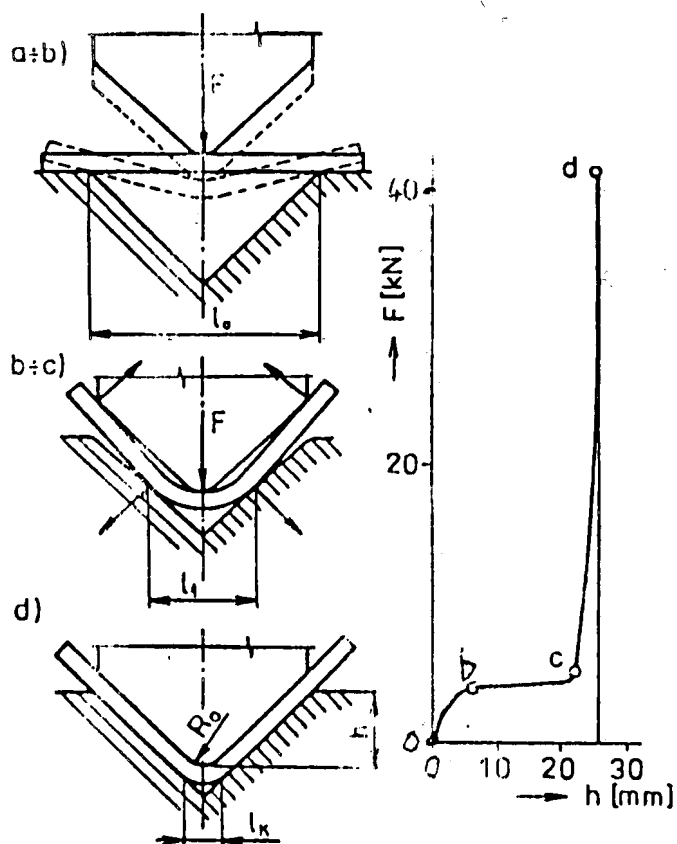
Polotovary	Přímý příčný průřez dle obr. 49	S c h e m a t a		Rovnice plynoucí ze zákona stálosti objemu
		stavu napjatosti	stavu deformace	
ÚZKÉ $b < s$ 	stlačované (1a, 2a)			$\epsilon_1 + \epsilon_2 + \epsilon_3 = 0$
	natahované (1b, 2b)			
ŠÍROKÉ $b > 3s$ 	stlačované (1a, 2a)			$\pm \epsilon_1 = \pm \epsilon_3$ (mávk)
	natahované (1b, 2b)			

Rozložení tlaku při ohýbání

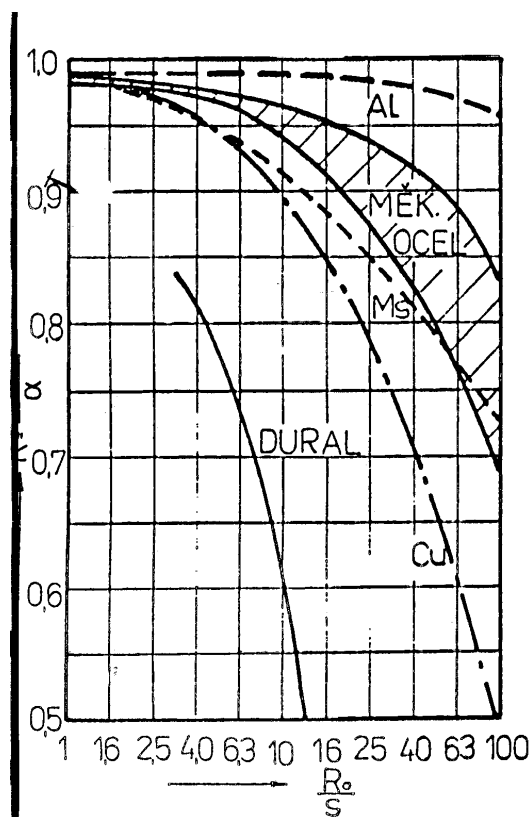

- Napjatost v ohýbaném průřezu - a) na vnější straně tah, na vnitřní tlak
 b) začátek plastické deformace na vnější straně – dosažení meze kluzu
 c) plastická deformace postupuje dovnitř materiálu
 d) průběh napětí včetně zpevnění
 e) ideální stav – žádná pružně deformovaná oblast

Průběh síly při ohýbání

Sachsův diagram pro určení velikosti odpružení

$$R_{min} = \frac{t}{2} \cdot \frac{1-A}{A}$$

A - tloušťka

$$R_{min} = c \cdot t$$

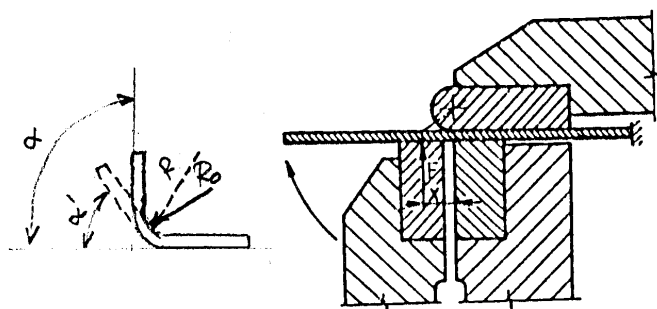
Měkka ocel $c = 0,4 - 0,8$

Měkka měď $c = 0,25$

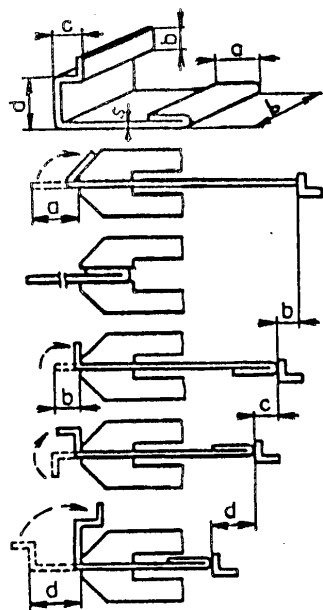
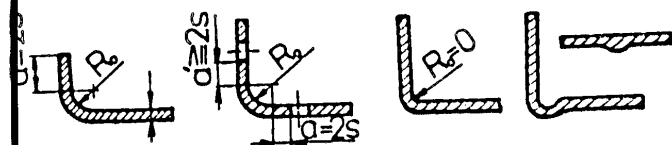
Hliník $c = 0,35$

Dural $c = 6 - 8$

$$R_{max} = \frac{t}{2} \left(\frac{E}{R_e} - 1 \right) \approx \frac{t \cdot E}{2 R_e}$$

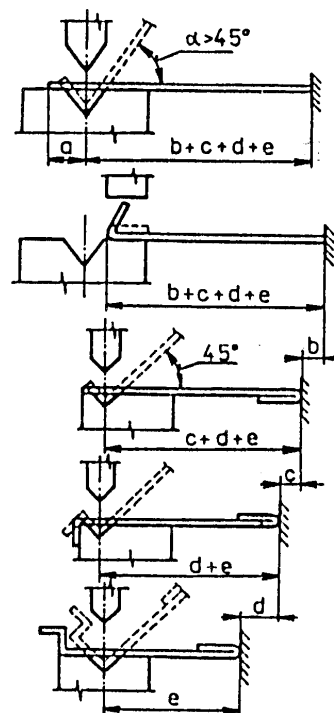

$$k = \frac{\alpha'}{\alpha} = \frac{R + 0,5t}{R_0 + 0,5t}$$

OHÝBAČKA

OHRAŇOVACÍ
LIS

Srovnání ohýbání na ohýbačce a na ohraňovacím lisu

HLUBOKÉ TAŽENÍ.

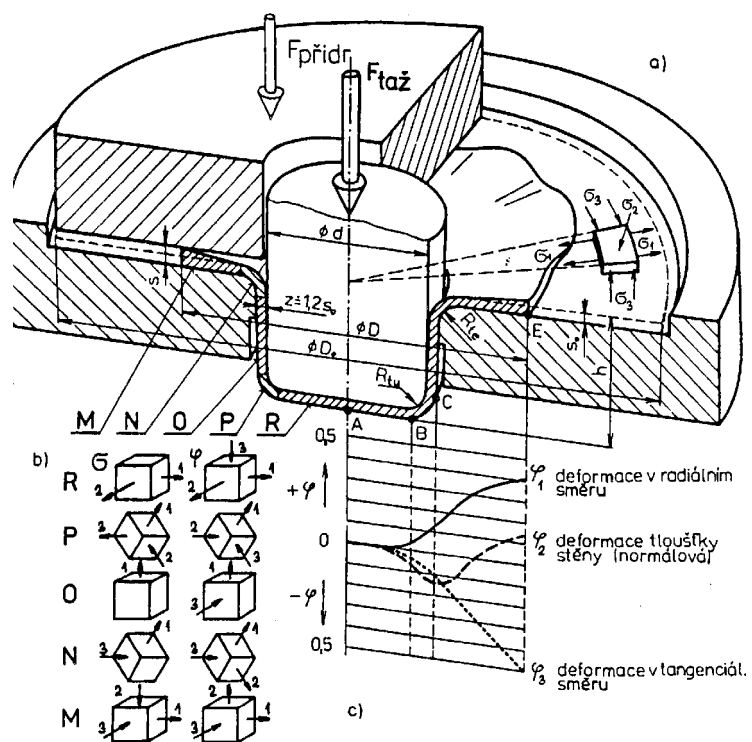
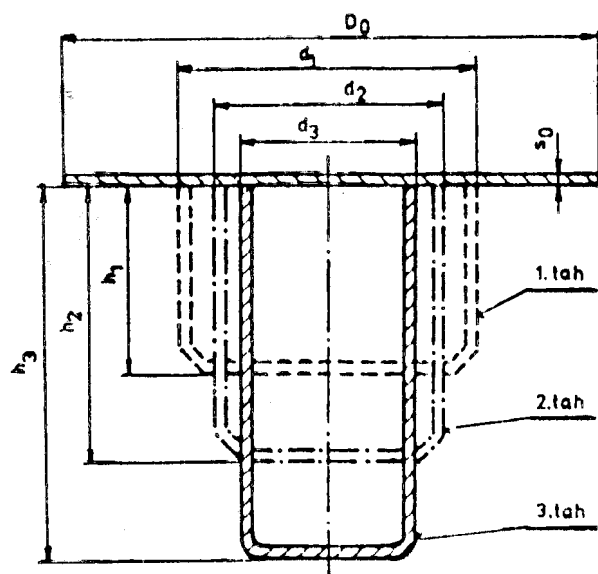

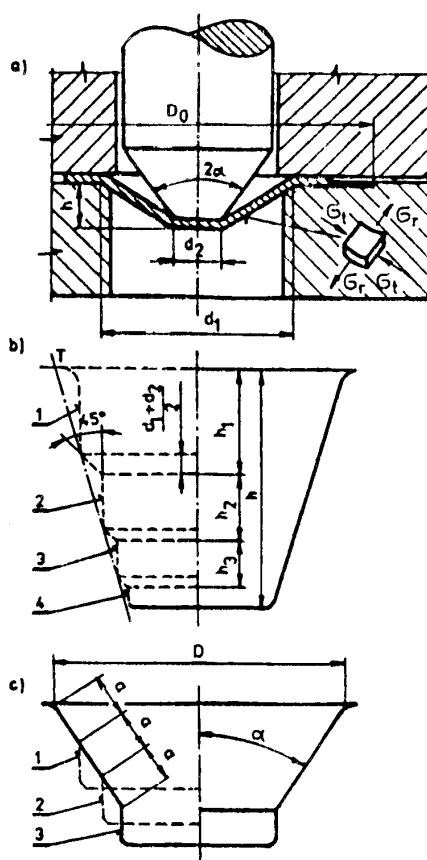
Schéma víceoperačního tažení

Stanovení počtu operací a výšky výtazku

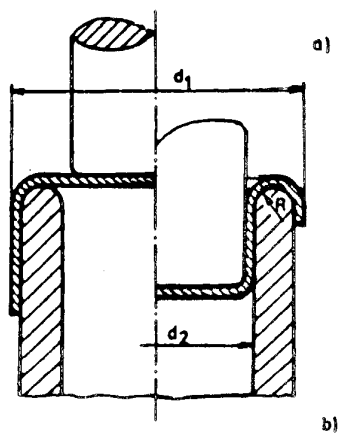
Obr. 82

Souč. tažení	Poměrná tloušťka přístřihu $\frac{s_0}{D_0} \cdot 100$					
	2 - 1,5	1,5 - 1	1,0 - 0,6	0,6 - 0,3	0,3 - 0,15	0,15 - 0,08
m_1	0,48-0,50	0,50-0,53	0,53-0,55	0,55-0,58	0,58-0,60	0,60-0,63
m_2	0,73-0,75	0,75-0,76	0,76-0,78	0,78-0,79	0,79-0,80	0,80-0,82
m_3	0,76-0,78	0,78-0,79	0,79-0,80	0,80-0,81	0,81-0,82	0,82-0,84
m_4	0,78-0,80	0,80-0,81	0,81-0,82	0,82-0,83	0,83-0,85	0,85-0,86
m_5	0,80-0,82	0,82-0,84	0,84-0,85	0,85-0,86	0,86-0,87	0,87-0,88
Počet operací	Největší poměrná hloubka tažení $\frac{h}{d}$					
	1	2	3	4	5	
1	0,94-0,77	0,84-0,65	0,70-0,57	0,62-0,5	0,52-0,45	0,46-0,38
2	1,88-1,54	1,60-1,32	1,36-1,10	1,13-0,94	0,96-0,83	0,9 -0,7
3	3,5 -2,7	2,8 -2,2	2,3 -1,8	1,9 -1,5	1,6 -1,3	1,3 -1,1
4	5,6 -4,3	4,3 -3,5	3,6 -2,9	2,9 -2,4	2,4 -2,0	2,0 -1,5
5	8,9 -6,6	6,6 -5,1	5,2 -4,1	4,1 -3,3	3,3 -2,7	2,7 -2,0

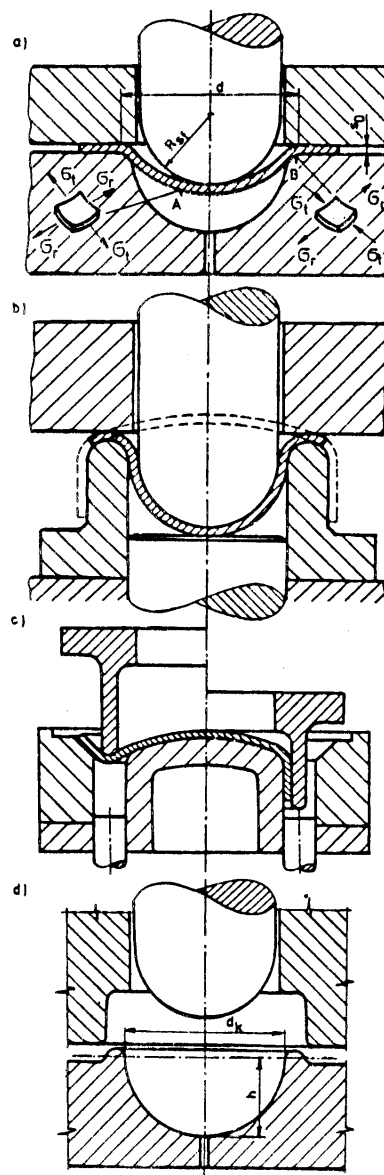

Tažení kuželovitých výtazků

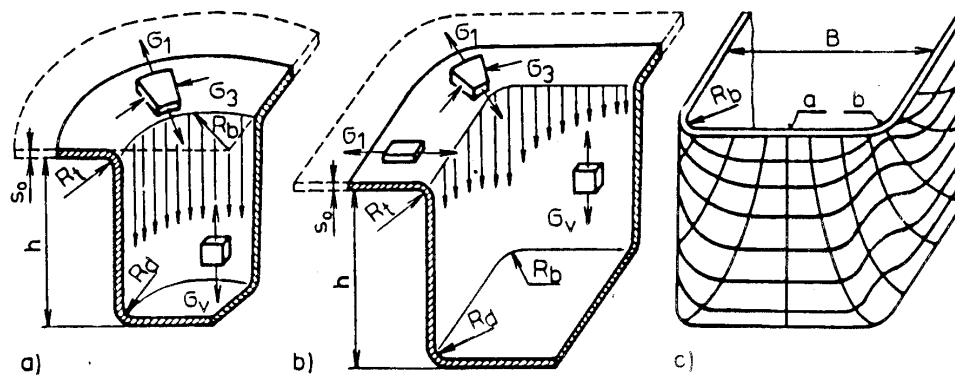
Zpětné (převrácené) tažení

Tažení polokulovité nádoby

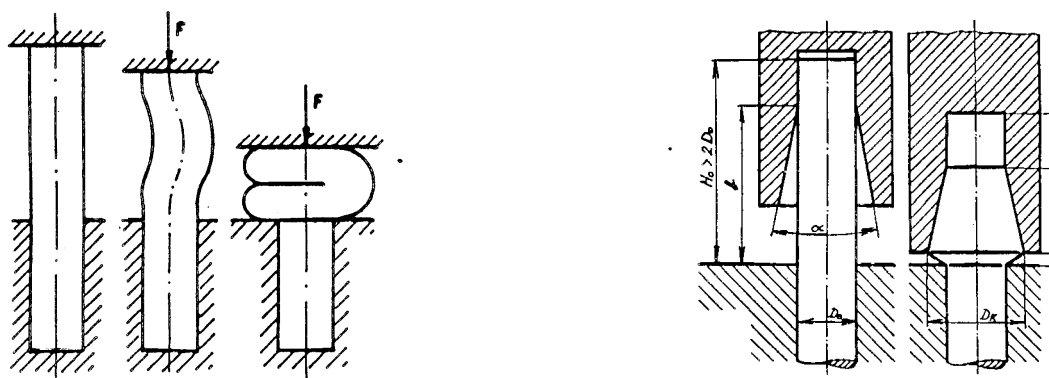
Tažení nekruhových nádob

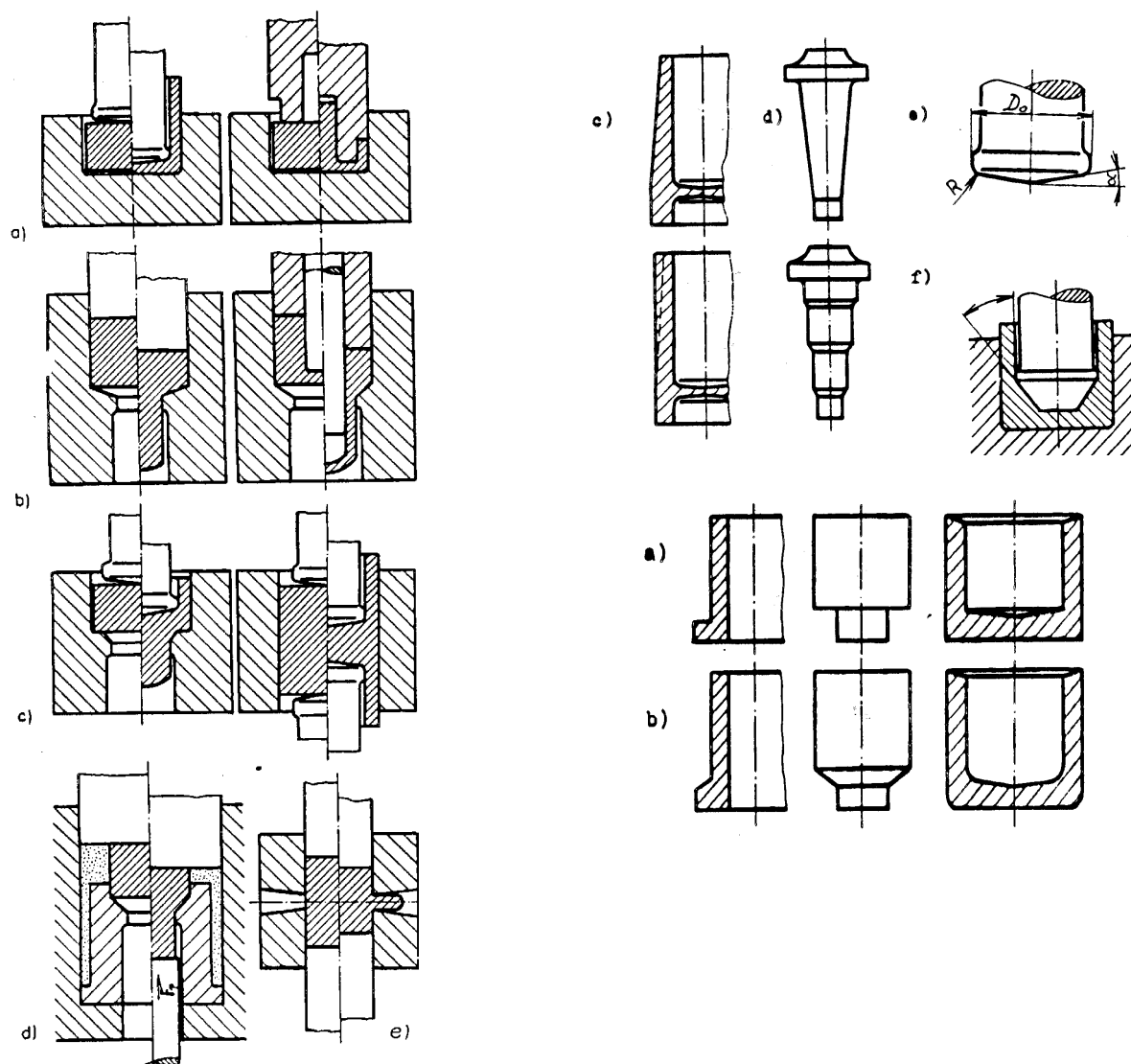

PĚCHOVÁNÍ.

Při pěchování nelze překročit poměr $L/D < 2,5$, jinak je nebezpečí ohnutí

PROTLAČOVÁNÍ – zpětné, dopředné, kombinované, stranové

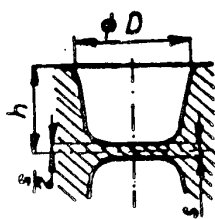
KOVÁNÍ – tváření za tepla.

Vtlačování ohřátého kovu do dutiny zápusťky. Provádí se na kovacích lisech nebo na bucharech více operacemi. Výkovek musí mít přídavky na opracování a technologické přídavky, úkosity, zaoblené hrany, při kování otvorů určený tvar blány, třídu složitosti a z toho vyplývající tolerance kolmo ke směru rázu a ve směru rázu.

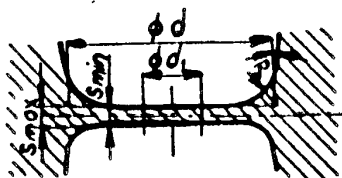
Boční úkosity výkovků

TAB. 25

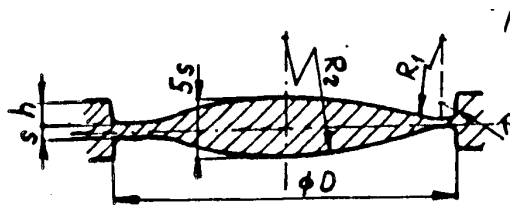
Tvářecí stroj	Vnitřní plochy			Vnější plochy		
	Úkos	Úhel asi	Použití	Úkos	Úhel asi	Použití
Buchar	1 : 5 1 : 10	11° 6°	obvyklé při mělké dutině	1 : 5 1 : 10 1 : 20	11° 6° 3°	u vysokých žeber obvyklé při malé výšce
Vřetenový lis Kovací lis	1 : 5 1 : 10 1 : 20	11° 6° 3°	při hlubší dutině obvyklé s vyhazovačem	1 : 10 1 : 10 1 : 20	6° 6° 3°	při větší výšce obvyklé s vyhazovačem
Horizontální kovací lis				1 : 10	6°	u tvarů přechovaných v razníku, u ploch ve směru rázu
Horizontální kovací lis	1 : 10 max 1 : 50	6° do 1°	pro dutiny pro otvory	1 : 50	1° 0°	ostatní na plochách čelistí

a)

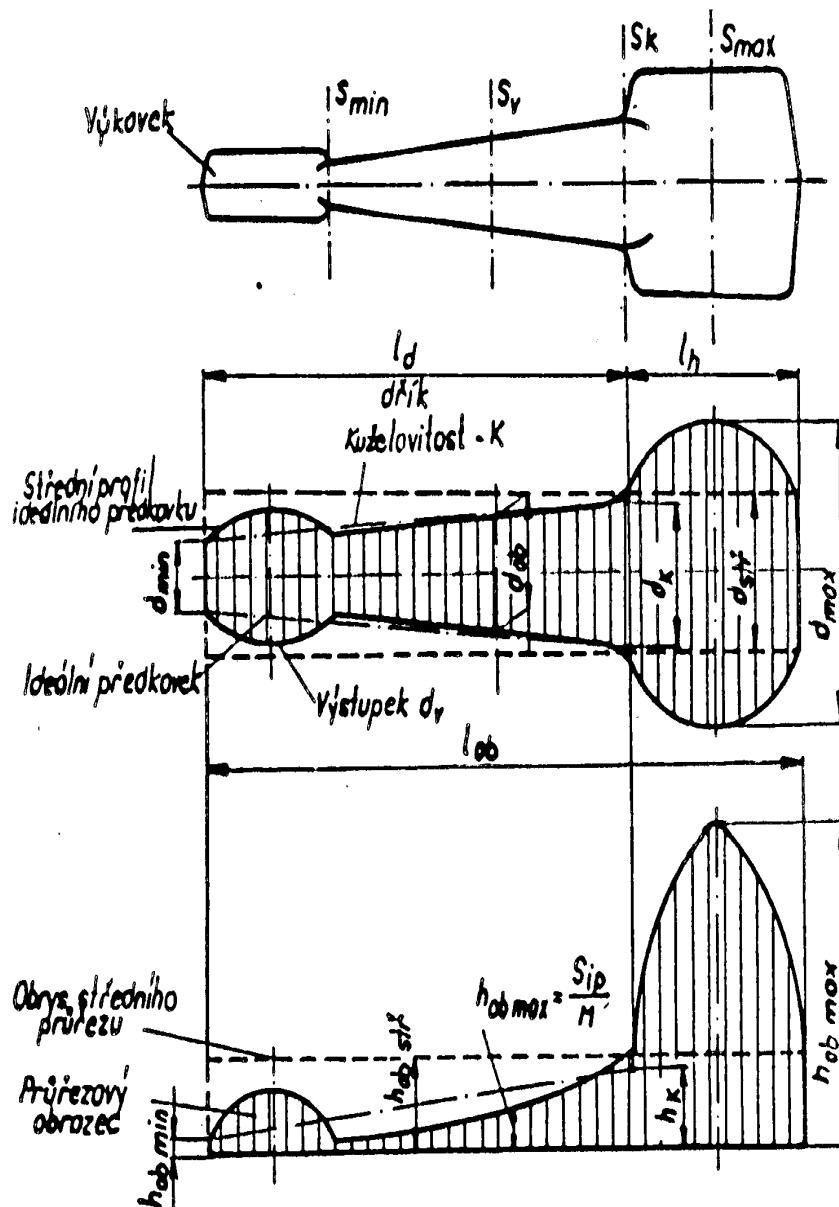
b)

c)

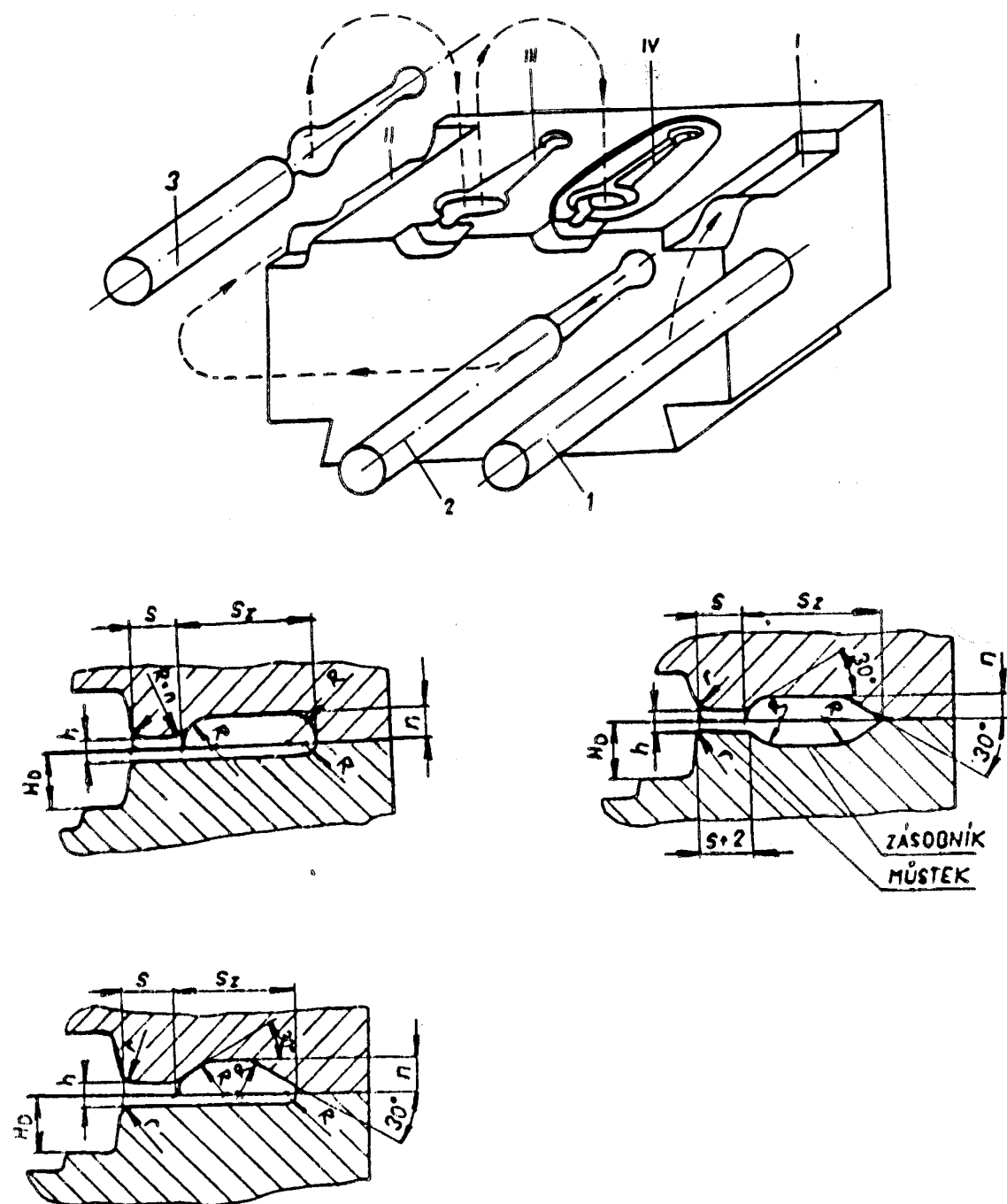
Tvar blány při kování otvoru ve výkovku

Při výpočtu objemu výkovku je možno použít metodu průřezových obrazců. Výkovkem se vedou příčné řezy a v jednotlivých průřezech se změří plocha. Tato hodnota se pak nanese jako v daném řezu úsečka ve stanoveném měřítku. Spojením jednotlivých bodů vznikne a plocha pod ní odpovídá objemu výkovku (dolní obrázek). Pokud se jednotlivé průřezy přepočtou na kruhový průřez, vznikne rotační těleso, které má odpovídající průřezy stejné jako původní výkovek.

KOVÁNÍ NA BUCHARU.

Postupová zápustka s přípravnými dutinami.

Tvary výronkové drážky - zápustky po posledním úderu dosednou na sebe

Zaplnění drážky je asi 70 % objemu zásobníku

Výška můstku na výronu se stanoví $h = (0,0012 \text{ až } 0,0015) \cdot \sqrt{F_D}$, kde F_D je průmět plochy výkovku do dělicí roviny

Výpočet velikosti bucharu:

Velikost bucharu je závislá na potřebné práci pro poslední úder

Výpočet práce pro kruhový výkovek o průměru $D < 600$ mm:

$$A = 18(1 - 0,005D_D) \cdot \left(1,1 + \frac{2}{D_D}\right)^2 \cdot (0,75 + 0,001D_D^2) \cdot D_D \cdot \sigma_s$$

b) Výpočet práce pro nekruhový výkovek

Použije se stejný vzorec jako pro kruhový výkovek, ale místo hodnoty D_D se dosadí

$D_{D \text{ red}}$

$$D_{D \text{ red}} = 1,13 \sqrt{F_D}$$

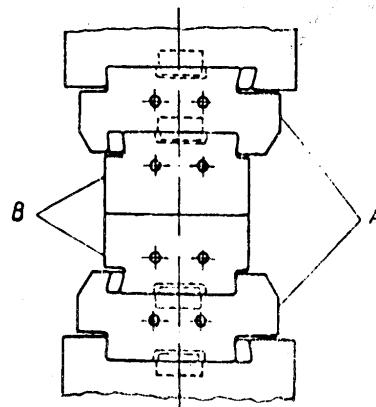
$$A_n = A \left(1 + 0,1 \sqrt{\frac{L_D}{B_{D \text{ stř}}}}\right)$$

$$\text{Střední šířka výkovku } B_{D \text{ stř}} = \frac{F_D}{L_D}$$

Výpočet hmotnosti beranu m

TAB. 26

Výkovek	Buchar	
	jednočinný	dvojčinný
Kruhový	$m = \frac{A}{1,1}$	$m = \frac{A}{1,8 - 2,8}$
Nekruhový	$m = \frac{A_n}{1,1}$	$m = \frac{A_n}{1,8 - 2,8}$

Obr. 149 Použití přechodových držáků

Přesný koeficient (1,8 - 2,8) se stanoví podle pasportu a stavu stroje.

Použitá označení : A - práce posledního úderu pro kruhový výkovek v J

A_n - práce posledního úderu pro nekruhový výkovek v J

D_D - průměr výkovku v cm

$D_{D \text{ red}}$ - průměr výkovku redukováný v cm

L_D - délka výkovku v cm

B_D - šířka výkovku v cm

F_D - průmět plochy výkovku v ploše kolmé ke směru rázu v cm^2

σ_s - pevnost materiálu za kovací teploty v MPa

m - hmotnost beranu v kg

Pevnost oceli za kovací teploty σ_s (MPa)

TAB. 27

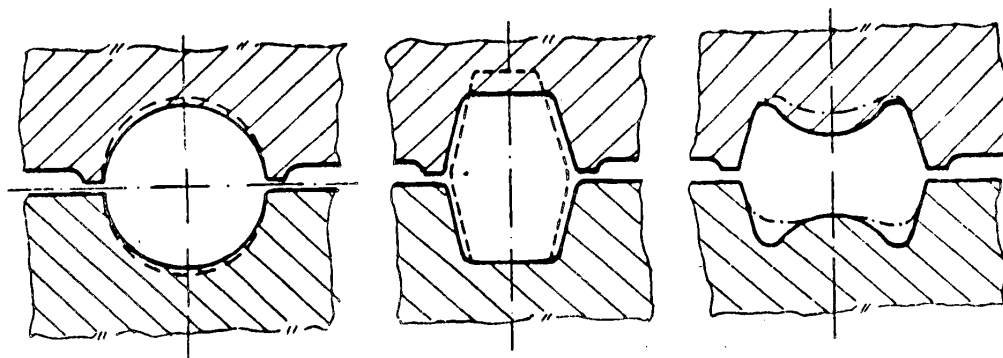
T (°C)	Pevnost oceli R_m (MPa)				Ložiskový materiál
	400	600	800	1000	
1300	14	20	24	30	-
1200	18	22	36	50	-
1100	22	36	51	68	35
1000	30	54	75	109	60
900	45	75	115	159	90
800	66	111	155	230	140
700	95	150	250	330	-

KOVÁNÍ NA KOVACÍCH LISECH.

- Při kování na lisech je nutno respektovat určité zvláštnosti :
- a) spodní poloha beranu je neměnná. Dutina zápustky se zaplňuje při jedinném zdvihu lisu (ne jako u bucharu postupnými rázy);
  - b) počet dutin (t.j. zápustek) musí být roven počtu zdvihů beranu, které jsou nutné pro zhotovení výkovku. Každá zápustková vložka má jen jednu dutinu;
  - c) u lisu je možnost automatického vyhazování výkovků z dutiny zápustky, je proto možno volit menší úkopy než na bucharu;
  - d) zápustkové vložky se nesmějí při sevření lisu dotýkat. Mezi spodní a horní zápustkovou vložkou musí být vždy mezera, která nesmí být nikdy menší než tloušťka výronku (lis nesmí být spuštěn bez kovaného materiálu);
  - e) dokončovací dutina má být řešena tak, aby polotovár byl tvářen už jen pýchováním;
  - f) větší přesnost kování (lepší vedení beranu a vodící stojánek pro upnutí zápustkových vložek) dovoluje použít menší přídávky i tolerance rozměrů výkovků.

8.3.1 Předkovací dutina

V předkovací dutině dostává výkovek přibližný tvar, jaký je v dutině dokončovací. Dá se kovat jen vytlačováním a pýchováním nebo ohýbáním. Tvar výkovku v předkovací dutině má být takový, aby zakládání do dokončovací dutiny bylo jednoznačné. Proto se předkovek dělá užší a vyšší než konečný výkovek. Přebytek kovu v předkovací dutině má být 3 - 4 % a má zajistit zaplnění dokončovací dutiny.

Schema předkovací dutiny

Na obr. 150 jsou znázorněny tvary předkovků pro vložení do dokončovací dutiny. Tloušťka můstku výronku bývá o 30 - 60 % větší než u dokončovací dutiny. Větší bývá i šířka můstku, až o 60 - 80 %. U většiny výkovků se v předkovací dutině výronková drážka nedělá.

Dokončovací dutina

Při navrhování dokončovací dutiny se vychází obvykle z výkresu výkovku, při čemž jsou všechny rozměry větší než 10 mm zvětšeny o velikost smrštění (výkres teplého výkovku). Úkosy se vzhledem k vyhazovačům dělají obvykle $3^\circ - 5^\circ$. Vzhledem k intenzivnějšímu radiálnímu tečení materiálu bývá výronek proti bucharovému výronku silnější, což způsobuje někdy potíže při jeho ostříhování. Výronek se často zdeformuje a je nutno provést ještě kalibraci a rovnání výkovků.

Tvary výronkových drážek používaných u zápustek pro kování na lisech jsou na obr. 151.

TAB. 28

Rozměry uvedených typů výronkových drážek mm

Síla lisu [MN]	h	s	s ₂
6,3	1,0 - 2,0	5,0 - 7,0	25
10	1,5 - 2,5	5,0 - 7,0	30
16	2,0 - 3,0	6,0 - 8,0	32
25	2,5 - 4,0	7,0 - 10,0	38
40	3,5 - 5,5	8,0 - 12,0	42
63	4,5 - 8,0	10,0 - 15,0	50

Přechod tvaru do dělicí plochy (r) :

$$r = \frac{\sqrt{F_D}}{200} + 0,04 H_D, \text{ kde}$$

r nesmí přesáhnout pro lisu 6,3 - 16 MN $r_{\max} = 3 \text{ mm}$
 25 - 40 MN $r_{\max} = 4 \text{ mm}$
 63 MN $r_{\max} = 5 \text{ mm}$

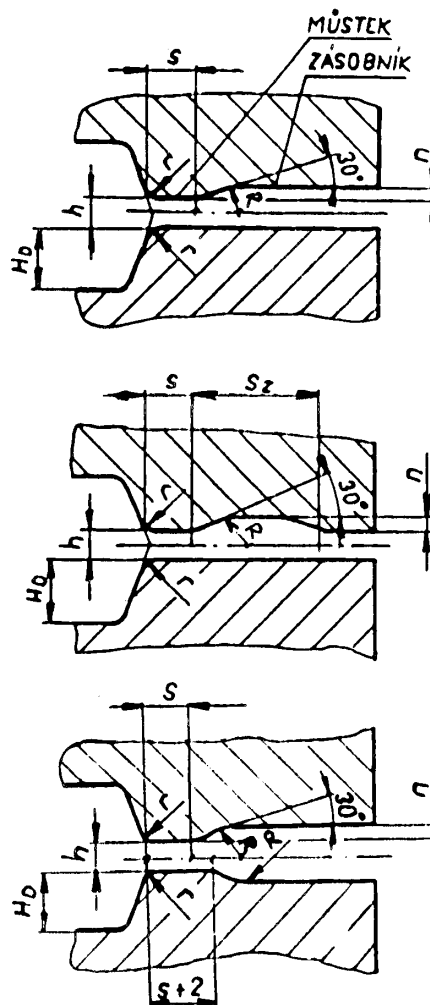
Hloubka zásobníku $n = 0,4 s + 2 \text{ (mm)}$.

Můstek je hlavním regulátorem měrného tlaku v dutině zápustky. Členité výkovky vyžadují vyšší měrné tlaky, t.j. menší $\underline{h}$ (výšku můstku) a širší $\underline{s}$ (šířku můstku). Pro jednoduché výkovky se užívá vyšších hodnot $\underline{h}$, pokud není zhoršena kvalita stříhu. Šířka můstku $\underline{s}$ může být v některém místě z technologických důvodů zvětšena.

Objem výronkové drážky (můstek + zásobník) je možno určit ze vztahu

$$V_{\text{vyr}} = o [h \cdot s + (n + h) B],$$

kde o - obvod výronku, h, s, n - rozměry výronkové drážky, B - šířka výronku v zásobníku - pro výkovky do 0,5 kg se volí 10 mm, do 2 kg 15 mm, nad 2 kg 20 mm.

Obr. 151 Tvary výronkových drážek u kovacího lisu

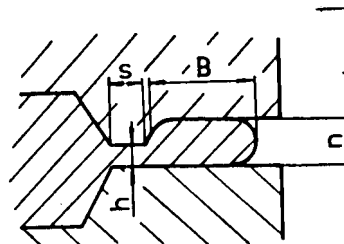
Objem materiálu připadající na výronek lze vypočítat ze vztahu (obr. 137)

$$V_{\text{výr}} = 0 \quad s \cdot h + \left(n + \frac{h}{2} \right) \cdot B$$

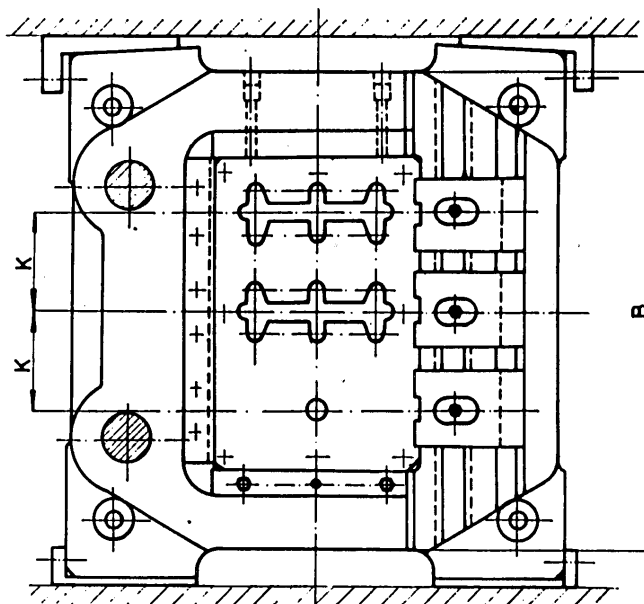
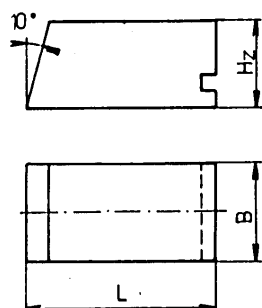
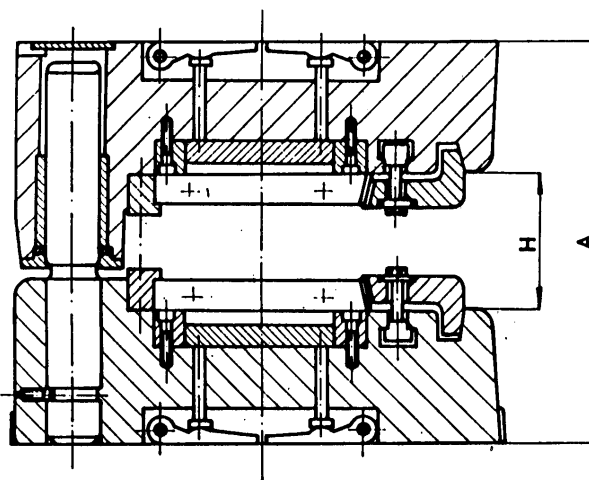
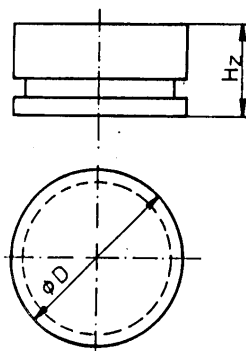
Šířka otřepu v zásobníku B se volí

- pro výkovky o hmotnosti do 0,5 kg
- pro výkovky o hmotnosti do 2 kg
- pro výkovky o hmotnosti nad 2 kg

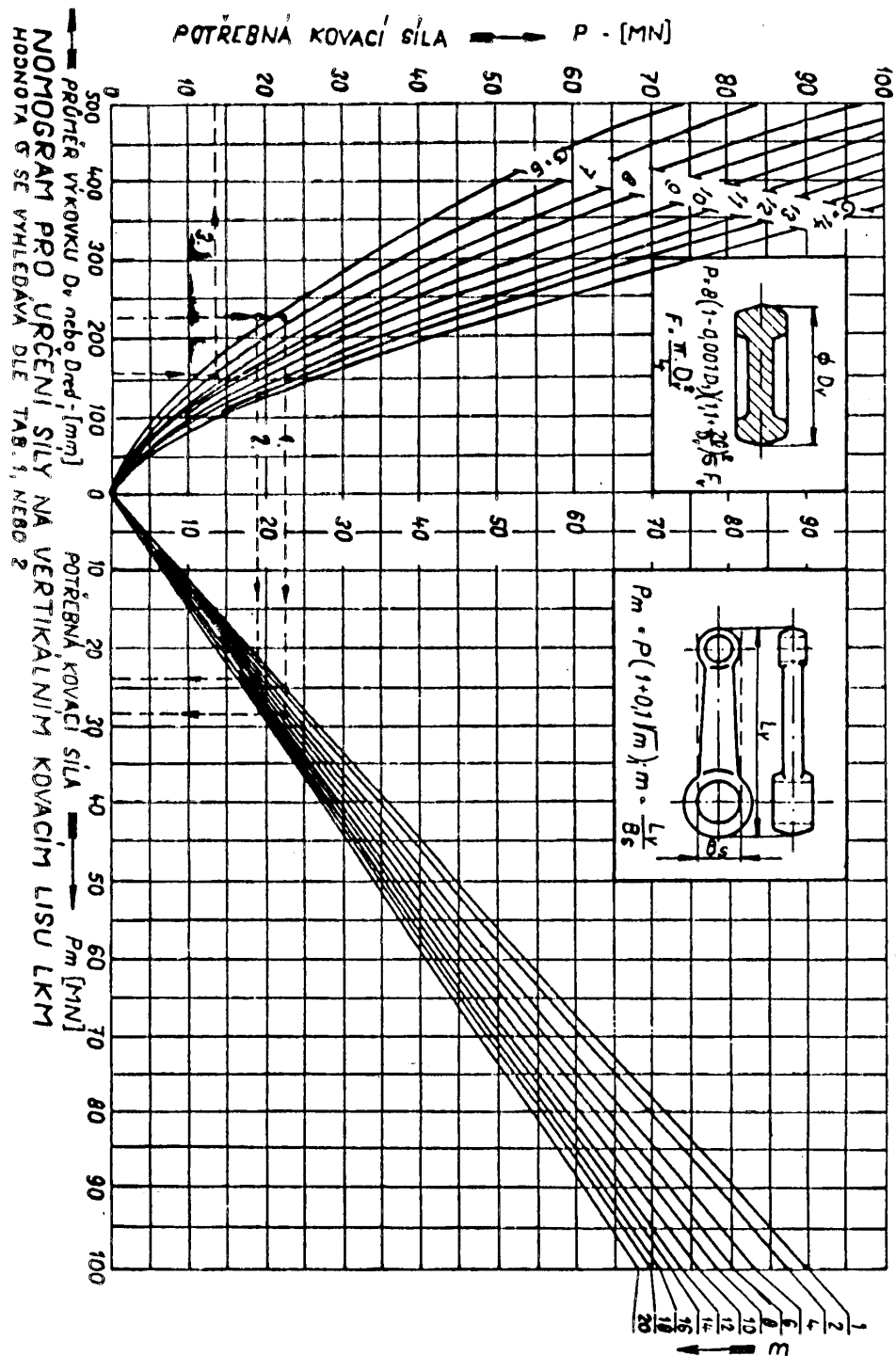
B = 10 mm
B = 15 mm
B = 20 mm

Držák zápustek

Obr. 156 Diagram pro určení kovací síly při kování

esv SPECIÁLNÍ TECHNOLOGIE VÝROBY – ČÁST OBRÁBĚNÍ

Doc. Ing. Miroslav PÍŠKA, CSc.

Přehled látky

A. Přednášky - 5,5 týdne po 3 hodinách

1. **Obrobitelnost materiálů.** Metody stanovení obrobitelnosti materiálů podle zahraničních výrobců. Obrábění těžkoobrobitelných materiálů.
2. **Soustružení** - polyfunkční nástroje (CUT-GRIP, Q-CUT) pro použití na CNC strojích.
3. **Frézování** - Frézovací hlavy, jejich rozdělení a použití. Monolitní frézy, ASP-HSS frézy.
4. **Hluboké vrtání.** Metody STS, BTA a ejektor.
5. **Výroba závitů obráběním.** Základní metody výroby závitů. Nástroje a nástrojové vybavení pro vnější a vnitřní obrábění závitů na CNC strojích.
6. **Základy CNC obrábění II.** Programování poloautomatického soustruhu SPN 12 s řídicím systémem Sinumerik 810 D - pevné cykly.

B. Cvičení - 5,5 týdne po 3 hodinách

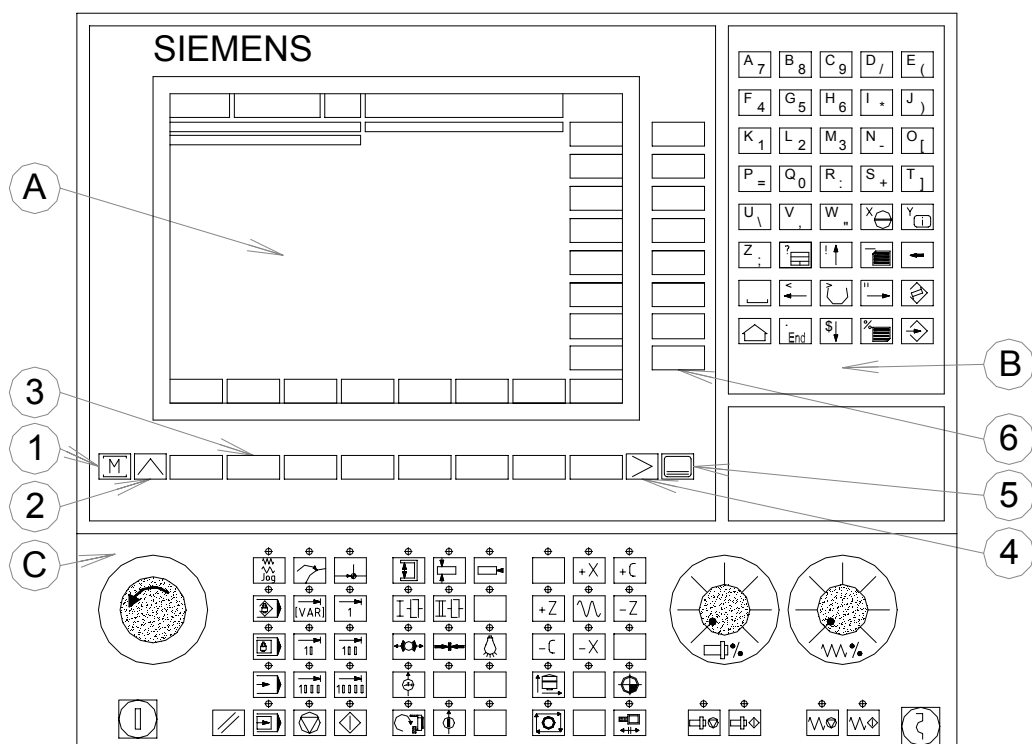
1. Optimalizace hrubování soustružení s moderními řeznými materiály - kritérium minimálních výrobních nákladů, kritérium minimálního výrobního času.
2. Analýza hodinové/minutové sazby CNC stroje.
3. Soustružení s polyfunkčními nástroji (CUT-GRIP, Q-CUT) - obrábění tvarové hřídele na poloautomatickém soustruhu SPN 12 CNC, Sinumerik 810 D, rentabilita použití.
4. Kvantifikace řezivosti moderních HSS fréz/vrtáků s PVD povlaky - TiN, TiCN, TiAlN, AlTiN.
5. Výroba závitů obráběním pomocí pevných cyklů (Programování poloautomatického soustruhu SPN 12, Sinumerik 810 D).
6. Dokončení cvičení, zápočet.

Doporučená literatura k dalšímu studiu a pro informaci:

1. Kocman, K., Prokop, J.: Technologie obrábění. Akademické nakladatelství CERM Brno, 1. vyd., 2001, 276 s.
2. SANDVIK: Příručka obrábění. Kniha pro praktiky. AB Sandvik Coromant/Scientia Praha 1997, 1. vyd., 857 s.
3. SANDVIK Coromant: Produktivní obrábění kovů, 1997, Sandviken, s. 300
4. Corokey Guide 7. Sandvik Coromant, Sandviken, 2002, 234 s.
5. Kolektiv: Pracovně-obchodní seminář technologů a výrobců náradí se zahraniční účastí. Sborník z konference FSI VUT v Brně, 1999, ISBN 80/214-1241-0, s.202
6. Kolektiv: Frézování II. Sborník z konference FSI VUT v Brně, 2000, ISBN 80-214-1728-5, s.202.
7. Sinumerik 810D. Manuál k řídicímu systému - část Cykly. Siemens, Berlin 2002, 320 s.

1. Popis obráběcího stroje a řídicího systému

Soustružnický poloautomat SPN12 od firmy Kovosvit n.p., Sezimovo Ústí byl firmou S.O.S. Difak spol. s r.o. se sídlem v Želeči u Tábora zmodernizován. Vzhledem k poměrně rychle postupujícímu vývoji a současným vysokým nárokům na obráběcí stroje se zachovala pouze kostra původního stroje. Řídicí systém Dapos S-3G byl nahrazen modernějším, veškeré kapaliny i pohony stroje vyměněny a nově zapojena elektroinstalace. Nynější poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s ŘS Sinumerik 810D je vybaven obsluhovacím panelem OP 031 (obr. 1).

Obr. 1 Ovládací panel OP 031

Tab. 1 Popis hlavních částí ovládacího panelu OP 031

Označení oblastí dle obr. 1:	Popis oblasti / význam tlačítka:
A	Displej
B	Alfanumerický blok, korekční / kurzorové klávesy
C	Ovládací panel stroje
1	Tlačítko oblasti stroje
2	Tlačítko návrat
3	Pruh horizontálních funkčních tlačítek
4	Tlačítko rozšíření menu
5	Tlačítko přepínání oblastí
6	Pruh vertikálních funkčních tlačítek

Stroj umožňuje plynulou změnu otáček a synchronizaci posuvových pohonů. Souvislé řízení dráhy nástroje ve dvou souřadných osách a stálou polohovou zpětnou vazbou. Vysoká přesnost polohování je rovněž zajištěna použitím kuličkových šroubů s předepnutými kuličkovými maticemi.

Pro obrábění jsou k dispozici dva suporty. Horní suport se čtyřpolohovou nástrojovou hlavou je plně řízen systémem Sinumerik 810D v osách X a Z. Umožňuje např. výrobu válcových a kulových ploch, soustružení závitů a zápichů. Pohyby suportu jsou realizovány pomocí kuličkových šroubů. Dolní suport je řízen mechanicky s využitím narážek, které určují např. délku zdvihu a zpomalení. Dolní suport lze pootočit o $\pm 45^\circ$ a umožňuje provádět pravoúhlé, kosodélníkové i zapichovací cykly. Tento suport je určen především pro hrubovací operace a jeho pohyby jsou vyvozeny působením hydraulické kapaliny.

ŘS stroje - řízení je realizováno pomocí počítačového programu. Ten je možno nainstalovat např. na PC s operačním systémem Windows 95 (Windows 98). Tímto způsobem je umožněno programovat i simulovat obrábění součástí mimo výrobní stroj. Připravený CNC program lze přenést pomocí diskety, pevného disku nebo propojovacím kabelem mezi počítači. Při dokoupení síťové karty je možné i např. posílání CNC programů přes internet.

Komunikovat s ŘS lze v některém z nabízených jazyků. K dispozici je mimo Češtiny např. Angličtina a Němčina. Změna těchto jazyků je možná kdykoli v průběhu používání a je platná pro celý systém. Vztahuje se tedy na tlačítka umožňující komunikaci s ŘS i na nápovědy a hlášení alarmů.

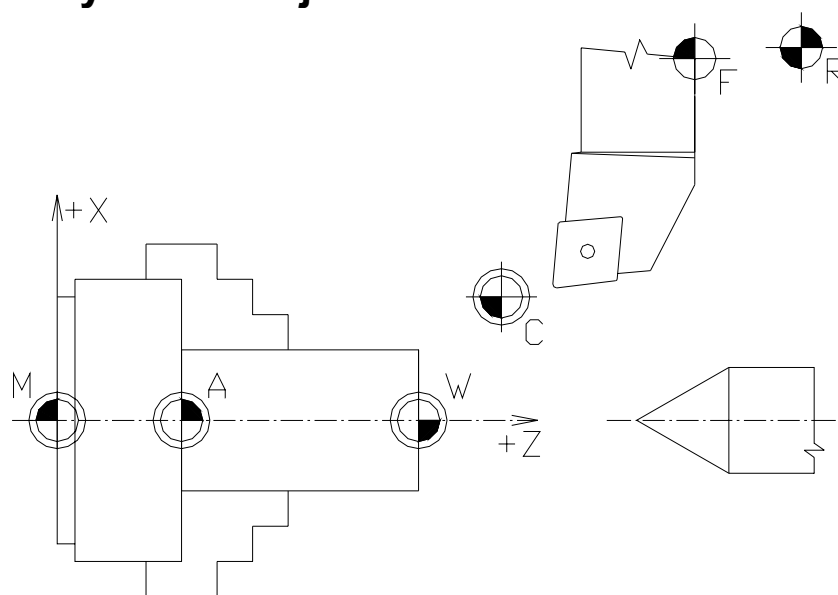
Stroj je vybaven reznými nástroji firmy Pramet Tools s.r.o., Šumperk. V současné době je k dispozici 12 nožových držáků s vyměnitelnými břitovými destičkami ze slinutých karbidů. Nástroje umožňují obrábět většinu vnějších tvarových ploch.

2. Technické údaje stroje

Tab. 2 Parametry stroje SPN12 CNC

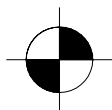
Obrobek	
Maximální hmotnost obrobku	44,5 kg
Maximální soustružená délka	500 mm
Maximální soustružený průměr	120 (140) mm
Maximální oběžný průměr nad ložem	280 mm
Vřeteník	
Rozsah otáček vřetene	0 ÷ 3500 min ⁻¹
Vrtání vřetene	48 mm
Kužel ve vřetenu	Morse 6
Přední konec vřetene	ČSN 20 1011
Výkon motoru	9/11 kW
Horní suport	
Rozsah posuvů	0 ÷ 10 m.min ⁻¹
Rychloposuv v podélném i příčném směru	10 m.min ⁻¹
Maximální průřez třísky (při $v_c=70 \text{ m.min}^{-1}$ a materiálu obrobku $R_m=600 \text{ MPa}$)	4 mm ²
Maximální příčný zdvih	70 mm
Maximální podélný zdvih	55 mm
Koník	
Průměr pinoly	100 mm
Zdvih pinoly	125 mm
Přítlačná síla hrotu	3000 ÷ 12000 N
Kužel pro hrot	Morse 4

3. Vztažné body CNC stroje

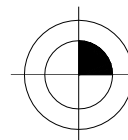

Obr. 2 Poloha vztažných bodů CNC stroje

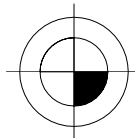
R - referenční bod:

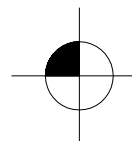
A - dorazový bod:

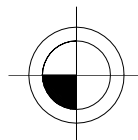
W - nulový bod obrobku:

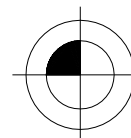
F - nulový bod nástroje:

C - výchozí bod programu:

M - nulový bod stroje:

4. Přehled funkcí stroje

Tab. 3 Vybrané přípravné funkce

Název	Význam
G0	Lineární interpolace rychloposuvem
G1	Lineární interpolace pracovním posuvem
G2	Kruhová interpolace ve směru hodinových ručiček
G3	Kruhová interpolace proti směru hodinových ručiček
G4	Časové předurčená prodleva
G18	Volba pracovní roviny Z/X
G25	Dolní omezení pracovního pole
G26	Horní omezení pracovního pole
G33	Řezání závitů s konstantním stoupáním
G40	Vypnutí korekce poloměru nástroje
G54	1. nastavitelné posunutí nulového bodu
G55	2. nastavitelné posunutí nulového bodu
G56	3. nastavitelné posunutí nulového bodu
G57	4. nastavitelné posunutí nulového bodu
G58	Osové programovatelné posunutí nulového bodu, absolutní
G59	Osové programovatelné posunutí nulového bodu, aditivní
G70	Zadávání dráhy v palcích
G71	Zadávání dráhy v mm
G74	Nájezd do referenčního bodu
G90	Absolutní programování
G91	Inkrementální programování
G94	Posuv F [min.]
G95	Posuv F [mm]
G96	Zapnutí konstantní řezné rychlosti
G97	Vypnutí konstantní řezné rychlosti (konstantní velikost otáček)

Tab. 4 Vybrané pomocné funkce

Název	Význam
M0	Programovatelný stop programu*
M1	Volitelný stop*
M2	Konec programu*
M3	Start vřetena ve směru hodinových ručiček
M4	Start vřetena proti směru hodinových ručiček
M5	Zastavení vřetena
M6	Výměna nástroje (při ruční výměně)
M8	Zapnutí chlazení
M9	Vypnutí chlazení
M17	Konec podprogramu*
M30	Konec programu a návrat na začátek programu*
M41	Převodový stupeň 1 (nižší řada otáček)
M42	Převodový stupeň 2 (vyšší řada otáček)

* tyto funkce neumožňují rozšířený formát adresového bloku

Tab. 5 Vybrané adresové znaky

Název	Význam
F	Posuv
H	Přídavná funkce
I	Nastavitelný identifikátor adresy
J	Nastavitelný identifikátor adresy
K	Nastavitelný identifikátor adresy
L	Volání podprogramu
N	Číslo vedlejšího bloku
P	Počet opakování programu
R	Identifikátor proměnné
S	Velikost otáček vřetene
T	Číslo nástroje
X	Nastavitelný identifikátor adresy
Y	Nastavitelný identifikátor adresy
Z	Nastavitelný identifikátor adresy
%	Počáteční a oddělovací znak při přenosu souborů
:	Číslo hlavního bloku
/	Identifikátor vypuštění bloku

5. Výroba tvarových ploch pomocí cyklů

Tab. 6 Soustružnické cykly

Název	Význam
CYCLE93	Zapichovací cyklus
CYCLE94	Odlehčovací zápich tvaru E a F podle DIN
CYCLE95	Odběr třísky
CYCLE96	Odlehčovací zápich tvaru A, B, C a D podle DIN
CYCLE97	Řezání závitů
CYCLE98	Řetězení závitů

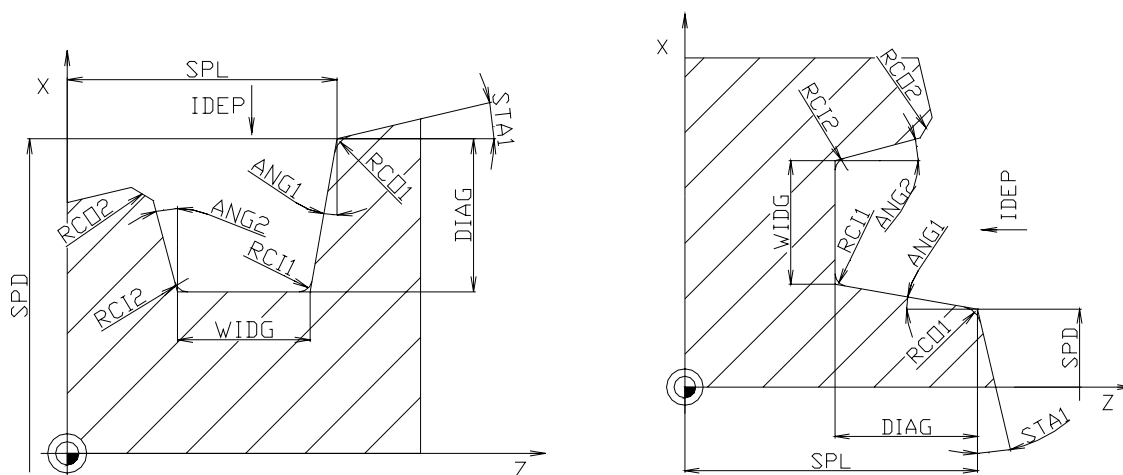
5.1. Zapichovací cyklus - CYCLE93

Obecný zápis bloku:

CYCLE93 (SPD, SPL, WIDG, DIAG, STA1, ANG1, ANG2, RCO1, RCO2, RCI1, RCI2, FAL1, FAL2, IDEP, DTB, VARI)

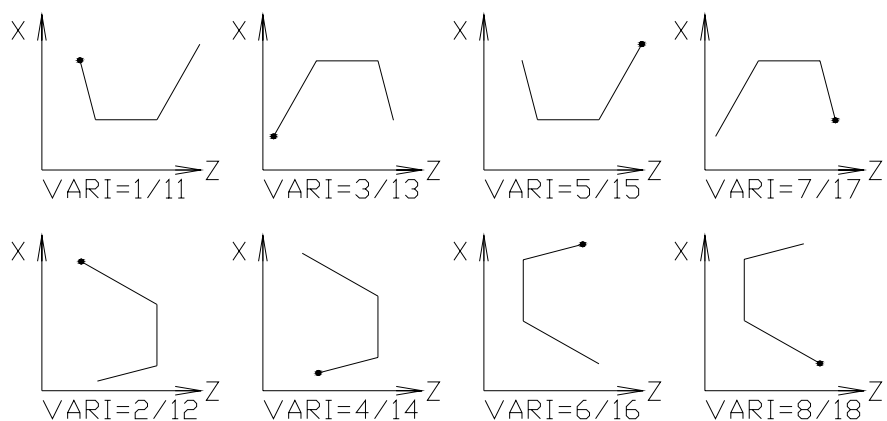
Tab. 7 Vysvětlení instrukcí zapichovacího cyklu

Název	Význam
SPD	Počáteční bod v ose X (zadávat bez znaménka)
SPL	Počáteční bod v ose Z
WIDG	Šířka zápichu (zadávat bez znaménka)
DIAG	Hloubka zápichu (zadávat bez znaménka)
STA1	Úhel mezi konturou a podélnou osou ($0^\circ \leq STA1 \leq 180^\circ$)
ANG1	Vrcholový úhel 1: na straně zápichu, která je určena počátečním bodem (zadávat bez znaménka) ($0^\circ \leq ANG1 \leq 89.999^\circ$)
ANG2	Vrcholový úhel 2: na druhé straně (zadávat bez znaménka) ($0^\circ \leq ANG1 \leq 89.999^\circ$)
RCO1	Zaoblení(+)/sražení(-) 1, vnější: na straně určené počátečním bodem
RCO2	Zaoblení(+)/sražení(-) 2, vnější
RCI1	Zaoblení(+)/sražení(-) 1, vnitřní: na straně počátečního bodu
RCI2	Zaoblení(+)/sražení(-) 2, vnitřní
FAL1	Přídavek na dokončení na dně zápichu
FAL2	Přídavek na dokončení na bocích
IDEP	Velikost přísuvu (zadávat bez znaménka)
DTB	Časová prodleva na dně zápichu
VARI	Způsob opracování 1 ÷ 8 : CHF - sražení konturového rohu (délka sražení), 11 ÷ 18 : CHR - sražení konturového rohu (délka sražení ve směru pohybu)

Obr. 3 Grafické znázornění instrukcí zapichovacího cyklu

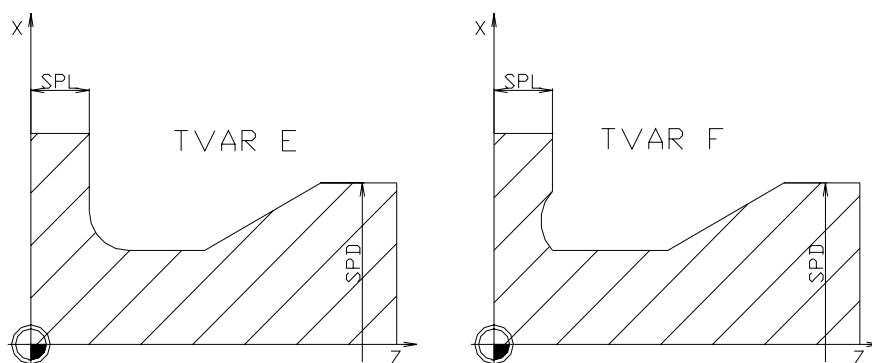
Obr. 4 Způsob opracování zápichu (instrukce VARI)

5.2. Odlehčovací zápichy - CYCLE94

CYCLE94 (SPD, SPL, FORM)

Tab. 8 Vysvětlení instrukcí cyklu - Odlehčovací zápichy

Název	Význam
SPD	Počáteční bod v lící ose (zadávat bez znaménka)
SPL	Počáteční bod kontury v podélné ose (zadávat bez znaménka)
FORM	Definice tvaru zápichu (E nebo F)

Obr. 5 Grafické znázornění instrukcí cyklu - Odlehčovací zápichy

5.3. Odběr třísky - CYCLE95

Obecný zápis bloku:

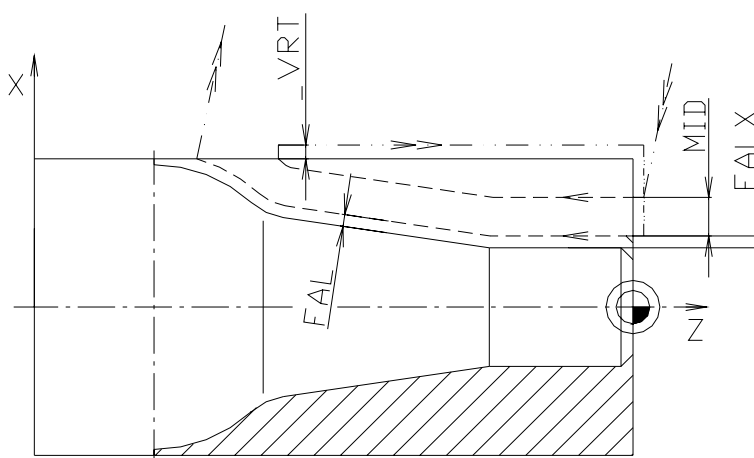
CYCLE95 (NPP, MID, FALZ, FALX, FAL, FF1, FF2, FF3, VARI, DT, DAM, _VRT)

Tab. 9 Vysvětlení instrukcí cyklu - Odběr třísky

Název	Význam
NPP	Název podprogramu kontury
MID	Šířka záběru (zadávat bez znaménka)
FALZ	Přídavek na dokončení v ose Z (zadávat bez znaménka)
FALX	Přídavek na dokončení v ose X (zadávat bez znaménka)

Tab. 9 Vysvětlení instrukcí cyklu - Odběr třísky - Pokračování

Název	Význam
FAL	Přídavek na dokončení podle kontury (zadávat bez znaménka)
FF1	Posuv pro hrubování bez podříznutí
FF2	Posuv pro zanoření do elementů podříznutí
FF3	Posuv pro dokončování
VARI	Způsob opracování (1 ÷ 12)
DT	Časová prodleva za účelem zlomení třísky při hrubování
DAM	Délka dráhy, po které se přeruší každý hrubovací záběr za účelem zlomení třísky
_VRT	Dráhu oddálení nástroje od kontury při hrubování zadávat inkrementálně bez znaménka

Obr. 6 Grafické znázornění instrukcí cyklu - Odběr třísky

Tab. 10 Způsob opracování (instrukce VARI)

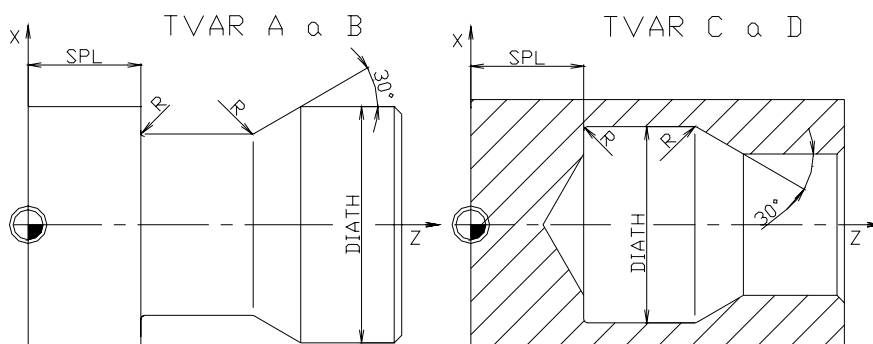
Hodnota	Podélné Čelní	Vnější Vnitřní	Hrubování Dokončování Kompletní obrobení
1	P	vnější	hrubování
2	Č	vnější	hrubování
3	P	vnitřní	hrubování
4	Č	vnitřní	hrubování
5	P	vnější	dokončování
6	Č	vnější	dokončování
7	P	vnitřní	dokončování
8	Č	vnitřní	dokončování
9	P	vnější	kompletní obrobení
10	Č	vnější	kompletní obrobení
11	P	vnitřní	kompletní obrobení
12	Č	vnitřní	kompletní obrobení

5.4. Odlehčovací zápichy závitů - CYCLE96

Obecný zápis bloku: CYCLE96 (DIATH, SPL, FORM)

Tab. 11 Vysvětlení instrukcí cyklu - Odlehčovací zápichy závitů

Název	Význam
DIATH	Velký průměr závitů
SPL	Počáteční bod kontury v podélné ose
FORM	Definice tvaru (A, B, C nebo D)

Obr. 7 Grafické znázornění instrukcí cyklu - Odlehčovací zápichy závitů

5.5. Cyklus řezání závitů - CYCLE97

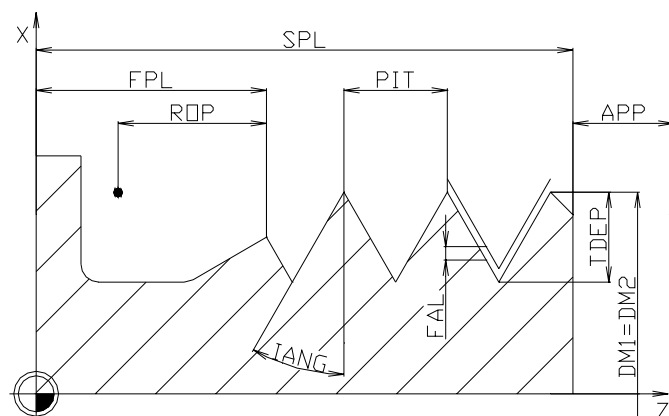
Obecný zápis bloku: CYCLE97 (PIT, MPIT, SPL, FPL, DM1, DM2, APP, ROP, TDEP, FAL, IANG, NSP, NRC, NID, VARI, NUMT)

Tab. 12 Vysvětlení instrukcí cyklu - Řezání závitů

Název	Význam
PIT	Stoupání závitů jako hodnota (zadávat bez znaménka)
MPIT	Stoupání závitů jako velikost závitů ($M3 \div M60 \Rightarrow 3 \div 60$)
SPL	Počáteční bod závitů v ose Z
FPL	Koncový bod závitů v ose Z
DM1	Průměr závitů v počátečním bodu
DM2	Průměr závitů v koncovém bodu
APP	Dráha vstupu (zadávat bez znaménka)
ROP	Dráha výstupu (zadávat bez znaménka)
TDEP	Hloubka závitů (zadávat bez znaménka)
FAL	Přídavek na dokončení (zadávat bez znaménka)
IANG	Úhel přísluvu "+" boční přísluv po jednom boku "-" boční přísluv střídavě na jednom i druhém boku
NSP	Přemístění počátečního bodu pro první chod závitů (zadávat bez znaménka)
NRC	Počet hrubovacích záběrů (zadávat bez znaménka)
NID	Počet průchodů bez záběru (zadávat bez znaménka)
VARI	Určení způsobu opracování závitů ($1 \div 4$)
NUMT	Počet chodů závitů (zadávat bez znaménka)

Tab. 13 Způsoby opracování (instrukce VARI)

Hodnota	Vnější Vnitřní	Konstantní přířuv Konstantní průřez třísky
1	vnější	konstantní přířuv
2	vnitřní	konstantní přířuv
3	vnější	konstantní průřez třísky
4	vnitřní	konstantní průřez třísky

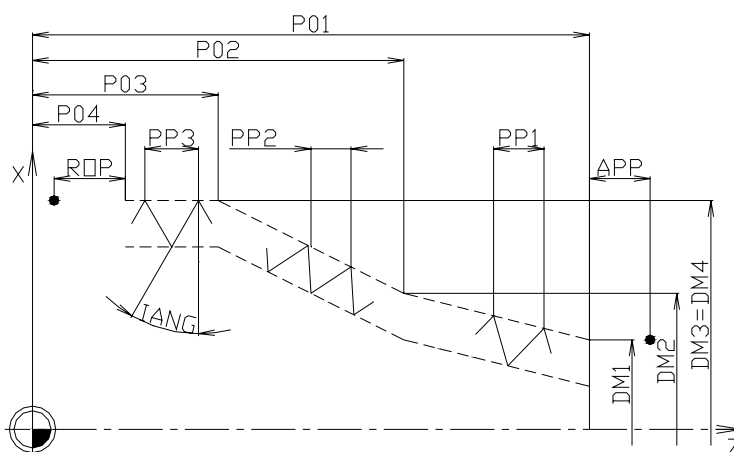

Obr. 8 Grafické znázornění instrukcí cyklu - Řezání závitů

5.6. Cyklus řetězení závitů - CYCLE98

Obecný zápis bloku:

CYCLE98 (PO1, DM1, PO2, DM2, PO3, DM3, PO4, DM4, APP, ROP, TDEP, FAL, IANG, NSP, NRC, NID, PP1, PP2, PP3, VARI, NUMT)

Obr. 9 Grafické znázornění instrukcí cyklu - Řetězení závitů

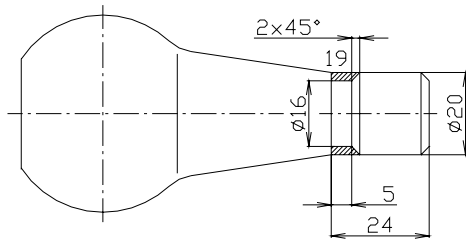
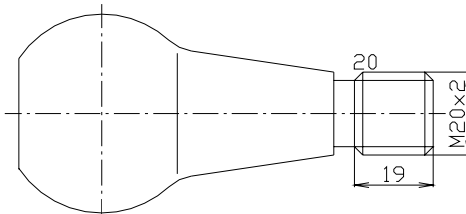
Tab. 14 Vysvětlení instrukcí cyklu - Řetězení závitů

Název	Význam
PO1	Počáteční bod závitu v ose Z
DM1	Průměr závitu v počátečním bodě
PO2	První mezilehlý bod v ose Z
DM2	Průměr v prvním mezilehlém bodě
PO3	Druhý mezilehlý bod
DM3	Průměr v druhém mezilehlém bodě
PO4	Koncový bod závitu v ose Z
DM4	Průměr v koncovém bodě
APP	Dráha vstupu (zadávat bez znaménka)
ROP	Dráha výstupu (zadávat bez znaménka)
TDEP	Hloubka závitu (zadávat bez znaménka)
FAL	Přídavek na dokončení (zadávat bez znaménka)
LANG	Úhel přísluvu "+" boční přísluv po jednom boku "-" boční přísluv střídavě na jednom i druhém boku
NSP	Přemístění počátečního bodu pro první chod závitu (zadávat bez znaménka)
NRC	Počet hrubovacích záběrů (zadávat bez znaménka)
NID	Počet průchodů bez řezu (zadávat bez znaménka)
PP1	Stoupání závitu 1 jako hodnota (zadávat bez znaménka)
PP2	Stoupání závitu 2 jako hodnota (zadávat bez znaménka)
PP3	Stoupání závitu 3 jako hodnota (zadávat bez znaménka)
VARI	Určení způsobu opracování závitu ($1 \div 4$)
NUMT	Počet chodů závitu (zadávat bez znaménka)

Tab. 15 Způsoby opracování (instrukce VARI)

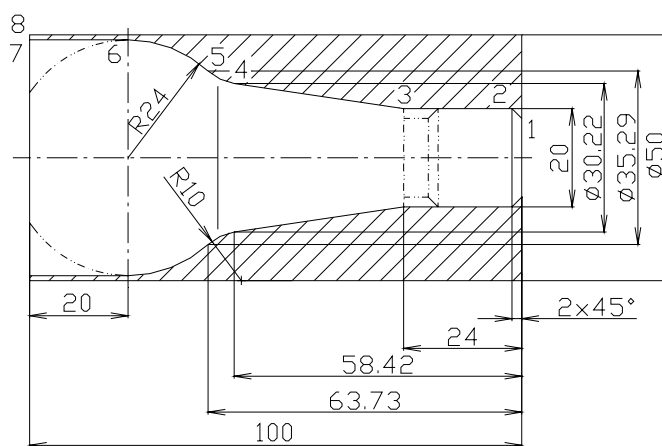
Hodnota	Vnější Vnitřní	Konstantní přísluv Konstantní průřez třísky
1	vnější	konstantní přísluv
2	vnitřní	konstantní přísluv
3	vnější	konstantní průřez třísky
4	vnitřní	konstantní průřez třísky

6.1. Řídicí program pro součást Čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_CEP_MPF	název souboru (programu) CEP.MPF
;\$PATH=/_N_MPF_DIR	cesta uložení souboru
N10 MSG („CEP“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G57	posunutí nulového bodu
N30 G90 G18	absolutního programování, volba roviny XZ
N40 G95	nastavení posuvu [mm]
N50 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N60 H3 T3 D1	výměna nástroje - soustružnický nůž $\kappa_r = 93^\circ$
N70 G0 G42 X50 Z2	nájezd nástroje na $\phi 50$, 2mm před čelo s korekcí poloměru
N80 G96 S170 M4 M8	konstantní řezná rychlost, start vřetene CCW, zapnuto chlazení
N90 CYCLE 95 ("CEPA", 2, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.2, 1, , , 0.5)	hrubování části tvaru součásti cyklem CYCLE 95
N100 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N110 H1 T1 D1	výměna nástroje - soustružnický nůž $\kappa_r = 72^\circ 30'$
N120 G0 G42 X55 Z-102	nájezd nástroje ke kontuře s korekcí poloměru
N130 G96 S160	změna nastavení konstantní řezné rychlosti
N140 CYCLE 95 ("CEPB", 2, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.2, 1, , , 0.5)	hrubování části tvaru součásti cyklem CYCLE 95
N145 G0 X50	odjezd nástroje rychloposuvem od kontury
N150 Z2	změna polohy nástroje rychloposuvem
N160 CYCLE 95 ("CEPC", 2, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.1, 5, , , 0.5)	dokončování tvaru součásti cyklem CYCLE 95
N170 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N180 H2 T2 D1	výměna nástroje - zapichovací nůž
N190 G0 G42 X22 Z-16	nájezd nástroje k obrobku s korekcí poloměru
N200 G96 S100	změna nastavení konstantní řezné rychlosti
N205 G1 X21 F0.1	změna polohy nástroje a definice posuvu
N210 CYCLE 93 (20, -24, 5, 2, 0, 0, 45, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 11)	zapichovací cyklus
	Body 19
N220 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N230 H4 T4 D4	výměna nástroje - závitový nůž
N240 G0 G42 X20 Z-20	nájezd nástroje k obrobku s korekcí poloměru
N250 G96 S50	změna nastavení konstantní řezné rychlosti
N260 CYCLE 97 (2, , -19, 0, 20, 20, 1.5, 2, 1.227, 0, 30, 0, 8, 4, 3, 1)	cyklus řezání závitu
	Body 20
N270 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N280 M30	konec programu

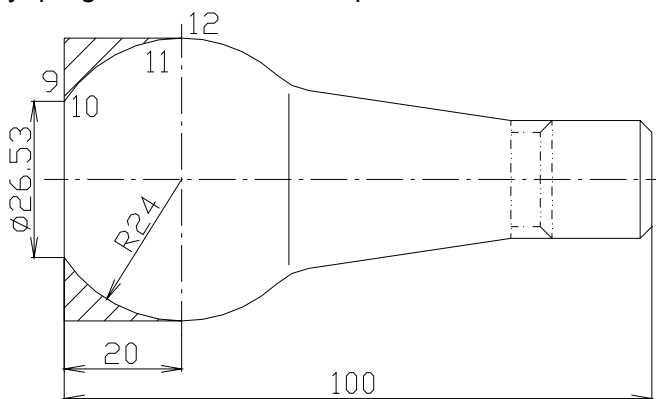
6.1.1. Podprogram ČepA pro součást Čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_CEP_A_SPF	název souboru (programu) CEP_A.SPF
;\$PATH=/_N_SPF_DIR	cesta uložení souboru
N10 MSG („ČEP_A“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní průměrové
N30 G1 Z1 X14	Body 1
N40 X20 Z-2	2
N50 Z-24	3
N60 X30.22 Z-58.42	4
N70 G2 X35.29 Z-63.73 CR=10	5
N80 G3 X48 Z-80 CR=24	6
N90 G1 Z-100.5	7
N100 G1 X50	8
N110 M17	konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.1.2. Podprogram ČepB pro součást Čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_CEP_B_SPF	název souboru (programu) CEP_B.SPF
;\$PATH=/_N_SPF_DIR	cesta uložení souboru
N10 MSG („ČEP_B“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní průměrové
N30 G1 X26.53 Z-101	Body 9
N40 Z-100	10
N50 G2 X48 Z-80 CR=24	11
N60 G1 Z-79	12
N70 M17	konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.1.3. Podprogram ČepC pro součást Čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_CEP_C_SPF	název souboru (programu) CEP_C.SPF
;\$PATH=/_N_SPF_DIR	cesta uložení souboru
N10 MSG („ČEP_C“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní průměrové

	Body	
N30 G1 Z1 X14	13	
N40 X20 Z-2	14	
N50 Z-24	15	
N60 X30.22 Z-58.42	16	
N70 G2 X35.29 Z-63.73 CR=10	17	
N80 G3 X24.96 Z-100.5 CR=24	18	
N90 M17		konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.2. Řídicí program pro součást Kulový čep:

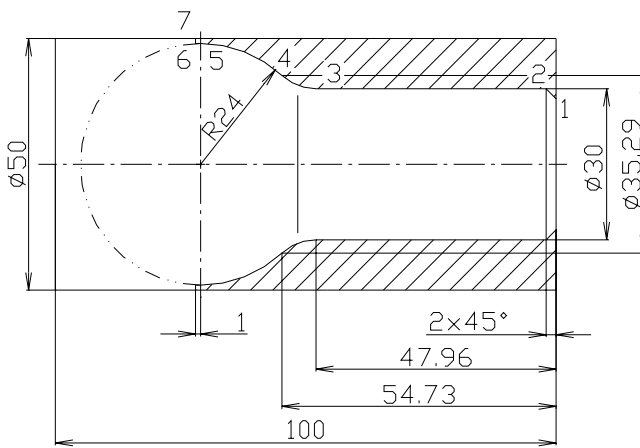
CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_KCEP_MPF	název souboru (programu) KCEP.MPF
;\$PATH=/_N_WKS_DIR/_N_KCEP_WPD	cesta uložení programu
;NASTAVENI	textová poznámka
N10 MSG („KCEP“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G54	první posunutí nulového bodu
N30 G90 G18 G95	absolutního programování v rovině XZ, posuv [mm]
N40 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N50 H1 T1 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 95^\circ$
N60 G0 G42 X50 Z2	nájezd na $\phi 50$, 2mm před čelo s korekcí poloměru
N70 G96 S170 M4 M8	konstantní řezná rychlost, start vřetene CCW, zapnuto chlazení
N80 CYCLE 95 ("KCEP1", 2, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.2, 1, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95
N90 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N100 H2 T2 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 93^\circ$
N110 G96 S180	změna konstantní řezné rychlosti
N120 G0 G42 X50 Z2	nájezd na $\phi 50$, 2mm před čelo s korekcí poloměru
N130 CYCLE 95 ("KCEP1", 2, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.2, 5, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95
N140 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N150 M5 M9 M0	zastavení vřetene, stop chlazení, stop programu
;PREPNOUT	textová poznámka
N160 H1 T1 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 95^\circ$
N170 G96 S170 M4 M8	konstantní řezná rychlost, otáčky vřetene CCW, chlazení
N180 LIMS=3000	omezení otáček na $n_{\max} = 3000 \text{ min}^{-1}$
N190 G55	druhé posunutí nulového bodu
N200 G0 G42 X50 Z2	nájezd rychloposuvem k obrobku s korekcí poloměru
N210 CYCLE 95 ("KCEP2", 2, , , 0.5, 0.25, 0.05, 0.2, 1, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95
N220 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N230 H2 T2 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 93^\circ$
N240 G96 S180	změna konstantní řezné rychlosti
N245 G0 G42 X60 Z2	nájezd nástroje k obrobku s korekcí poloměru

N250 CYCLE 95 ("KCEP2", 2, , , 0.5, 0.25, 0.05, 0.2, 5, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95
N260 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástrojů
N270 M30	konec programu

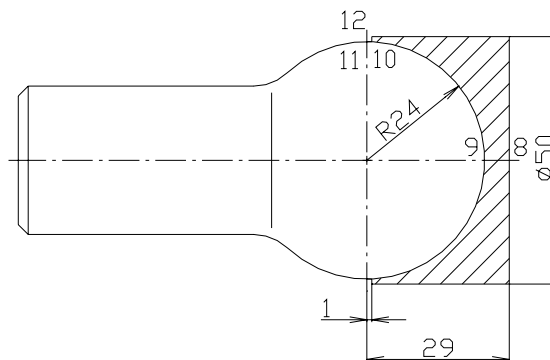
6.2.1. Podprogram KCEP1 pro součást Kulový čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_KCEP1_SPF	název souboru (programu) KCEP1.SPF
;\$PATH=/_N_WKS_DIR/_N_KCEP_WPD	
N10 MSG („KCEP1“)	název programu (zobrazení na displeji)
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní průměrové
	Body
N30 G1 Z1 X24	1
N40 X30 Z-2	2
N50 Z-47.96	3
N60 G2 X35.29 Z-54.73 CR=10	4
	5
N70 G3 X48 Z-71 CR=24	6
N80 G1 Z-72	7
N90 X50	
N100 M17	konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.2.2. Podprogram KCEP2 pro součást Kulový čep:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_KCEP2_SPF	název souboru (programu) KCEP2.SPF
;\$PATH=/_N_WKS_DIR/_N_KCEP_WPD	
N10 MSG („KCEP2“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní průměrové
	Body
N30 G1 Z1 X0	8
N40 Z-5	9
N50 G3 X48 Z-29 CR=24	10
	11
N60 G1 Z-30	12
N70 X50	
N80 M17	konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.3. Řídicí program pro součást Šroub s kulovou hlavou:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_SROUBSKH_MPF	název souboru (programu) SROUBSKH.MPF
DEF STRING[5] UPNAME	definice proměnné pro název kontury

N10 MSG („SROUB“)
 N20 G54
 N30 G90 G18
 N40 G95
 N50 G0 X140 Z1
 N60 H1 T1 D1
 N70 G0 G42 X63 Z2
 N80 G96 S170 M4 M8
 N90 CYCLE 95 ("ZACATEK:KONEC:", 2, , , 0.5, 0.1, 0.1, 0.2, 9, , , 0.5)

textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
 první posunutí nulového bodu
 absolutního programování, volba roviny obrábění
 nastavení posuvu [mm]
 nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 výměna nástroje - hrubovací nůž levý $\kappa_r = 95^\circ$
 nájezd nástrojem k obrobku s korekcí poloměru
 konstantní řezná rychlost, start vřetene CCW, zapnout chlazení

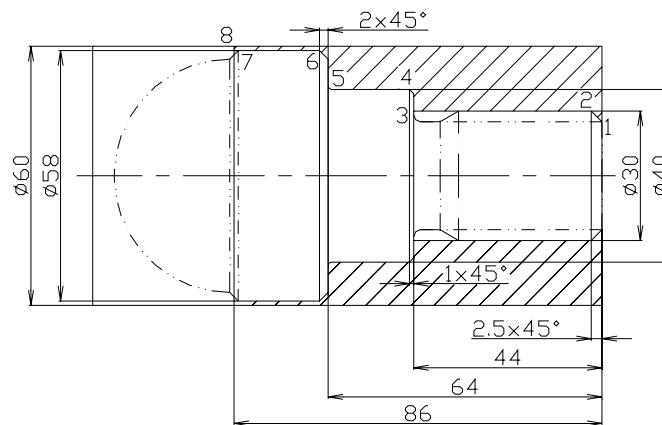
ZACATEK:

cyklus odběru třísky
 začátek definování kontury

N100 G1 X23 Z1
 N110 X30 Z-2.5
 N120 Z-44
 N130 X40 CHR=1
 N140 Z-64
 N150 X58 CHR=2
 N160 Z-86
 N170 X61

Body

1
2
3
4
5
6
7
8

KONEC:

konec definování kontury

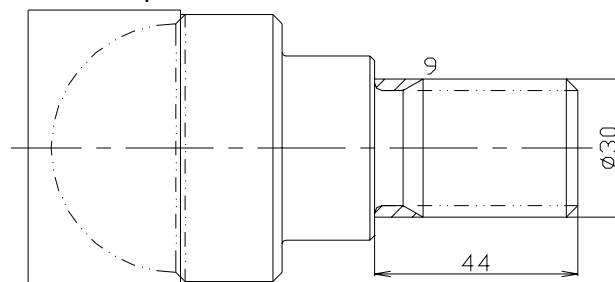
N180 G0 X140 Z1
 N190 H3 T3 D1
 N200 G0 G42 X31 Z-33
 N210 G96 S170
 N220 CYCLE96 (30, -44, "A")

nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 93^\circ$
 nájezd nástroje ke kontuře s korekcí poloměru
 změna konstantní řezné rychlosti

cyklus Odlehčovací zápich závitů

Body

9

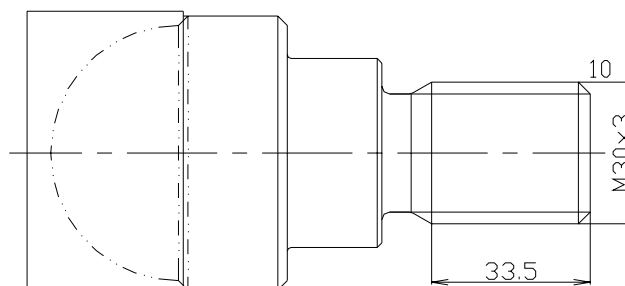

N230 G0 X140 Z1
 N240 H4 T4 D1
 N250 G96 S50
 N260 G0 G42 X32 Z1
 N270 CYCLE97 (3, , -34, 0, 30, 30, 3, 4, 1.8405, 0.05, 30, 0, 10, 4, 3, 1)

cyklus řezání závitů

Body

10

N140 H3 T3 D1
 N150 G0 G42 X60 Z2
 N160 G96 S170
 N170 CYCLE95 ("ZACATEK:KONEC", 2, , , 0.5, 0.3, 0.1, 0.2, 9, , , 0.5)

ZACATEK:

N180 G1 X23 Z1

N190 X30 Z-2.5

N200 Z-64

N210 X54

N220 X58 Z-66

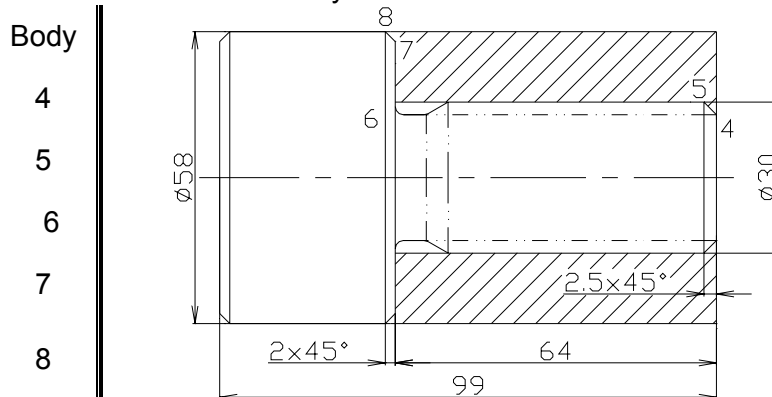
KONEC:

N225 G0 X60 Z-50

N230 CYCLE96 (30, -64, "A")

výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 93^\circ$
 nájezd nástroje ke kontuře s korekcí poloměru
 změna konstantní řezné rychlosti

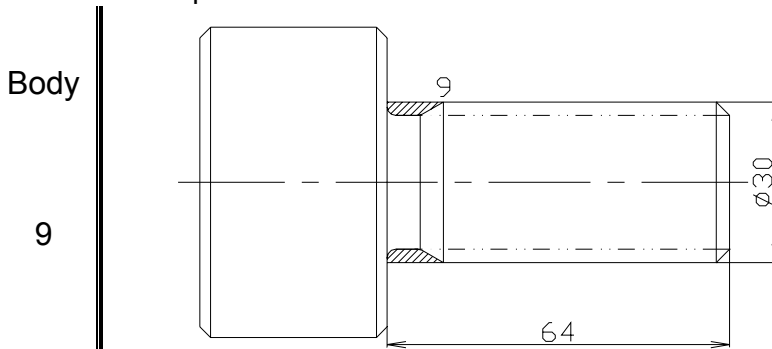
podélné soustružení cyklem
 začátek definování kontury

konec definování kontury

změna polohy nástroje pro bezpečné spuštění cyklu

odlehčovací zápich závitu

N240 G0 X140 Z1

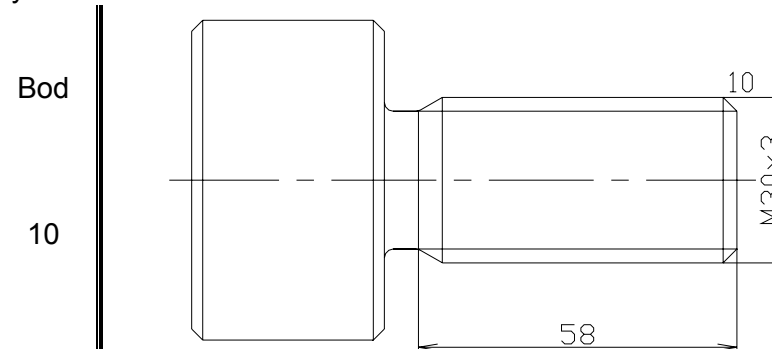
N250 H4 T4 D1

N260 G0 G42 X32 Z-58

N270 G96 S50

N280 CYCLE97 (3, , -58, 0, 30, 30, 3, 4, 1.84, 0.05, 30, 0, 9, 3, 3, 1)

cyklus řezání závitů

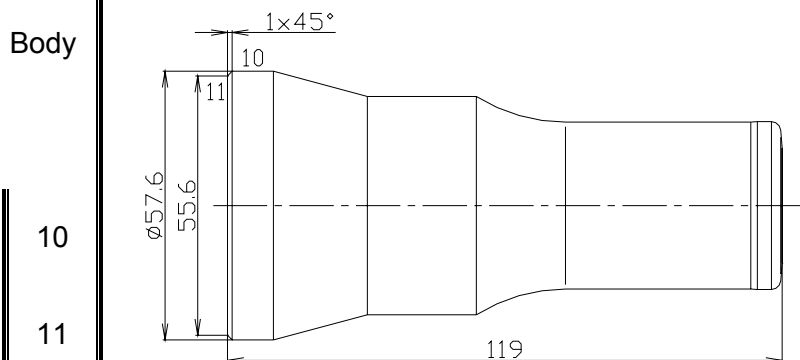
N290 G0 X140 Z1

N300 M30

nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 konec programu

6.5. Řídicí program pro součást Průtlačník:

CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_PRUTLAC_MPF	název souboru (programu) PRUTLAC.MPF
;\$PATH=/_N_PRUTLAC_DIR/_N_PRUTLAC_WPD	cesta uložení souboru (programu)
N10 MSG („PRUTLACNIK“)	textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
N20 G54	posunutí nulového bodu
N30 G90 G18	absolutního programování, volba roviny obrábění
N40 G95	nastavení posuvu [mm]
N50 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
N60 H2 T2 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 95^\circ$
N70 G0 G42 X60 Z2	nájezd na $\phi 60$ mm, 2mm před čelo, s korekcí poloměru
N80 G96 S170 M4 M8	konstantní řezná rychlost, start vřetene CCW, zapnuto chlazení
N90 CYCLE 95 ("PRUTLAC1", 2, , , 0.5, 0.25, 0.2, 0.2, 1, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95 - Hrubování
N100 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
N110 H3 T3 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 93^\circ$
N120 G0 G42 X60 Z2	nájezd nástroje ke kontuře s korekcí poloměru
N130 G96 S180	změna konstantní řezné rychlosti
N140 CYCLE 95 ("PRUTLAC1", 1, , , 0.5, 0.25, 0.1, 0.1, 5, , , 0.5)	soustružnický cyklus CYCLE 95 - Dokončování
N150 G0 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
N160 H1 T1 D1	výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 72^\circ 30'$
N170 G0 G42 X61 Z-117	nájezd nástroje ke kontuře s korekcí poloměru
N180 G96 S170	změna konstantní řezné rychlosti
N190 G1 X57.6 Z-118 F0.1	
N200 X53.6 Z-120	
N210 G0 X60	odjezd nástroje od kontury
N220 X140 Z1	nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
N230 M30	konec programu

6.6. Podprogram pro součást Průtlačník:

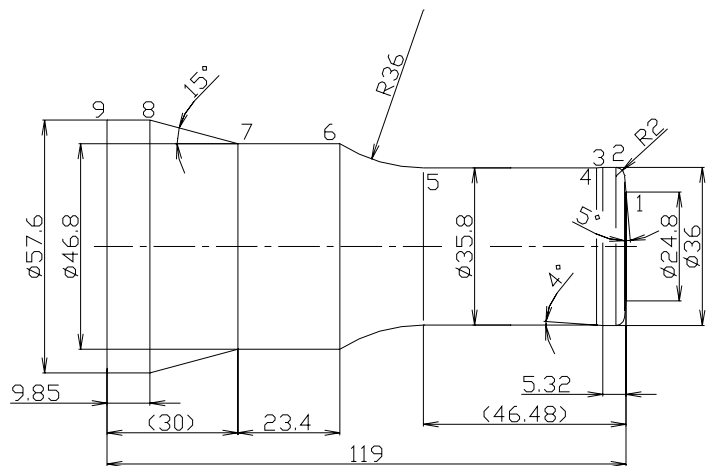
CNC program:	Popis úseku operace:
%_N_PRUTLAC1_SPF	název souboru (podprogramu) PRUTLAC1.SPF
;\$PATH=/_N_PRUTLAC_DIR/_N_PRUTLAC1_WPD	cesta uložení programů
N10 MSG („PRUTLAC1“)	textová poznámka zobrazovaná v místě hlášení alarmů
N20 G18 G90 DIAMON	volba roviny, programování absolutní, průměrové

N25 G1 X22.8 Z0.5
 N30 X24.8 Z0
 N40 X36 AP=95 RND=2
 N50 Z-5.32
 N60 X35.8 AP=184
 N70 Z-46.48
 N80 G2 X46.8 Z-65.6 CR=36

N90 G1 Z-89
 N100 X57.6 Z-109.15
 N110 Z-120
 N120 M17

Body

1
2
3
4
5
6
7
8
9

konec podprogramu a návrat do hlavního programu

6.7. Řídicí program součásti Řemenice:

CNC program:

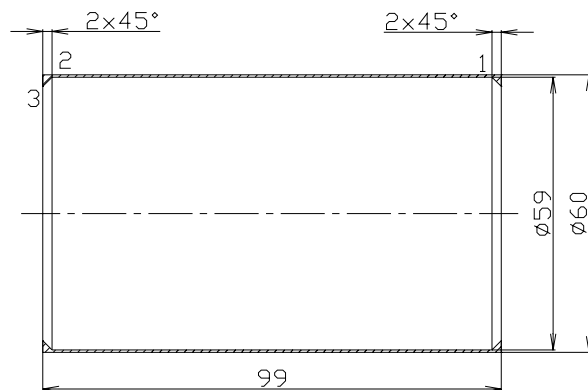
%_N_REMENICE_MPF
 ;\$PATH=/_N_MPF_DIR
 N10 MSG ("REMENICE")
 N20 G54
 N30 G90 G18 G95
 N40 G0 X140 Z1
 N50 H1 T1 D1
 N60 G0 G42 X60 Z2
 N70 G96 S170 M4 M8
 N75 X53 Z1
 N80 G1 X55 Z0 F0.2

Popis úseku operace:

název programu REMENICE.MPF
 cesta uložení souboru
 textová poznámka zobrazená v místě hlášení alarmů
 posunutí nulového bodu obrobku
 absolutní programování v rovině XZ, posuv [mm]
 najetí rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 výměna nástroje - nůž soustružnický $\kappa_r = 72^\circ 30'$
 nájezd nástroje k obrobku s korekcí poloměru
 konst. řezná rychlost, otáčky vřetene CCW, zapnuto chlazení
 změna polohy nástroje
 lineární interpolace, definování velikosti posuvu

Body

1
2
3

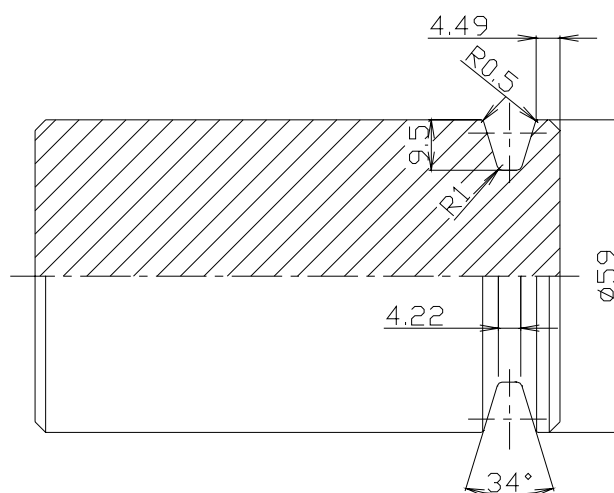
N90 X59 Z-2

N100 Z-97

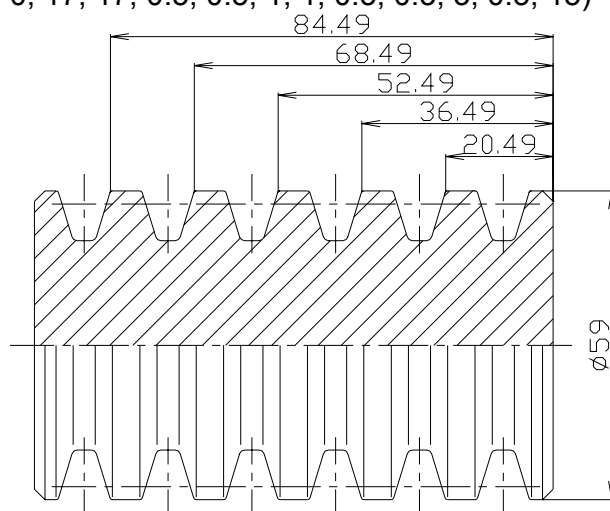
N110 X53 Z-100

N120 G0 X60
 N130 X140 Z1
 N140 H2 T2 D1
 N150 G0 G42 X61 Z0
 N160 G96 S100
 N170 G1 X60 Z-1 F0.1
 N180 CYCLE93 (59, -4.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)

odjetí nástroje rychloposuvem od kontury
 nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 výměna nástroje - nůž zapichovací
 nájezd nástroje k obrobku s korekcí poloměru
 změna konstantní řezné rychlosti
 lineární interpolace, nastavení hodnoty posuvu
 || cyklus zápich

N190 CYCLE93 (59, -20.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)
 N200 CYCLE93 (59, -36.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)
 N210 CYCLE93 (59, -52.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)
 N220 CYCLE93 (59, -68.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)
 N230 CYCLE93 (59, -84.49, 4.22, 9.5, 0, 17, 17, 0.5, 0.5, 1, 1, 0.3, 0.3, 3, 0.5, 15)

N240 G0 X140 Z1
 N250 M30

nájezd rychloposuvem do bodu pro výměnu nástroje
 konec programu

**Doporučené použití slinutých karbidů pro soustružení
(Pramet Tools, s.r.o., 2001)**

P I	uhlíkové (nelegované) oceli třídy 10, 11, 12 uhlíková ocelolitina skupiny 26 (4226...) nástrojové oceli uhlíkové (191..., 192..., 193...) nízkoalegované oceli třídy 13 (130..., 131...)
P II	legované oceli třídy 14, 15, 16 střední legované oceli třídy 13 (132..., 133...) nízko a střední legované ocelolity skupiny 27 (4227...) legované nástrojové oceli (193... až 198...) feritické a martenzitické korozivzdorné oceli třídy 17... a lité 4229...
M I	austenitické a feriticko austenitické oceli korozivzdorné, žáruvzdorné a žárupevné dále oceli nemagnetické a otěruvzdorné
M II	speciální žárupevné slitiny na bázi Ni, Co, Fe a Ti
M III	zušlechtěné oceli HRC 48 - 60 tvrdé (kokilové) litiny HSh 55 - 85
K I	šedá litina nelegovaná i legovaná (4224...) tvárná litina (4223...) temperovaná litina (4225...)
K II	neželezné kovy, slitiny Al a Cu

Kopírovací nůž $\kappa_r = 72^\circ 30'$

Vyměnitelná břitová destička VCMT 16 04 08 EUM 320P

Držák nástroje SVVCN 2525 M 16

Parametry nástroje:

- úhel nastavení hlavního ostří- $\kappa_r = 72^\circ 30'$
- úhel nastavení vedlejšího ostří - $\kappa_r' = 72^\circ 30'$
- poloměr zaoblení špičky nástroje - $r_\epsilon = 0.8 \text{ mm}$

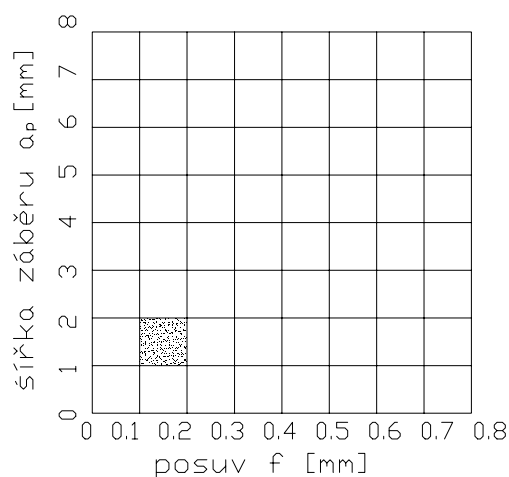

Doporučené použití břitové destičky:

Břitová destička je vhodná pro obrábění ocelí a ocelolitin vyššími řeznými rychlostmi. Obrábění dokončovací, polohrubovací a hrubovací nepřerušovaným řezem.

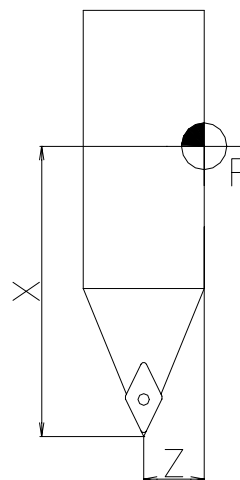
Doporučené řezné podmínky nástroje:

- řezná rychlost - $v_c = 160 \div 220 \text{ m} \cdot \text{min}^{-1}$
- posuv - $f = 0.1 \div 0.2 \text{ mm}$
- šířka záběru - $a_p = 1 \div 2 \text{ mm}$

Korekce nástroje:

- posunutí nástroje v ose X = 0.000 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 0.000 mm

Upichovací nůž $\kappa_r = 0^\circ$

Vyměnitelná břitová destička LFUX 03 08 02 TN 535P

Držák nástroje XLCFL 2520 K 03

Parametry nástroje:

- úhel nastavení hlavního ostří - $\kappa_r = 0^\circ$
- úhel nastavení vedlejších ostří - $\kappa_r' = 2^\circ$
- poloměr zaoblení špiček nástroje - $r_\epsilon = 0.2 \text{ mm}$
- šířka hlavního břitu nástroje = 3 mm

Doporučené použití břitové destičky:

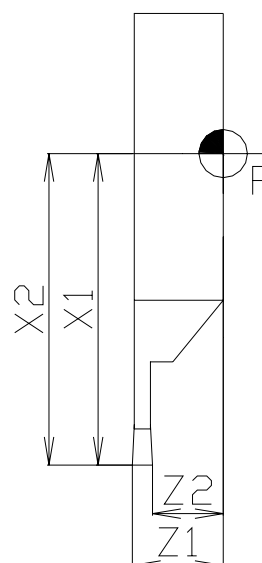
Obrábění běžných i ušlechtilých ocelí a ocelolitiny. Obrábění nižšími a středními řeznými rychlostmi při proměnlivé hloubce řezu. Střední až velké průřezy třísky.

Doporučené řezné podmínky nástroje:

- řezná rychlost - $v_c = 100 \div 140 \text{ m.min}^{-1}$
- posuv - $f = 0.1 \div 0.2 \text{ mm}$

Korekce nástroje:

1. - posunutí nástroje v ose X = 3.063 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 6.384 mm
2. - posunutí nástroje v ose X = 3.063 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 3.384 mm

Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 93^\circ$

Vyměnitelná břitová destička DNMG 15 06 08 EM 6630

Držák nástroje PDJNL 2525 M 15

Parametry nástroje:

- úhel nastavení hlavního ostří - $\kappa_r = 93^\circ$
- úhel nastavení vedlejšího ostří - $\kappa_r' = 32^\circ$
- poloměr zaoblení špičky nástroje - $r_\epsilon = 0.8 \text{ mm}$

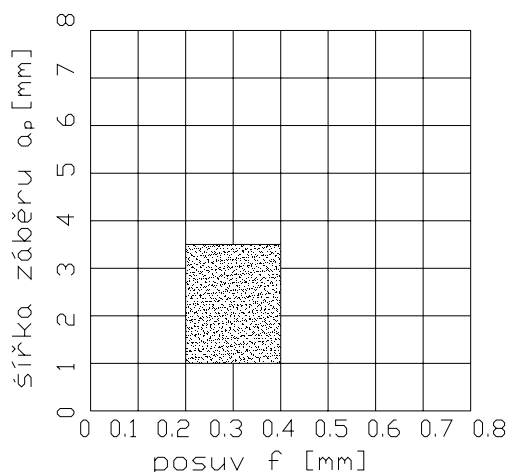

Doporučené použití břitové destičky:

Břitová destička je tvořena základním oboustranným utvařečem. Použití nástroje je vhodné pro polohrubovací a lehčí hrubovací soustružení ocelí, korozivzdorných ocelí a také litiny. Univerzální utvařeč má široký funkční rozsah.

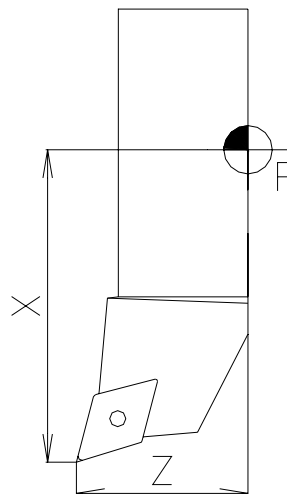
Doporučené řezné podmínky nástroje:

- řezná rychlost - $v_c = 170 \div 240 \text{ m} \cdot \text{min}^{-1}$
- posuv - $f = 0.2 \div 0.4 \text{ mm}$
- šířka záběru - $a_p = 1 \div 3.5 \text{ mm}$

Korekce nástroje:

- posunutí nástroje v ose X = 2.610 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 16.460 mm

Závitový nůž

Vyměnitelná břitová destička TN 16 EL 200M 816

Držák nástroje SEL 2525 M 16

Parametry nástroje:

- poloměr zaoblení špičky nástroje - $r_\epsilon = 0.4 \text{ mm}$
- nástroj pro stoupání závitu 2 mm

Doporučené použití břitové destičky:

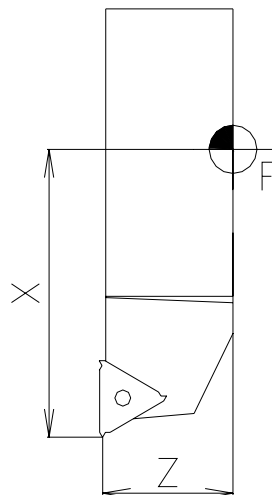
Jemné, dokončovací a polohrubovací soustružení běžných, žárupevných a žáruvzdorných ocelí. Dále pak obrábění slitin Al a Cu a také litiny při použití nižších řezných rychlostí.

Doporučené řezné podmínky nástroje:

- řezná rychlost - $v_c = 50 \div 150 \text{ m.min}^{-1}$

Korekce nástroje:

- posunutí nástroje v ose X = 2.796 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 9.997 mm

Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 95^\circ$

Vyměnitelná břitová destička CNMG 12 04 08 EM 6630

Držák nástroje PCLNL 2525 M 12

Parametry nástroje:

- úhel nastavení hlavního ostří - $\kappa_r = 95^\circ$
- úhel nastavení vedlejšího ostří - $\kappa_r' = 5^\circ$
- poloměr zaoblení špičky nástroje - $r_\epsilon = 0.8 \text{ mm}$

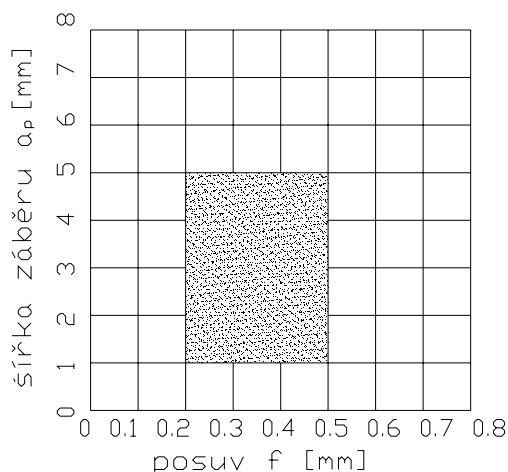

Doporučené použití břitové destičky:

Břitová destička s oboustranným základním utvařečem je vhodná pro první volbu při polohrubovacím a lehčím hrubovacím obrábění ocelí, korozivzdorných ocelí, ale také litiny. Univerzální utvařeč umožňuje široký funkční rozsah šířky záběru a posuvů.

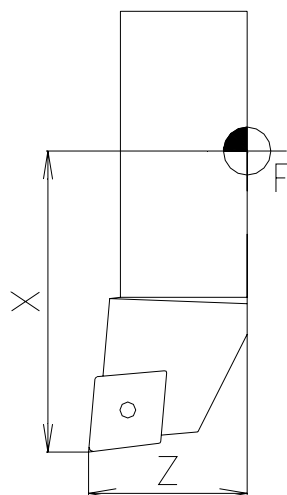
Doporučené řezné podmínky nástroje:

- řezná rychlost -
 $v_c = 170 \div 250 \text{ m} \cdot \text{min}^{-1}$
- posuv - $f = 0.2 \div 0.5 \text{ mm}$
- šířka záběru - $a_p = 1 \div 5 \text{ mm}$

Korekce nástroje:

- posunutí nástroje v ose X = 2.150 mm
- posunutí nástroje v ose Z = 1.657 mm

TECHNOLOGICKÝ POSTUP					Název celku:	Název skupiny:	Název součástky: Řemenice	Číslo součástky: S61-02/6	Vydání post.: 1
Dne: 25.10.2002	Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer	Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc	Rozměr: φ 60 - 99		Materiál: 11 600.0	Hmotnost: 0,9 kg	Číslo listu: 1
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:	Výrobní pomůcky:			
0	PilaPK 35	05963			Řezat φ 60 / 102 ± 0,5 ČSN 42 6510	Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
1	Soustruh SV18 RA/750	04124			Zarovnat čela L = 99 ± 0,1 Navrtat A 2,5 ČSN 01 4915	Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
2	Kontrola	09863			L = 99 ± 0,1 Četnost kontrol 10%	Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do hrotů Soustružit φ59 / 99 2x45° drážky pro klínové řemeny	Čelní unášec NUH40 Kopírovací nůž κ _r = 72°30' Držák SVVCN 2525 M16 VBD VCMT 16 04 08E-UM 320P Upichovací nůž κ _r = 0° Držák XLCFL 2520 K03 VBD LFUX 03 08 02 TN 535P Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
4	Kontrola	09863			Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%	Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
5	Soustruh SV18 RA/750	04124			Vrtat otvor φ23.5 / 99 Srazit hranu 1x45° Vyhrubovat φ24.75 / 99 Vystružovat φ25 H8 / 99 Přepnout Srazit hranu 1x45°	Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Šroubovitý vrták ČSN 22 1121 Kruželový záhlubník ČSN 22 1627 Strojní výhrubník ČSN 22 1411 Strojní výstružník ČSN 22 1430 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Mezní válečkový kalibr oboustranný φ25 H8 ČSN 253110			
6	Kontrola	09863			φ25 H8 / 99 Četnost kontrol 20%	Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Mezní válečkový kalibr oboustranný φ25 H8 ČSN 25 3110			

TECHNOLOGICKÝ POSTUP					Název celku:	Název skupiny:	Název součástky: Průtlačník	Číslo součástky: S61-02/5	Vydání post.: 1
Dne: 25.10.2002	Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer	Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc	Rozměr: φ 60 - 119		Materiál: 11 600.0	Hmotnost: 1,4 kg	Číslo listu: 1
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:	Výrobní pomůcky:			
0	PilaPK 35	05963			Řezat φ 60 / 122 ± 0,5 ČSN 42 6510	Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
1	Soustruh SV18 RA/750	04124			Zarovnat čela L = 119 ± 0,1 Navrtat A 2,5 ČSN 01 4915	Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
2	Kontrola	09863			L = 119 ± 0,1 Četnost kontrol 10%	Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do hrotů Soustružit tvar dle výkresu	Čelní unašeč NUH 40 Kopírovací nůž κ _r = 72°30' Držák SVVCN 2525 M16 VBD VCMT 16 04 08E-UM 320P Uběrací nůž stranový κ _r = 95° Držák PCLNL 2525 M12 VBD CNMG 12 04 08E-M 6630 Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08E-M 6630 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
4	Kontrola	09863			Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%	Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			

TECHNOLOGICKÝ POSTUP			Název celku:		Název skupiny:		Název součástky: Stavěcí šroub		Číslo součástky: S61-02/4		Vydání post.: 1					
Dne: 25.10.2002		Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer		Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc			Rozměr: φ 60 - 99		Materiál: 11 600.0		Hmotnost: 1,07 kg		Číslo listu: 1	
Č. op.	Středisko Název stroje		Třídící číslo:		Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:					Výrobní pomůcky:				
0	PilaPK 35		05963				Řezat φ 60 / 102 ± 0,5 ČSN 42 6510					Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238				
1	Soustruh SV18 RA/750		04124				Zarovnat čela L = 99 ± 0,1 Navrtat A 2,5 ČSN 01 4915					Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238				
2	Kontrola		09863				L = 99 ± 0,1 Četnost kontrol 10%					Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238				
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC		34441				Upnout do hrotů Soustružit φ58 / 64 zápich závit M30x3 Srazit hrany 2x45° 2,5x45°					Čelní unášec NUH 40 Kopírovací nůž κ _r = 72°30' Držák SVVCN 2525 M16 VBD VCMT 16 04 08 E-UM 320P Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08 E-M 6630 Závitový nůž Držák SEL 2525 M16 VBD TN 16 EL 300M 816 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238				
4	Kontrola		09863				Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%					Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620 Rádusové šablony(7.5÷15,15.5÷25)ČSN 25 3816				

TECHNOLOGICKÝ POSTUP				Název celku:	Název skupiny:	Název součástky: Šroub s kul. hlav.	Číslo součástky: S61-02/3	Vydání post.: 1			
Dne: 25.10.2002		Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer		Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc		Rozměr: φ 60 - 119	Materiál: 11 600.0	Hmotnost: 1,2 kg	Číslo listu: 1
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:			Výrobní pomůcky:			
0	PilaPK 35	05963			Řezat φ 60 / 122 ± 0,5 ČSN 42 6510			Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
1	Soustruh SV18 RA/750	04124			Zarovnat čela L = 119 ± 0,1 Navrtat A 2,5 ČSN 01 4915			Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
2	Kontrola	09863			L = 119 ± 0,1 Četnost kontrol 10%			Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238			
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do sklíčidla a hrotu za φ60 / 25 Soustružit φ58 / 86; φ40 / 20; 30 / 44; zápich závit M30x3 Srazit hrany 1x45°; 2x45°; 2,5x45°; Přepnout			Sklíčidlo Uběrací nůž stranový κ _r = 95° Držák PCLNL 2525 M12 VBD CNMG 12 04 08 E-M 6630 Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08 E-M 6630 Závitový nůž Držák SEL 2525 M16 VBD TN 16 EL 300M 816 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620			
4	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do sklíčidla za φ40 / 20 Soustružit R27 úkos			Uběrací nůž stranový κ _r = 95° Držák PCLNL 2525 M12 VBD CNMG 12 04 08 E-M 6630 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Rádiusové šablony ČSN 25 3816			
5	Kontrola	09863			Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%			Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620 Rádiusové šablony(7.5÷15,15.5÷25)ČSN 25 3816			

TECHNOLOGICKÝ POSTUP				Název celku:		Název skupiny:		Název součástky: Kulový čep		Číslo součástky: S61-02/2		Vydání post.: 1	
Dne: 25.10.2002		Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer		Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc		Rozměr: φ 50 - 100		Materiál: 11 600.0		Hmotnost: 0,6 kg	Číslo listu: 1
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:			Výrobní pomůcky:					
0	PilaPK 35	05963			Řezat φ 50 / 103 ± 0,5 ČSN 42 6510			Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238					
1	Soustruh SV18 RA/750	04124			Zarovnat čela L = 100 ± 0,1 Navrtat A 2,5 ČSN 01 4915			Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238					
2	Kontrola	09863			L = 100 ± 0,1 Četnost kontrol 10%			Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238					
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do sklíčidla a hrotu za φ50 / 18 Soustružit φ30 / 47,96 R10 R24 Srazit hranu 2x45° Přepnout			Sklíčidlo Uběrací nůž stranový κ _r = 95° Držák PCLNL 2525 M12 VBD CNMG 12 04 08 E-M 6630 Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08E-M 6630 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Rádiusové šablony (7.5÷15,15.5÷25) ČSN 25 3816					
4	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do sklíčidla za φ30 / 40 Soustružit R24			Sklíčidlo Uběrací nůž stranový κ _r = 95° Držák PCLNL 2525 M12 VBD CNMG 12 04 08 E-M 6630 Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08E-M 6630 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Rádiusové šablony(15.5÷25)ČSN 25 3816					
5	Kontrola	09863			Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%			Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620 Rádiusové šablony(7.5÷15,15.5÷25)ČSN 25 3816					

TECHNOLOGICKÝ POSTUP					Název celku:	Název skupiny:	Název součástky: Čep	Číslo součástky: S61-02/1	Vydání post.: 1
Dne: 25.10.2002	Vyhotovil: Ing. Aleš Polzer	Kontroloval:		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc	Rozměr: φ 50 - 100		Materiál: 11 600.0	Hmotnost: 0,6 kg	Číslo listu: 1
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:		Výrobní pomůcky:		
0	PilaPK 35	05963			Řezat φ 50 / 103 ± 0,5 ČSN 42 6510		Ocelové měřítko (0÷500) ČSN 25 1125 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238		
1	Soustruh SV18 RA/750	04124			Zarovnat čela L = 100 ± 0,1 Navrtat A 2.5 ČSN 01 4915		Středicí vrták ČSN 22 1110 tvar A Uběrací nůž ohnutý ČSN 22 3712 Sklíčidlo vrtačkové tříčelistové samosvorné Trn pro vrtačková sklíčidla ČSN 24 1329 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238		
2	Kontrola	09863			L = 100 ± 0,1 Četnost kontrol 10%		Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238		
3	Poloautomatic- ký soustruh SPN12 CNC	34441			Upnout do hrotů Soustružit tvar dle výkresu		Čelní unášec NUH16 Kopírovací nůž κ _r = 72°30' Držák SVVCN 2525 M16 VBD VCMT 16 04 08 EUM 320P Upichovací nůž κ _r = 0° Držák XLCFL 2520 K03 VBD LFUX 03 08 02 TN 535P Uběrací nůž stranový κ _r = 93° Držák PDJNL 2525 M15 VBD DNMG 15 06 08 EM 6630 Závitový nůž Držák SEL 2525 M16 VBD TN 16 EL 200M 816 Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620 Rádiusové šablony(7.5÷15,15.5÷25)ČSN 25 3816		
4	Kontrola	09863			Kontrola všech rozměrů dle výkresu Četnost kontrol 20%		Posuvné měřítko (0÷125) ČSN 25 1238 Závitové šablony (0.4÷6.0) ČSN 25 4620 Rádiusové šablony(7.5÷15,15.5÷25)ČSN 25 3816		

POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1	
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D									
Náčrt součásti:									
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů	T1 - Kopírovací nůž $\kappa_r = 72^\circ 30'$ SVVCN 2525 M16								
	Vyměnitelná břitová destička VCMT 16 04 08E-UM 320P								
	Srazit hrany 2x45°								
	T2 - Upichovací nůž XLCFL 2520 K03								
	Vyměnitelná břitová destička LFUX 03 08 02 TN 535P								
	Hrubovat a dokončit tvar klínových drážek								
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku		X : $\phi 0,000$		Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchytky ustavení nástroje	
	Od referenčního bodu		Z : -45,613						
Výchozí bod programu	Od osy obrobku		X : $\phi 140,00$			1	T1	X: 0,000	Z: 0,000
	Od nulového bodu obrobku		Z : 1,000			2	T2	X: 3,063	Z: 6,384
Řezná rychlost	1	2	3	4					
	170	100							
Přítlačná síla koníku		8 000 N		Předpokládaný operační čas pro 1ks		min.			
Posuv dolního suportu		---		Výkon za 1 hod. při		%		kusů	
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při		%		kusů	
Skřídlo				Zákazník: VUT v Brně					
				Název obrobku: Řemenice					
				Číslo výkresu: S61-02/6					
				Materiál: 11 600.0					
				Polotovar: $\phi 60 - 99$ ČSN 42 6510					
Způsob opracování: Obrábění									
Vypracoval: Ing. Aleš Polzer				Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc					
Zkoušel:				Datum: 25. 10. 2002					

POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1		
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D										
Náčrt součásti:										
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů	T1 - Kopírovací nůž κ _r = 72°30' SVVCN 2525 M16									
	Vyměnitelná břitová destička VCMT 16 04 08E-UM 320P									
	Srazit hranu 1x45°									
	T2 - Uběrací nůž stranový κ _r = 95° PCLNL 2525 M12									
	Vyměnitelná břitová destička CNMG 12 04 08E-M 6630									
	Hrubovat tvar obrobku podélným soustružením s konstantním přídkem na plochu									
	T3 - Uběrací nůž stranový κ _r = 93° PDJNL 2525M15									
	Vyměnitelná břitová destička DNMG 15 06 08E-M 6630									
	Dokončit tvar součásti									
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku			X : φ0,000		Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchytky ustavení nástroje	
	Od referenčního bodu			Z : -45,613						
Výchozí bod programu	Od osy obrobku			X : φ140,00			1	T1	X: 0,000	Z: 0,000
	Od nulového bodu obrobku			Z : 1,000			2	T2	X: 2,150	Z: 1,657
Řezná rychlost	1	2	3	4	3		T3	X: 2,610	Z: 16,460	
	160	170	180		4					
Přítlačná síla koníku		8 000 N		Předpokládaný operační čas pro 1ks			min.			
Posuv dolního suportu		---		Výkon za 1 hod. při			%			
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při			%			
Čelní unášec NUH 40				Zákazník: VUT v Brně						
				Název obrobku: Průtlačník						
				Číslo výkresu: S61-02/5						
				Materiál: 11 600.0						
				Polotovár: φ60 - 119 ČSN 42 6510						
				Způsob opracování: Obrábění						
Vypracoval: Ing. Aleš Polzer				Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc						
Zkoušel:				Datum: 25. 10. 2002						

POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1		
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D										
Náčrt součásti:										
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů	T1 - Kopírovací nůž κ _r = 72°30' SVVCN 2525 M16									
	Vyměnitelná břitová destička VCMT 16 04 08E-UM 320P									
	Soustružit φ58, srazit hranu 1x45°									
	T3 - Uběrací nůž stranový κ _r = 93° PDJNL 2525 M15									
	Vyměnitelná břitová destička DNMG 15 06 08E-M 6630									
	Soustružit φ30mm L=64mm, zápich, srazit hranu 1x45° a hranu 2x45°									
	T4 - Závitový nůž SEL 2525 M16									
	Vyměnitelná břitová destička TN 16 EL 300 816									
	Soustružit závit M30x3									
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku			X : φ0,000		Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchyly ustavení nástroje	
	Od referenčního bodu			Z : -45,613						
Výchozí bod programu	Od osy obrobku			X : φ140,00			1	T1	X: 0,000	Z: 0,000
	Od nulového bodu obrobku			Z : 1,000			3	T2	X: 2,610	Z: 16,460
Řezná rychlost	1	2	3	4						
	160		170	50						
Přítlačná síla koníku		8 000 N		Předpokládaný operační čas pro 1ks			min.			
Posuv dolního suportu		- - -		Výkon za 1 hod. při			kusů			
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při			kusů			
Čelní unášeč NUH 40				Zákazník: VUT v Brně						
				Název obrobku: Stavěcí šroub						
				Číslo výkresu: S61-02/4						
				Materiál: 11 600.0						
				Polotovar: φ60 - 99 ČSN 42 6510						
				Způsob opracování: Obrábění						
Vypracoval: Ing. Aleš Polzer				Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc						
Zkoušel:				Datum: 25. 10. 2002						

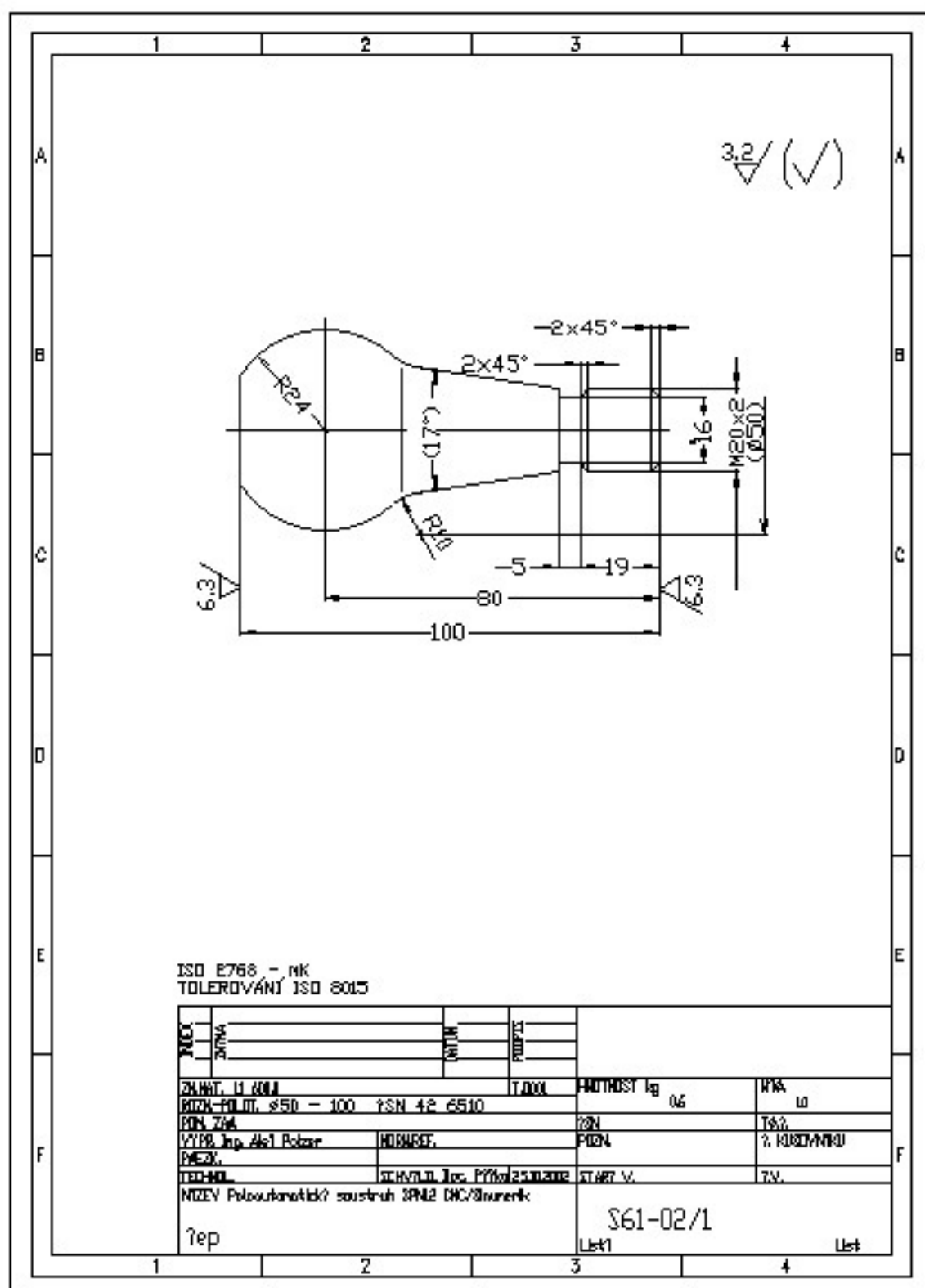
POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1			
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D											
Náčrt součásti:											
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů	T1 - Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 95^\circ$ PCLNL 2525 M12										
	Vyměnitelná břitová destička CNMG 12 04 08E-M 6630										
	Hrubovat válcovou plochu, kulovou plochu a rádius										
	T3 - Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 93^\circ$ PDJNL 2525M15										
	Vyměnitelná břitová destička DNMG 15 06 08E-M 6630										
	Hrubovat a dokončit válcovou plochu, kulovou plochu a rádius R10										
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku	X1 : $\phi 0,000$ X2 : $\phi 0,000$		Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchytky ustavení nástroje				
	Od dorazové plochy	Z1 : 100,000 Z2 : 100,000									
Výchozí bod programu	Od osy obrobku	X : $\phi 140,00$					1	T1	X : 0,000	Z : 0,000	
	Od nulového bodu obrobku	Z : 1,000					2				
Řezná rychlost	1	2	3				4	3	T3	X : 2,610	Z : 16,460
	170		180					4			
Přítlačná síla koníku		8 000 N					Předpokládaný operační čas pro 1ks		min.		
Posuv dolního suportu		---					Výkon za 1 hod. při		%		
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při		%					
Sklíčidlo		Zákazník: VUT v Brně									
		Název obrobku: Kulový čep									
		Číslo výkresu: S61-02/2									
		Materiál: 11 600.0									
		Polotovar: $\phi 50 - 100$ ČSN 42 6510									
		Způsob opracování: Obrábění									
Vypracoval: Ing. Aleš Polzer		Schválil: Doc. Ing. Miroslav Piška, CSc									
Zkoušel:		Datum: 25. 10. 2002									

POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1			
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D											
Náčrt součásti:											
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů	T1 - Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 72^\circ 30'$ SVVCN 2525 M16										
	Vyměnitelná břitová destička VCMT 16 04 08 EUM 320P										
	Hrubovat část obrobku a soustružit na čisto válcovou, kuželovou a kulovou plochu										
	T2 - Upichovací nůž $\kappa_r = 0^\circ$ XLCFL 2520 K03										
	Vyměnitelná břitová destička LFUX 03 08 02 TN 535P										
	Hrubovat a dokončit zápich										
	T3 - Uběrací nůž stranový $\kappa_r = 93^\circ$ PDJNL 2525 M15										
	VBD: DNMG 15 06 08 EM 6630, Hrubovat pravou stranu obrobku										
	T4 - Závitový nůž SEL 2525 M 16										
Vyměnitelná břitová destička TN 16 EL 200M 816, Hrubovat a dokončit závit											
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku			X : $\phi 0,000$		Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchytky ustavení nástroje		
	Od referenčního bodu			Z : -45,613							
Výchozí bod programu	Od osy obrobku			X : $\phi 140,00$			1	T1	X: 0,000	Z: 0,000	
	Od nulového bodu obrobku			Z : 1,000			2	T2	X: 3,063	Z: 6,384	
Řezná rychlost	1	2	3	4			3	T3	X: 2,610	Z: 16,46	
	160	100	170	50			4	T4	X: 2,796	Z: 9,997	
Přítlačná síla koníku		8 000 N		Předpokládaný operační čas pro 1ks		min.					
Posuv dolního suportu		---		Výkon za 1 hod. při		%		kusů			
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při		%		kusů			
Čelní unášec NUH16				Zákazník: VUT v Brně							
				Název obrobku: Čep							
				Číslo výkresu: S61-02/1							
				Materiál: 11 600.0							
				Polotovar: $\phi 50 - 100$ ČSN 42 6510							
				Způsob opracování: Obrábění							
Vypracoval: Ing. Aleš Polzer				Schválil: Doc. Ing. Miroslav Píška, CSc							
Zkoušel:				Datum: 25. 10. 2002							

TECHNOLOGICKÝ POSTUP					Název celku:	Název skupiny:	Název součástky:	Číslo součástky:	Vydání post.:
Dne:	Vyhotovil:	Kontroloval:	Schválil:		Rozměr:	Materiál:		Hmotnost:	Číslo listu:
Č. op.	Středisko Název stroje	Třídící číslo:	Čas dáv.	Čas jednot.	Popis práce:		Výrobní pomůcky:		

POSTUPOVÝ LIST SOUČÁSTI					Počet listů:	1	Číslo listu:	1	
Poloautomatický soustruh SPN 12 CNC s řídicím systémem SINUMERIK 810D									
Náčrt součásti:									
Druh a popis práce jednotlivých nástrojů									
Nulový bod obrobku	Od osy obrobku			X :	Otočná čtyřpolohová nožová hlava	Poloha	Druh nástroje	Odchylky ustavení nástroje	
	Od referenčního bodu			Z :					
Výchozí bod programu	Od osy obrobku			X :		1			
	Od nulového bodu obrobku			Z :		2			
Řezná rychlost	1	2	3	4		3			
						4			
Přítlačná síla koníku				Předpokládaný operační čas pro 1ks			min.		
Posuv dolního suportu				Výkon za 1 hod. při			% kusů		
Vybavení stroje				Výkon za 8 hod. při			% kusů		
				Zákazník:					
				Název obrobku:					
				Číslo výkresu:					
				Materiál:					
				Polotovar:					
				Způsob opracování:					
Vypracoval:				Schválil:					
Zkoušel:				Datum:					

Př. Volba řezných podmínek pro operaci hrubování

Na polotovaru výkovku drtícího bubnu se má provést operace podélného soustružení vnějšího povrchu ϕ 500/600. Jmenovitá hodnota přídavku je 5 mm. Tvrdost materiálu ČSN 41 2050.1 je 190 HB. Výrobní dávka VD sestává z 20 kusů (kvartálně opakovaná, hmotnost polotovaru je 300 kg). Kus má jednostranně předvrtaný středící důlek v předchozí operaci.

K dispozici je revolverový soustruh vybavený asynchronním motorem na vřetenu o příkonu 35 kW, pracující s účinností 85%. Otáčková řada stroje: 22, 32, 45, 63, 90, 125, 150, 180, 240, 300, 480, 560, 710 a 1000 ot/min. Posuvová řada stroje je volně nastavitelná v rozsahu 0,04 - 6,00 mm/ot s krokem 0,04 mm. Stroj je dále vybaven hydraulickým sklíčem, zabezpečující tuhé a bezpečné upnutí obrobků. Nožová hlava umožňuje upnutí nástrojů do průřezu 40x40 mm.

Hodinová sazba N_{sh} tohoto stroje za chodu je 450 Kč/hod, sazba vedlejších prací D_v (manipulace s jeřábem, kusem nebo s nástrojem za klidu stroje) činí smluvně 300 Kč/hod. Vedlejší čas pro manipulaci s kusem a upnutí pomocí jeřábu je 12 minut, čas pro výměnu břitové destičky je 4,0 min.

V řešení uveďte volbu nástroje (soustružnického nožového držáku pro vnější obrábění), tvaru vyměnitelné břitové destičky (VBD včetně vhodného utvařeče), materiálu VBD, volbu šířky (hloubky) řezu a_p , posuvu na otáčku f a výpočet řezné rychlosti dle kritéria:

I) minimálních výrobních nákladů

II) minimálního výrobního času (maximální výrobnosti).

Řešení proveďte početně a graficky. V řešení dále uveďte celkovou spotřebu nástrojů (držáků a VBD) pro jednu výrobní dávku.

1. Rozbor úlohy:

a. Rozbor materiálu a požadavků na strojní obrábění

Materiál 12 050.1 je materiál obvyklý pro zušlechťování, k povrchovému kalení a pro velké výkovky, používaný taktéž pro větší ozubená kola, vřetena soustruhů, šrouby, hřídele, ojnice, klikové hřídele čerpadel, lisů parních strojů, vrtacích tyčí, frézovacích trnů, atd. Materiál má obtížnou svařitelnost (náchylnost k tvorbě zákalných struktur). V technologii třískového obrábění je materiálem etalonovým a používá se po celém světě.

Z hlediska obrábění se jedná o hrubovací operaci, s nepřerušovaným řezem, na materiálu s kůrou, přičemž obrobek lze považovat za tuhý a stabilně upnutý. Hrubovací řez lze provést na 1 záběr.

b. Volba VBD

- volíme jednostrannou čtvercovou VBD - lze využít 4 břitů ($n_B = 4$): **S...**
- volíme negativní geometrii čela - tzn. úhel hřbetu 0° : **SN..**
- volíme maximální toleranci M: 0,08-0,18 (hrubovací VBD): **SNM.**
- volíme jednostrannou čtvercovou VBD (tuhé opření VBD v lůžku): **SNMM**
- pro hrubování volíme úhel nastavení $K_r = 45^\circ$ - další ochrana špičky při nájezdu na kůru
- výpočet délky ostří :

délka aktivního záběru ostří l_a nesmí přesáhnout 2/3 délky (obecná zkušenost a doporučení výrobců), tzn :

$$l_a = 5 / (\sin 45^\circ) = 7,07$$

$$l = 7,07 \cdot 3/2 = 10,6 \text{ mm.}$$

Volíme VBD s délkou ostří 12 mm : **SNMM 12....**

Výrobce dodává tuto destičku s tloušťkou 4 mm, tzn.: **SNMM 1204..**.

Vzhledem k hrubování volíme maximální poloměr špičky - 1,2 mm, aby byla zaručena nejvyšší pevnost špičky: **SNMM 120412**.

Tato VBD se vyrábí se dvěma druhy utvařečů: **-65** a **-SH** (viz katalog konkrétního výrobce - např. WIDIA, Německo).

Z důvodu šířky záběru **-65** (-SH je na největší průřezy třísek).

Tzn: **ISO definice VBD: SNMM 120412-65**.

Volba řezného materiálu:

Hrubovací operace na uhlíkaté oceli s obsahem 0,5 %C a vyšším, tvrdost cca 220 HB:

ISO P30-40, tzn. **WIDADUR TN 35**.

c. Určení nožového držáku:

Podle tvaru VBD a katalogu výrobce: **PSSNR 2525 M12**.

d. Vymezení řezných podmínek

Obecná doporučení výrobce k řeznému materiálu (pro celou řadu rozdílných utvařečů):

$v_c = 55-290$ m/min (širokopásmový slinutý karbid), $a_p = 2,0-16,0$ mm, $f = 0,50-1,00$ mm.

Kritéria opotřebení: VB=0,3-0,4 mm, KT=0,3 mm. Chlazení: emulze 5%. (Pozn. náklady na chladicí emulzi jsou zahrnuty v hodinové sazbě stroje).

Řezivostní charakteristika: pro daný rozsah řezných podmínek a trvanlivost bříty $\underline{T}$ v intervalu 6-60 minut platí obecný Taylorův vztah ve tvaru

$$v_c = 211 / (a_p^{0,12} \cdot f^{0,42} \cdot T^{0,19}) \text{ [m/min]} \quad (1)$$

Z rozboru diagramu utváření třísek vyplývá pro konkrétní typ utvařeče třísek a šířku záběru $a_p = 5$ mm hodnota doporučeného posuvu:

f=0,6 mm/ot,

který leží přímo ve středu doporučeného pásma zaručeného utváření (lámání) třísek.

e. Silová náročnost soustružení:

$$F_c = 2220 \cdot a_p \cdot f^{0,77} \text{ [N]} \quad (2)$$

f. Cena nástroje a VBD:

Nákladové položky na nástroj:

Cena VBD $\underline{N}_1$: 200 Kč

Cena držáku $\underline{N}_2$: 1500 Kč, počet garantovaných upnutí VBD ($\underline{Z}$): 500

---

2. Dílčí výpočty

a. Použitelný rozsah otáček stroje:

$$n_{\min} = 1000 \cdot v_{c\min} / (3,14 \cdot D_{\max}) = 1000 \cdot 55 / (3,14 \cdot 500) \cong 35 \text{ [ot/min]}$$

$$n_{\max} = 1000 \cdot v_{c\max} / (3,14 \cdot D_{\max}) = 1000 \cdot 290 / (3,14 \cdot 500) \cong 185 \text{ [ot/min]}$$

Teoreticky vyhovující otáčkové stupně jsou: 32, 45, 63, 90, 125, 150, 180 [ot/min].

b. Náklady na 1 břit nástroje (s 1 trvanlivostí):

$$N_T = N_1/n_B + N_2/Z + N_3 \quad (3)$$

$$N_T = N_1/n_B + N_2/Z + t_{ax} \cdot D_v/60 = 200/4 + 1500/500 + 4 \cdot 300/60 = \mathbf{73 \text{ Kč}}$$

3. Řešení úlohy pro kritérium minimálních výrobních nákladů

a. Sestavení modelové rovnice nákladů na jeden obráběný kus:

Tato rovnice by měla obecně zahrnovat vstup všech relevantních veličin, ovlivňujících tvorbu výrobních nákladů. V mnoha případech může být její vyjádření poměrně složité, nicméně v našem případě lze za tyto náklady považovat součet nákladů na jeden kus spojených s chodem stroje, nákladů na poměrnou spotřebu nástrojů a nákladů na vedlejší práce:

$$VN = N_s + N_N + N_V \text{ [Kč/ks]} \quad (4)$$

resp. v rozepsaném tvaru

$$VN = t_{AS} \cdot N_{SH} / 60 + N_T / Q_T + N_V$$

kde Q_T označuje množství kusů obrobených jedním břitem VBD (s jednou trvanlivostí).

• Odvození nákladů N_s

Čas automatického chodu strojního zařízení t_{AS} musí zahrnout obecně délku nájezdu nástroje l_n zahrnující vliv tvaru VBD, délku vlastního obrábění l , provázenou tvorbou třísek a délku přejezdu nástroje l_p (pokud je přejezd prováděn), tzn:

$$t_{AS} = L / (n \cdot f) = (l_n + l + l_p) / (n \cdot f) \quad (5)$$

Volíme: $l_n = 3 + 5 \cdot \tan 45^\circ = 8 \text{ mm}$, $l_p = 2 \text{ mm}$.

dosazením získáme upravenou rovnici pro strojní čas

$$t_{AS} = (8 + 600 + 2) / (n \cdot 0,6) = 1017 / n \quad (6)$$

Tudíž

$$N_s = (1017 / n) \cdot (450 / 60) = 7627,5 / n \text{ [Kč/ks]}$$

• Odvození nákladů N_N

Vlastní tvorba třísek (fyzická amortizace nástroje) však bude probíhat jen určitou relativní část λ doby záběru t_{AS}

$$\lambda = l / L = 600 / 610 = 0,984 \quad (7)$$

a tento podíl nám ovlivní náklady na nástroj

$$Q_T = T / (\lambda \cdot t_{AS}) = T / [0,984 \cdot (1017/n)] = (T \cdot n) / 1000,7 \quad (8)$$

Pozor ! Trvanlivost nástroje a rezná rychlost nejsou nezávisle proměnné, tzn. jsou provázány např. Taylorovým vztahem.:

$T = f(v_c)$, resp. $T = f(n)$ pro daný průměr obrábění.

Rovněž platí:

$$v_c = \pi \cdot D \cdot n / 1000 \quad (9)$$

a taktéž rovnice (1)

$$v_c = 211 / (a_p^{0,12} \cdot f^{0,42} \cdot T^{0,19}).$$

Exponent 0,19 udává převrácenou hodnotu známého parametru m , určujícím citlivost nástrojového materiálu na změnu rezné rychlosti (a tudíž i teplotu řezání), tzn. v našem případě

$$m = 1 / 0,19 = 5,263 \quad (10)$$

Tato dvě vyjádření v_c porovnáme, dosadíme za $a_p = 5,0$ a $f = 0,6$ a vyloučíme T :

$$3,14 \cdot 500 \cdot n / 1000 = 211 / (5^{0,12} \cdot 0,6^{0,42} \cdot T^{0,19})$$

Úpravou získáme vztah

$$T^{0,19} = 137,23 / n$$

resp.

$$T = 1,7771 \cdot 10^{11} / n^{5,263} \quad (11)$$

Dosadíme-li tento výraz trvanlivosti T do předchozí rovnice

$$Q_T = (T \cdot n) / 1000,7$$

získáme

$$Q_T = [(1,7771 \cdot 10^{11} / n^{5,263}) \cdot n] / 1000,7 = 1,7758 \cdot 10^8 \cdot n^{-4,263}$$

a podobně i vztah pro podíl nákladů na nástroje:

$$N_N = N_T / Q_T = 73 / (1,7758 \cdot 10^8 \cdot n^{-4,263}) = 0,0000004 \cdot n^{4,263} = 4 \cdot 10^{-7} \cdot n^{4,263} \quad [\text{Kč/ks}] \quad (12)$$

- **Odvození nákladů N_V**

$$N_V = t_{A11} \cdot D_V / 60 = 12 \cdot 300 / 60 = 60 \quad [\text{Kč/ks}] \quad (13)$$

Shrnutí výrobních nákladů na 1 kus:

$VN = N_s + N_N + N_V = 7627,5 / n + 4 \cdot 10^{-7} \cdot n^{4,263} + 60 \quad [\text{Kč/ks}]$	(14)

Tabelární řešení a grafické znázornění lze nalézt v Příloze 1.

K řešení lze připojit např. další užitečné veličiny:

- Počet břitů potřebných k obrobení 1 kusu

$$p_{B-kus} = t_{AS} \cdot \lambda / T = (Q_T^{-1}) \quad (15)$$

- Počet VBD potřebných k obrobení celé dávky

$$p_{VBD-VD} = t_{AS} \cdot \lambda \cdot VD / n_B \cdot T \quad (16)$$

Pozn. Porovnejte toto řešení se známým vztahem:

$$T_{optVN} = (m-1) \cdot \lambda \cdot N_T / N_{sm} \quad (17)$$

4. Řešení úlohy pro kritérium minimálního výrobního času (maximální výrobnosti)

a. Sestavení modelové rovnice nákladů na jeden obráběný kus:

Tato rovnice by měla obecně zahrnovat vstup všech relevantních veličin, ovlivňujících tvorbu výrobních nákladů. V mnoha případech může být její vyjádření poměrně složité, nicméně v našem případě lze za tento čas považovat součet výrobních časů na jeden kus spojených s vlastním chodem stroje, časů na výměnu nástrojů a časů na vedlejší práce:

$$t_A = t_{AS} + t_N + t_{AV} \quad [\text{Kč/ks}] \quad (18)$$

resp. v rozepsaném tvaru

$$t_A = t_{AS} + t_{AX} / Q_T + t_{AV} \quad (19)$$

kde Q_T označuje množství kusů obrobených jedním břitem VBD (s jednou trvanlivostí).

• Odvození času t_{AS}

$$t_{AS} = L / v_f = L / (n \cdot f) = (l_n + l + l_p) / (n \cdot f) = (8 + 600 + 2) / (n \cdot 0,6) = 1017 / n \quad [\text{min}]$$

- stejné odvození jako ve vztahu (6)

• Odvození času t_N - poměrného času na výměnu nástroje (čas výměny nástroje vztažený na jeden obrobený kus)

$$t_N = t_{AX} / Q_T \quad (20)$$

$$Q_T = T / (\lambda \cdot t_{AS}) = (T \cdot v_f) / (\lambda \cdot L) = (T \cdot n \cdot f) / (\lambda \cdot L)$$

a dosazením zpět

$$t_N = t_{AX} / [(T \cdot n \cdot f) / (\lambda \cdot L)] = (4 \cdot 0,984 \cdot 610) / (T \cdot n \cdot 0,6) = 4001,60 / (T \cdot n) \quad (21)$$

Trvanlivost nástroje a řezná rychlost nejsou nezávisle proměnné, tzn. jsou provázány např. Taylorovým vztahem a pro jejich vztah lze využít odvozeného vztahu (11), platný v daných podmínkách obrábění, tzn.:

$$T = 1,7771 \cdot 10^{11} / n^{5,263}$$

$$t_N = 4001,60 / [(1,7771 \cdot 10^{11} / n^{5,263}) \cdot n] = 2,2517 \cdot 10^{-8} \cdot n^{4,263} \quad [\text{min}] \quad (22)$$

• Odvození času t_{AV}

- je dán obecně normativy nebo se určuje měřením.

$$t_{AV} = 12 \quad [\text{min}] \quad (23)$$

Shrnutí výrobních časů na 1 kus:

$t_A = t_{AS} + t_N + t_{AV} = 1017 / n + 2,2517 \cdot 10^{-8} \cdot n^{4,263} + 12 \quad [\text{min/ks}]$	(24)

Tabelární řešení a grafické znázornění lze nalézt v Příloze 2.

K řešení lze připojit další užitečné veličiny:

• Počet břitů potřebných k obrobení 1 kusu

$$p_{BK} = t_{AS} \cdot \lambda / T = (Q_T^{-1})$$

• Počet VBD potřebných k obrobení celé dávky

$$p_{VBD} = t_{AS} \cdot \lambda \cdot VD / n_B \cdot T$$

Pozn. Porovnejte toto řešení se známým vztahem:

$$T_{optVN} = (m-1) \cdot \lambda \cdot t_{AX} \quad (25)$$

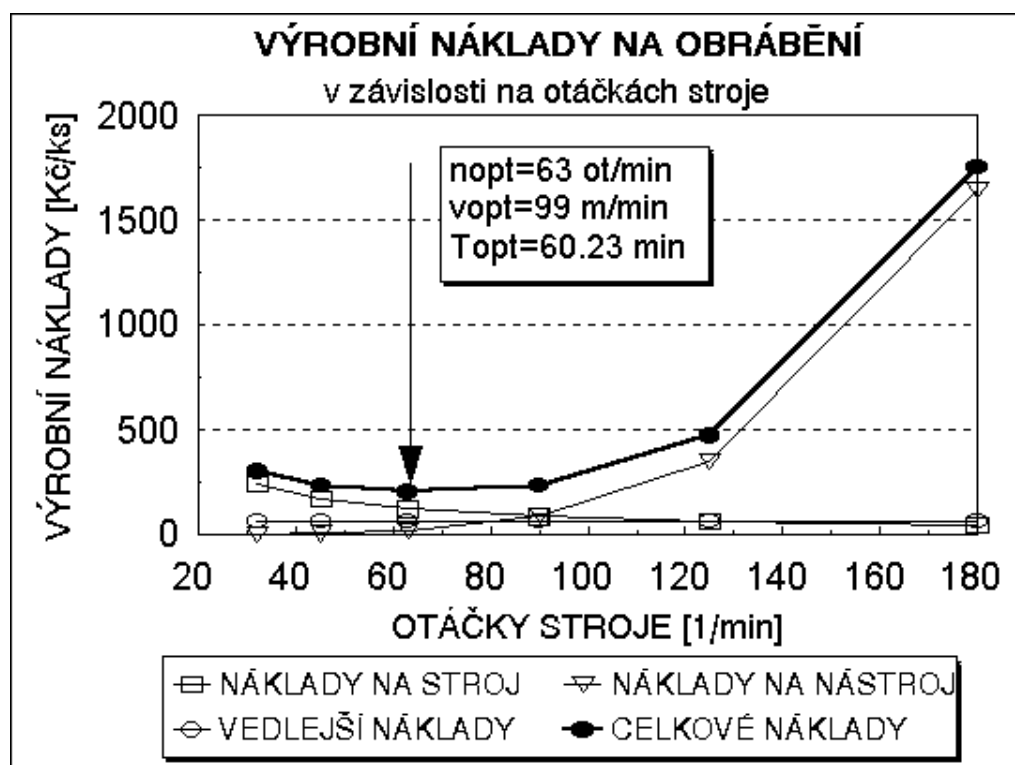
5. Rozbor výsledků řešení

Obě řešení ukázala na výrazně rozdílné výsledky v závislosti na velikosti použité řezné rychlosti (otáček). Přestože se řešení pro jednotlivá kritéria liší v zařazení jediného otáčkového stupně, je možno sledovat výrazné ztráty při odchylkách směrem k vyšším i nižším hodnotám těchto otáček. Tyto rozdíly jsou na první pohled málo patrné a znamenají například nárůst spotřeby necelých 2 kusů VBD (pro kritérium minimálních výrobních nákladů) na více než 6 kusů (pro kritérium maximální výrobnosti) - pro stejnou výrobní dávku. Pro obě hlediska lze vystačit s jediným nožovým držákem pro celou výrobní dávku.

Přestože řezivost nástroje pokrývá prakticky všechny otáčkové stupně (rychlostně i trvanlivostně), hodnoty zvláště vyšších řezných rychlostí jsou nerentabilní. Hodnotu řezné rychlosti 282,6 m/min by nebylo možno využít nejen z důvodů výrazných ekonomických ztrát (ztráta by dosáhla hodnoty téměř 31 000 Kč na jediné výrobní dávce), ale výkon stroje taktéž neumožňuje její nastavení.

PŘÍLOHA 1

a [1/min]	Ns [Kč/ks]	Nn [Kč/ks]	Nv [Kč/ks]	VN [Kč/ks]	opt.řeš.!	VN _{VD} [Kč]	Z _{VD} [Kč]	Pc [kW]
32	238.36	1.04	60.00	299.40		5988.06	-1991.93	-6.27
45	169.50	4.46	60.00	233.96		4679.28	-683.15	-8.82
63	121.07	18.73	60.00	199.81		3996.12	0.00	-12.35
90	84.75	85.70	60.00	230.45		4609.06	-612.93	-17.64
125	61.02	347.69	60.00	468.71		9374.12	-5378.00	-24.50
<i>180</i>	<i>42.38</i>	<i>1645.46</i>	<i>60.00</i>	<i>1747.83</i>		<i>34956.65</i>	<i>-30960.53</i>	<i>-35.28</i>
a [1/min]	Vc [m/min]	T [min]	tas [min]	Q _T [ks]	p _B [ks]	p _{B-VD} [ks]	p _{VBD-VD} [ks]	p _{ND-VD} [ks]
32	50.24	2128.67	31.78	68.07	0.01	0.29	0.07	0.00
45	70.65	353.88	22.60	15.91	0.06	1.26	0.31	0.00
63	98.91	60.23	16.14	3.79	0.26	5.28	1.32	0.01
90	141.30	9.22	11.30	0.83	1.21	24.13	6.03	0.05
125	196.25	1.64	8.14	0.20	4.89	97.90	24.47	0.20
<i>180</i>	<i>282.60</i>	<i>0.24</i>	<i>5.65</i>	<i>0.04</i>	<i>23.16</i>	<i>463.30</i>	<i>115.82</i>	<i>0.93</i>

PŘÍLOHA 2

n [1/min]	t_{AS} [min]	t_N [min]	t_{AV} [min]	t_A [min]		t_{A-VD} [min]	Z_{VD} [min]	Z_{VDh} [hod]
32	31.78	0.06	12.00	43.84		876.80	-314.31	-5.238
45	22.60	0.25	12.00	34.85		697.03	-134.54	-2.031
63	16.14	1.05	12.00	29.20		583.95	-21.46	-0.324
90	11.30	4.82	12.00	28.12	opt.řeš.!	562.49	0.00	0.000
125	8.14	19.57	12.00	39.71		794.16	-231.67	-3.498
180	5.65	92.63	12.00	110.28		2205.54	-1643.05	-24.8

n [1/min]	V_c [m/min]	T [min]	Q_T [ks]	p_B [ks]	p_{B-VD} [ks]	p_{VBD-VD} [ks]	p_{ND-VD} [ks]	P_c [kW]
32	50.24	2128.67	68.07	0.01	0.29	0.07	0.00	6.27
45	70.65	353.88	15.91	0.06	1.26	0.31	0.00	8.82
63	98.91	60.23	3.79	0.26	5.28	1.32	0.01	12.35
90	141.30	9.22	0.83	1.21	24.13	6.03	0.05	17.64
125	196.25	1.64	0.20	4.89	97.90	24.47	0.20	24.50
180	282.60	0.24	0.04	23.16	463.30	115.82	0.93	35.28

